

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.—; neobvezno.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.
Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Insatni oddelek: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2495

Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843 — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 18. junija.

Radikalna stranka v agoniji. Tako se poroča že deli časa in mnogi so že dvomili v zanesljivost te diagnoze, ker ni bilo dogodka, na katerem bi se njena pravilnost izpričala. Ob polpretekli krizi pa so taki dogodki, vidni za vso javnost, nastopili in dokazali so, da je radikalstvo v popolnem razsulu.

Le pok. Pašiču s tradicionalno avtoriteto se je posrečilo razpad še nekaj časa zadrževati. Po njegovi smrti je šlo vse narobe in narazen in danes imamo mesto radikalne stranke troje struj, ki vse trde, da so radikalne, a se črtijo na življenje in smrt. Pričakovati moramo nasprotujočih si kandidatur na celi črti. Danes najbolj optimistični radikali prorokujejo vsem trem strujam skupno 70 do 80 mandatov, a s tem, da ne bodo po izvolitvi tvorile edinstvenega kluba.

Ponašanje radikalnih frakcij ob ravnanju pretekli krizi Vukičevićeve vlade je popolnoma razsvetljuje razmere: Centrum je ponujal svojo pomoč, da ubije tako zvane pašičevce, a pri tem se je izkazalo, da ni za to potreben in je bil pahnen v isto brezno, kjer so že od prej pašičevci. G. Vukičević, c katerem se zna, da nima nikogar za seboj, nego policijo in pandure, je dobil bič v roke. In mesto, da se pojavi krepak odpor, se kaže razsulo. V Vojvodini je vse, kar je še radikalno, na strani vlade in tudi g. Ninčič je moral položiti orožje. V Bosni se borita dosedanja nerazdvojnica druga g. Srškić in g. Vlada Andrić med seboj za ostanek radikalnih krogov, ki so v izginjanju kakor pomladanski sneg. Južno Srbijo so si kar razdelili demokrati in vlada. V Šumadiji pa bo zrno radikalizma zdesetkovano, ker se javlja po tri do pet kandidatov za vsak mandat.

Ni dvoma, da je pred desetletji radikalna stranka izkazala izvestne zasluge državi. Po osvoboditvi pa ni bila sposobna rešiti problemov razširjene države. Korupcija in nečuvstvo partizanstvo sta ji razjedala ostanke ude. Njena organizacija je postala identična s policijskim aparatom. V prečanskih krajih, zlasti pa med Hrvati in Slovenci so se ji pridružili neznatni podpreniki, ki so iskali kako ugodnost od države, ali imeli kaj skrivati, ali se bati. S tem, da je ta gnoj bil sprejet v radikalno stranko, je bila njena usoda tudi v prečanskih krajih zapetena.

Podgane že zapuščajo ladjo. Glinjivo je opozavati, kako se razbega jata v samem Beogradu, pa tudi v vsej provinciji se izmeči pripravljajo na nove selitve. V Sloveniji je to gibanje izraženo v približevanju k SLS. Bog blagoslovi ta prelaz gnoja. Če in kar pa je bilo vmes poštenih elementov, kjerkoli, ki so v dobri veri zašli v to družbo, se s studom obračajo stran.

Kakor je z obče državnega stališča bilo želeti, da obstoje velike stranke, kar je SDS tudi upoštevala z opetovanimi predlogi, naj se NRS reorganizira, otrese policije in korupcije in vrne na stari program, tako je gotovo, da je razsulo radikalne stranke državna potreba, čim se je spoznalo, da na tako deblo ni možno cepiti zdrave mladike.

Stojimo pred obupnim smrtnim bojem radikalstva. Boj vseh proti vsem je napovedan v tej stranki. Kar se bo te tedne že poskušalo reševati, je vse zvenenje po toči. Formacija, ki jo iz vseh elementov stvarja s policijo g. Vukičević, ne more nadomestiti stare radikalne stranke.

Najnoviji razvoj dogodkov v državi z obče državnega stališča ni povoljen, ker je žal obenem napovedan bo parlamentarnemu, ki ob vseh svojih slabostih edini more predstavljati demokracijo in nas varuje klik, kateri in kamari in podzemnih vplivov sploh, a dobra stran mu je, da skrajša agonijo umirajoče radikalne stranke, da more na njenih razvalinah vzkleti novo življenje.

Beg uradništva iz NRS

Beograd, 18. junija p. Razkol v NRS je postavil v najmučnejši položaj tisočev uradnikov in nameščencev, ki so vstopili v to stranko radi služb, napredovanja in korupcije. Partijska zvestoba jih sedaj kliče k pašičevcem, nekatere k centru, služba pa jim zavisi od g. Vukičevića, v kolikor jih ne kolje že demokracija. V krajskem okrog so opušteni vsi šumari, ki so doslej delali za g. Velizarja Jankovića in nadomeščenj z demokrati. Vsi policijski uradniki, ki ne pristopajo k struji g. Vukičevića bodo premeščeni. Ker pa vsi vedo, da g. Vukičević sam ne dobi niti 30 mandatov in se na dan volitev razdele razmerje do demokratov, je panika med radikalnim uradništvom obča. Pašičevci Milutin Dragović je izdal poziv na uradnike, naj ga vse kar je neznačajno in kar ima familio, zapusti in gre k stranki protikandidata, min. pošt. Košica, a po volitvah, da on ne bo poznal pardona. V radikalni stranki postaja že pravcata anarhija in čudno ni, če se je zlasti radikalnega uradništva lotil pred pretečo katastrofo tak strah, da kar trumoma beži iz NRS.

V popolni desorganizaciji

V Beogradu krpajo, v volilnih okrajih pa že divja neizprosni boj med radikalnimi frakcijami. — Vlada hoče ministre ne-parlamentarce kandidirati v Makedoniji. — Bosanski radikali za SDS. — Glas o vladni krizi radi nezadovoljstva muslimanov

Beograd, 19. junija p. Danes so se vršile ves dan konference med radikalnimi prvaki radi sestanka glavnega odbora NRS. Navzlic prizadevanju, da bi se našel količjak ugoden izhod iz obupne situacije, se razmere razvijajo v smeri popolne desorganizacije. Iz vseh volilnih okrajev se napovedujejo radikalne kandidature raznih frakcij. »Novosti« prinašajo danes vest iz krogov radikalnih poslancev, da je radikalna stranka v Hercegovini razcepjena na tri frakcije. Eno frakcijo vodi Vlada Andrić, drugo dr. Srškić, tretjo pa lokalni činitelji proti obema. »Novosti« naglašajo, da se bo večina bosanskih in hercegovskih radikalov naslonila na SDS in zatrjujejo, da ima SDS v teh krajih največ zglede na uspeh.

Zanimiva je verzija, da namerava vlada kandidirati vse ministre nepar-

lamentarce v Južni Srbiji. Tako bo kandidiral na radikalni listi v Bitolju prometni minister general Milosavljević, v Tetovu minister ver Dragiša Obradović, v Skoplju ministrski predsednik Vukičević, v kosovskem srezu pa minister pošte Vlado Kocić. Te kandidature v Makedoniji do dokaz, da se zana vlada pri volitvah na pomoč policijskega režima, ker bi pri svobodnih volitvah take kandidature ne bile mogoče.

Današnja »Pravda« poroča, da je prišlo v vladi do velikega spora radi tega, ker minister dr. Spaho ni zadovoljen z rešitvijo vprašanja velikih županov v Bosni in Hercegovini. V nekaterih krogih se je opoldne že lansirala vest, da je spor v vladi tako resnega značaja, da lahko izbruhne nova vladna kriza.

Povratek kralja v Beograd

Beograd, 18. junija p. Danes se je povsem nepričakovano vrnil kralj v Beograd, kjer se je mudil ves dan. Ob 5.30 pa se je zopet vrnil v Topolo, kjer ostane samo še nekaj dni, nakar odpotuje na Bled. Popoldne so bili sprejeti v avdienci ministrski predsednik Vukičević, zunanji minister dr. Marinković, minister za javna dela dr. Sumenković in minister za socialno politiko dr. Mijović.

Iz seje ministrskega sveta

Beograd, 18. junija p. Nocoj od 18. do 20. se je vršila seja min. sveta, ki pa je glasom zatrdila poudelnih ministrov razpravljala le o resornih zadevah. Na dnevnem redu so bile zadeve vojnega zunanje in ministra za poljedelstvo. Med drugim je bil odoben kriterij za nabavo 20 živalskih bikov in supskripcija 2 tisoč komadov delnic Društva za zračni promet. Resorne zadeve ministra pravde so bile odložene. Iz resora prosvetnega ministra je bilo rešeno vprašanje dnevnice in honorarjev uradnikov tega ministrstva. Ministrstvu javnih del je med drugim odoben kredit v znesku 4 milijone dinarjev iz proračunske postavke 846 kot prispevek države za vzdrževanje samoupravnih cest v Sloveniji.

Chamberlainov sestanek z dr. Stresemannom

Zeneva, 18. junija s. Chamberlain in dr. Stresemann sta imela danes dveurni razgovor, o katerem pa nista hotela dati nobenih poudarkov.

Berlin, 18. junija (be) Kakor, poroča »Vorwärts«, je social-demokratska frakcija danes vložila interpelacijo, v kateri zahteva poročilo o uspehih in rezultatih pravkar zaključenega zasedanja Društva narodov in o pogajanjih zunanjega ministra. O interpelaciji se bo razpravljalo bržkone prihodnji četrtek.

Pomorska razorožitvena konferenca

London, 18. junija. (lo.) Prvi lord admiralitete lord Bridgeman je odpoval v spremstvu svoje žene in viceadmirala Fredericka Fielda v Zenevo, kjer se prične v ponedeljek pomorska konferenca treh držav.

Odplačevanje francoskih dolgov v Ameriki

Pariz, 18. junija. d. Na včerajšnji seji finančnega odbora je poročal Poincaré, da je francoski zakladnik minister izplačal včeraj ameriški zakladnici 10 milijonov dolarjev na račun francoskih vojnih dolgov.

Povišanje plač državnim uradnikom v Nemčiji

Berlin, 18. junija. (be.) S prvim julijem bodo vsem nemškimi državnim nameščencem povišane plače.

Nemčija in Bolgarija

Berlin, 18. junija. (be.) V zunanjem ministrstvu so bile izmenjane ratifikacijske listine o nemško-bolgarski pogodbi glede pravne pomoči med Nemčijo in Bolgarijo.

Ital. vojaški ataše v Berlinu

Berlin, 18. junija. (be.) Polkovnik Rossi je imenovan za italijanskega vojaškega atašea v Berlinu.

Prelom med Kanado in Moskvo

London, 18. junija. (lo.) Zaradi prekinitve diplomatskih odnosov med Kanado in Rusijo zapusti v tork sovjetski trgovski delegat Quebec. Prostori ruske trgovinske delegacije bodo v kratkem zaprti. Osojbe delegacije se poda v New York, odkoder se bodo vodila vsa pogajanja s severno Ameriko.

Moskva demantira dalje

Moskva, 18. junija. s. Vest berlinskih listov, da je bilo aretiranih pet nemških državljanov, je neresnična. Po sporočilu iz avtentičnega vira ni bil aretirani noben inozemski državljan.

Naš spor z Albanijo

Dubrovnik, 18. junija n. Davi je dospel semkaj albanski poslanik v Beogradu Cerna beg v spremstvu svojega brata Geni bega in poslanikovega tajnika Markole Stila. Nastanil se je v hotelu Imperial. Vaš dopisnik se je danes popoldne dalje časa razgovarjal z njim. Cerna beg odpotuje jutri v Drač. V razgovoru je naglašal, da obžaluje, da je moral zapustiti Beograd in Jugoslavijo, vendar pa odhaja z zavestjo, da je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da se spor mirnim potom likvidira. Se vedno upa, da mu bo z osebno intervencijo pri albanski vladi uspelo prepričati vlado o škodljivosti njene politike in popraviti to, kar se je doslej zagrešilo. Prepričan je, da njegova odstopnost iz Jugoslavije ne bo dolgotrajna in da se kmalu zopet vrne na svoje mesto v Beograd.

Beograd, 18. junija p. Z ozirom na vesti inozemskih listov o predstojeci intervenciji večestil v Beogradu in zbiranju se je vaš dopisnik danes obrnil na zunanjega ministra, ki mu je izjavil, da o kakik intervenciji v Beogradu ni niti govora. Po službenih obvestilih vlade je sledila danes intervencija v Tirani. Naša vlada je bila o tej intervenciji samo obveščena.

Bolgarski glasovi o sofijskem incidentu

Sofija 18. junija p. Oficiozni »Demokratski« Zgovor objavlja komentar o sporu, ki je izbruhnil pri predavanju predsednika bolgarskega novinarskega udr. Kazazova in piše med drugim:

»Vprašanje naših odnosov z Jugoslavijo spada med najvažnejša vprašanja, ki jih je treba proučevati tako v tisku kakor na javnih shodih mirno in brez strasti. Kajti le tako proučevanje lahko koristi in zbliža stališča, ako si nasprotujejo. Incident, ki se je pripetil, je treba le obžalovati, pa naj so motivi, ki so ga povzročili, kakršnekoli narave.«

»Slovo« ugotavlja, da zasluži hraber poskus Kazazova vse priznati. To bi se moralo že davno zgoditi. Obžalovati pa je treba, da je del občinstva, ki pripada večini makedonskim emigrantom, kazal nervoznost, ki bi bila lahko motila, čeprav do neke mere razumljivo, javen shod.

Diplomatski incident na Norveškem

Oslo, 18. junija. a. Na včerajšnji seji Stortinga je izjavil zunanji minister Lykke, da je opozoril sovjetskega poslanika na to, kako mučen vtis so napravile njegove izjave o Angliji ob priliki posmrtnice za umorjenim ruskim poslanikom Vojkovom na Norveškem. Po osebnem razgovoru s sovjetskim poslanikom je dobil zunanji minister vtis, da sovjetski poslanik nikakor ne zasleduje nečesa, kar bi lahko škodovalo odnosom med Norveško in sovjetsko Rusijo. V zvezi s to debato je bila nato sprejeta resolucija kmečke stranke, s katero se obsoja dogodi na ruskem poslanstvu. Za resolucijo je glasovalo 106, proti pa 29 poslancev.

Lloyd Georgeova sodba o prelomu z Moskvo

London, 18. junija. s. Lloyd George je izjavil, da je bil prelom z Rusijo akt največje neumnosti. Anglija si je s tem le sama sebi škodovala. Prelom ne bo škodoval le angleški industriji, temveč pomeni faktično ogroženje svetovnega mira. Zadnje usmrtitve v Rusiji so pokazale, da je Anglija z napakami svoje vlade vrgla Rusijo v stanje blaznosti.

Čsl.-nemška gospodarska pogajanja

Praga, 18. junija. (pr.) »Venkov« piše, da so ostala češko-nemška pogajanja vključno enoletnim pogajanjem brezuspešna. Kriva je temu Nemčija, ki uporno brani interese nemškega poljedelstva. Iz istega razloga so se razbila trgovinska pogajanja s Francijo, Rumunijo, Kanado in Poljsko. Ravno tako skuša Nemčija vplivati na Avstrijo, ki se je zadnje čase približala češkoslovaški, da spremeni svojo politiko.

Osamljenost Anglije v boju proti Rusiji

Zanimive izjave belgijskega zunanjega ministra Vanderveldeja o ženevskih posvetovanjih zunanjih ministrov

Zeneva, 18. junija. a. Belgijski zunanji minister je na zadnje vprašanje podal o pripravih za skupno protirusko fronto nastopno izjavo:

Vse trditve, ki so se pojavile v zadnjem času v svetovnem tisku, so v ostrem nasprotju s tem, kar se je v resnici govorilo in razpravljalo. Pri ženevskih razgovorih je angleški zunanji minister Chamberlain odkrito izjavil, da Anglija niti z daleka ne misli na to, da bi pozvala katerokoli drugo državo, naj prelomi svoje odnose z Rusijo. Nemški zunanji minister dr. Stresemann je prav odkrito spoznal, da goji Nemčija iskreno željo po poglobitvi in razširjenju

svojih odnosov do Rusije. Chamberlain je na to izjavo le pripomnil, da upa, da bo imela Nemčija pri tem več sreče, kakor pa Anglija. Tudi francoski zunanji minister Briand je naglasil, da bi bila velika napaka, če bi se zgodilo karkoli, kar bi položaj še bolj zaostrilo. V enakem smislu sem se izjavil v imenu belgijske vlade tudi jaz.

Kratko in malo, vsi smo bili soglasni v naziranju, da bi bilo usodopolno za mirni razvoj Evrope, če bi se danes katerakoli vlada hotela poslužiti metod, ki so bile običajne v času Denikinovih in Vranglovih ekspedicij.

Tradicionalen angleški optimizem

Chamberlain pravi, da je nasprotnik tajne diplomacije in izraža svoje upanje v pozitivne uspehe »locarnske politike«

London, 18. junija. d. Zunanji minister Chamberlain je podal zastopniku Reuterjevega urada daljšo izjavo, v kateri je zavzel stališče k očitkom, da uradni komunikaciji o zasedanju Društva narodov ne pričajo o uspešnem delovanju. Chamberlain je med drugim naglasil: Osebnostem nasprotnik vsake tajne diplomacije in noben angleški minister ne more prevzeti do druge države obveznosti, ki bi jih moral skrivati pred angleškim narodom. Neobhodno potrebno je, da parlament vsak tak sporazum predhodno odobri. Nihče pa tudi ne more zahtevati od katerega ministra, da bi ne smel imeti zaupnih pogovorov in ne smel pošiljati svojih vlad zaupnih poročil. Spodnja zbirnica in vse angleške strokovne organizacije bi bile dela nemogoče, če bi se ne smeje izven javnih sej vršiti nikake konference.

Glede locarnske politike, je Chamberlain naglasil, da se lahko od sklenitve locarnskega pakta naprej s Stresemannom pogo-

vori kot prijateljem. Sicer se naša naziranja, je nadaljeval Chamberlain, niso vselej strinjala, vendar pa sva lahko popolnoma svobodno izrazila svoja mnenja. Isto velja tudi za dr. Stresemanna in Brianda. Od Locarna sem so zavzeli vsi razgovori mnogo svobodnejši in odkritosrejšji značaj. Na vprašanje, ali vlada tudi v Nemčiji enako naziranje, je naglasil Chamberlain, da se tudi v drugih državah polagoma zavedajo te spremembe. Ni se sicer čuditi, ako se niso odstranile vse težave, ki jih je povzročila svetovna vojna, toda evropsko ozračje se je že v znatni meri razjasnilo in najpotrebnejše zveze so že zopet ustvarjene. Morda smo v začetku podcenjevali težave, ki jih je bilo treba odstraniti, toda glavne ovire so padle in že prihodnja leta bodo pokazala uspehe. Prvi mejnik je dosežen. Izboljšanje odnosov stalno napreduje in pri dobri volji vseh poklicanih činiteljev bomo v dohodni dobi dosegli smoter, ako lega ne bo preprečila kaka nepredvidena katastrofa.

Komunistična debata v francoski zbornici

Notranji minister Barthou za brezobzirno postopanje proti komunistom. — Ostri spopadi med socialisti in komunisti. — Zaupnica notranjemu ministru. — Doriotova afera

Pariz, 18. junija. d. Na seji poslanske zbornice se je vršila debata o interpelacijah komunističnih poslancev Fournirja in socialističnih poslancev Lafonta in Frota. Komunist Fournir je interpeliral vojnega ministra ter mu očital, da pretirava v zasledovanju komunistov ter da postopa po izjemnem zakonu iz l. 1894, ki omogoča najhujše persekucije.

Vojni minister Barthou je zavračal očitke ter naglasil, da bo brezpopojno in brezobzirno nastopal proti vsaki komunistični propagandi. Obsojeni komunisti morajo za vsako ceno obsejati prisojeno zaporno kazen. V ostalem je naglasil pravosodni minister, da glavna stavka zaprtih komunistov ni tako resna ter da sta bila dva medtem že izpuščena, tretji pa mora odsedeti še en mesec.

Med govorom interpelanta Lafonta in Frota je prišlo do ostrih spopadov med socialisti in komunisti. Prot je napadel komuniste ter jim očital, da sicer nastopajo proti omejitvi svobode v Franciji in Italiji, ne ganejo pa niti s prostom, da bi nastopili proti atentatom na svobodo v sovjetski Rusiji. Govornik je navajal dokaze surovega postopanja s člani socialistične stranke v ruskih zaporih ter prečital iz socialističnih listov celo vrsto raznih izpovedi. Komunisti so bili zaradi teh očitkov strahovito razkačeni in skoraj bi prišlo do osebnih spopadov med

socialisti in komunisti. Med splošnim hrukom je bila seja prekinjena.

Po zopetni otvoritvi je staval Louheur vprašanje zaupnice za pravosodnega ministra, kateremu je bilo nato s 400 proti 142 glasovi izrečena zaupnica. Nato je sledila razprava o slučaju komunističnega poslance Doriota. Doriotova obsodba je postala pravomočna in je vlada zato odredila njegovo aretacijo. Listi pa so že popoldne objavili vest, da se je Doriot vrnil v Pariz, ter da bo morda osebno prišel v zbornico, kjer bi bil najbolj varen pred aretacijo. Prot splošnem pričakovanju pa je pravosodni minister izjavil, da je aretacijsko povelje zoper Doriota ukinjeno, ker je njegov zastopnik predlagal revizijo procesa in priziv proti zaporni kazni. Selega ko bo padla odločitev o kazni, se bo nadaljevalo postopanje proti Doriotu. Komunistični poslanec Cachin je nato podal izjavo, da je Doriot zbornici in preiskovalnemu odboru zbornice vsak čas na razpolago. Debata je bila zaključena s tem, da so vsi trije interpelantje umaknili svoje predloge.

Pariz, 18. junija. (be.) Komunistični poslanec Doriot, kateremu je pretila vlada z aretacijo, je imel v Cirque de Pariz javen shod, nakaterem je prirejalo poslancu nad 15.000 ljudi velike ovacije. Nenadni prihod Doriota v Pariz je vzbudil v političnih krogih veliko senzacijo.

Cangtsolin diktator severne Kitajske

Kakor se kaže, na Kitajskem še dolgo ne bo prišlo do notranjega pomirjenja. — Vojaška revolucija v Hinanu

Peking, 18. junija. d. Včeraj je bila objavljena deklaracija, s katero se general Cangtsolin proglasa za vojaškega in civilnega diktatorja severne Kitajske. Diktatura je stopila v veljavo nocoj ob polnoči. Severna kitajska vlada, ki bo obstojala sicer še nadalje, bo igrala le postransko vlogo.

Cangtsolin ima mnogo obsežnejša pooblastila, kakor pa bivši predsednik severne kitajske republike Tuanquji. Proglasitev Cangtsolina za diktatorja se splošno smatra kot obrambni ukrep v varstvo kitajske prestolice. Kitajski krogi pričakujejo, da se bo pod Cangtsolinovo diktaturo posrečila obnovev severne fronte ter izboljšanje notranje uprave. Splošno računajo, da bo nastop Cangtsolina kot generalisima ustavil demor-

ralizacijo severnih kitajskih čet, ki so bile v zadnjem času še skoraj v popolnem razkroju. Sunčuangfeng in Cangčungang sta odpovala na fronto v Santung.

V pokrajini Hinan v bližini francoske kolonije je izbruhnila včeraj vojaška revolucija. Čete generala Hijuja so napadle oddelke njegovega dosedanjega pomočnika Longja, pri čemur je prišlo do krvavih uličnih bojev, dokler ni bil ujet general Longja. Francoski konzul v Hinanu je posredoval pri upornikih ter dosegel, da je bil general Longji s svojo rodbino izpuščen, vendar pa mora tek 48 ur zapustiti pokrajino. Evropeci revolucionarji niso napadli. Tudi železniški promet je bil neoviran.

Iz letalskega sveta

Dunaj, 18. junija s. Letalca Chamberlain in Levine bosta dospela na Dunaj jutri med peto in pol šesto popoldne. Eno veliko letalo avstrijske letalske družbe ima bo šlo do Monakovega naproti. Soprogi obeh letalcev bosta spremljala svoja soproga v letalu nemške Lufthamse.

London, 18. junija. Angleška letalca Carr in Mackworth sta startala ob 12.41 v Londonu k letu v Indijo. S tem poletom hočeta potolči Chamberlinov distenčni rekord Marala pa sta kmalu pristali, ker motor ni pravilno deloval.

Italijanski kovani drobiž

Rim, 18. junija. d. Ministrski svet je izdal dekret, s katerim se urejuje vprašanje kovanega drobiža. Stari 5lirski tolariji se umaknejo iz prometa, izdajo pa se nove 20lirske novčanice.

Neurje v Nemčiji in na Holandskem

Berlin, 18. junija (be) Po vsej Nemčiji je razsajalo v minuli noči strahovito neurje. V Meppenu v Frieslandu je povzročil vihar ogromno škodo. Vihar je bil tako silen, da je ruval in lomil drevesa, razkrival strehe in resno oviral promet. V Guhrauu v Šleziji sta bil dve ženski na polju ubiti od strele. Tudi z Južne Nemčije poročajo o velikem opustošenju. Vsled strele je nastal na parku Elsas v Kiehu požar, ki je uničil brezlično postajo. V Rotterdamu in Amsterdamu je nastala vsled silne plove poplava, tako da so bile vse kleti v mestu napolnjene z vodo. V amsterdamsko ladjedelnico je udarila strela, ki je ubila pet oseb.

Politični preobrat v Rumuniji

Politični preobrat, ki se je pričel pred dobrimi desetimi dnevi, še ni končno zaključen. Nova Stirberjeva vlada, ki je zamenjala Averescov režim, ima vsa svojstva prehodne vlade in se pač ne more držati; jasno je, da se mora v kratkem umakniti novi definitivni formaciji.

Padec generala Averescu je močno presenetil tako rumunsko kakor tudi izvenrumunsko javnost. Saj ga je opozicija napadala ves čas in ga skušala vreči za vsako ceno; toda ti napadi so ostali dolgo brez uspeha, kar seveda za rumunske razmere ni bilo niti najmanj presenetljivo. Za strmoglavljenje Averescovega režima so morali biti tedaj merodajni drugi, konkretni vzroki.

Ko je general Averescu pred dobrim poltrajem letom prevzel volilno vlado in izvedel z ogromnim uspehom volitve, se je opazalo, da dela v tistem smislu, ki je liberalna stranka, ki je bila pred njim na kmalu. Baš spricho podpore liberalnih voditeljev, ki tvorijo v Rumuniji prevladujoči ekonomski sloj, se je zdel Averescov režim v državi trden.

Toda nasprotje med liberalci in Averescovi je rastlo, ko je vlada pričela z eksperimenti v znanju politiki. Rumunija se je pričela pod Averescovim vodstvom približevati Italiji, kar je dovedlo avtomatično do neke ohladitve v Mali antanti; zato je sicer dobila nagrado za ratifikacijo besarabskega protokola; toda občuten neuspeh je pomenila madžarsko-italijanska prijateljska pogodba, ki je izzvala v Bukarešti veliko vznemirjenje. Brata Bratjanu nista prikrivala svojega nezadovoljstva s temi poskusi. Skrajna nepopolnost Averescovega režima se je pokazala v času akutne kraljeve bolezni, ko je nastala nevarnost, da bi afera s vprašanjem prestolonasledstva mogla na Rumunskem sprožiti opasne notranje komplikacije. Pokazalo se je, da je Averescu za take krize zelo slab faktor in da se mora dinastija nasloniti na krepkejšo formacijo.

V zadnjih dneh se je javljalo, da je vlada generala Averescu snovala načrte za prevrat, katerega cilj bi bila uvedba diktature v državi. Slične vesti so se ponavljale, a vendar ni moglo reči, če so bile zanesljive. Nenadoma pa je Averescu moral demisionirati, dasiravno se je krčevito branil; ker ima v parlamentu absolutno večino — seveda rumunsko večino —, je jasno, da mora iti, ker ni bil več po godu kroni.

Geslo politične javnosti je bila zahteva po koncentracijski vladi. Sestavila se je res pod Stirberjevimi predsedstvom; v njej pa so bili posebno močno zastopani liberali, dasi ne s svojimi voditelji. Kmalu se je pokazalo, da sta si v koncentraciji najmočnejše zastopani stranki liberalna in nacionalna kmetijska prethudi nasprotnici, da bi mogli skupno voditi državno krmljo, osebno pa da bi mogli skupno izvršiti najvažnejši posel, to je izvedbo parlamentarnih volitev, ki so razpisane za prvo polovico julija. Liberali so izzvali odločitev s tem, da so njihovi ministri prešli v demisijo, kar naj bi imelo posledico odstop Stirberja; temu naj bi sledila homogena liberalna vlada, ki bi jo podpirale le koalirane manjše skupine.

Najvažnejše vprašanje je seveda pri tem, kdo naj izvede volitve. Stvar je tem važnejša, ker je znana rumunska praksa, da si zna vsakokratna volilna vlada »pridobiti« močno večino. Po rumunski politični logiki bi bilo pričakovati, da dobi nova vlada sigurno večino. Toda ker je to koncentracijska vlada, bi bila stvar v praksi težko izvedljiva, ker bi seveda ministri skušali forsirati zmago raznih strank; princip svobodnih volitev se sicer močno naglašja, ali stvarno bi bil za državo nekaj novega. Ako bi se zares izvedel, bi krona s tem izpustila iz rok moč, vplivati na izid volitev ter bi se sama odrekla vodilnemu političnemu vplivu, kar pa je samo po sebi ni prav nič verjetno, osebno pa ne danes, v dobi, ko še vedno preti kriza radi prestolonasledstva.

Ker je v dilemi, ali z nacionalnimi kmeti ali z liberali, krona odločno na strani slednjih, je bilo že od pričrteka pričakovati, da se bo iz koncentracijske vlade razvila sama liberalna volilna vlada, ki se bo seveda v novi parlament vrnila z zanesljivo večino ter zagospodarila zopet v državi, kjer je njen kapital že sedaj skoro vsemogočen. Krona očitno smatra, da je sama Bratjanova stranka sposobna v Rumuniji vzdrževati režim »močne roke«.

Vprašanje ruskih emigrantov

Zeneva, 18. junija d. V okviru mednarodnega urada dela se je sestala komisija zastopnikov posrednih vlad, ki je razpravljala o vprašanju ruskih emigrantov iz Evrope v prekomorske države. Na predlog angleškega in francoskega delegata je bil izvoljen za predsednika komisije zastopnik Češkoslovaške dr. Veverka, poslanik v Bernu. Konferenca se je predvsem bavila s predlogom angleško-holandskih in francoskih društev, ki nameravajo s pomočjo ruskih beguncev izvesti kolonizacijo južno-ameriških pokrajin. Komisar Društva narodov za begunsko vprašanje dr. Nansen se je zavzel za ta načrt in obljubil onim državam, v kateri prebiva večje število ruskih beguncev finančno podporo. Rešitev ruskega begunskega vprašanja je zlasti važno za Češkoslovaško in Jugoslavijo, kjer je nastanjenih največ ruskih emigrantov.

Napetost na Baltičkem morju

Poglabitev Sundskega preliva in razburjenje v sovjetski Rusiji.

Te dni križari močno angleško brodogradbo po baltičkih vodah. Na rojstni dan kralja Jurija se je zadržalo v kodanškem pristanišču nekatere edince pa so se pojavile v novi poljski luki Odini. Angleško časopisje sicer povdaja, da nima ta manever britanskega brodogradbo prav nikakršnih zvez z angleško-rusko napetostjo. Ruske novine pa vidijo v tem dejstvu pravicato izzivanje z angleške strani.

V Moskvi se še prav posebno razburjajo, ker so začeli istočasno z angleškimi manevri v baltičskih vodah. Danci poglabljajo in razširjajo drogdenški preliv ležeč nasproti kodanškemu pristanišču, da bi na ta način napravili Sundski preliv dostopen velikim trgovskim in bojnim ladjam. Zakaj Sund je prejšnjemu najvažnejši prehod iz Severnega v Baltičko morje. Mati Belt ni pripraven radi premočnih tokov. Veliki Belt je pravi veliki mednarodni prehod pa je podvržen težkim plovbnim oviram. Sund je glavna trgovska cesta. Vendar so potrebna obsežna dela, da se drogdenški prehod preuredi za plovbo velikih modernih ladij. Deset let je Danska pustila Sundski preliv v starem stanju, ker se je v skrbi za lastno varnost bala, da bi se sovražno bojno brodogradbo pojavilo pred kodanško trdnjavo, ki je bila glavno obrambno oporišče danskega kraljevstva. Danes je ta razlog odpadel, ker je danska prestolnica zgubila svoj obrambni pomen in ne more več odločiti učinka modernih daljnostrelskih topov. Na drugi strani pa so se tudi trgovske ladje razvile glede tonaže v taki meri, da ne morejo pristati pred Kodanjem, kar silno škoduje temu najvažnejšemu baltičskemu pristanišču.

Ti razlogi so končno pripravili dansko vlado, da se je odločila na razširjenje in poglabitev drogdenškega prehoda. V sovjetski Rusiji so se radi tega silno razburili in dolže Dancu, da stoji v službi Anglije. Bilo to resnično ali ne, vpoštevati se mora dejstvo, da se je Danska l. 1852. obvezala, da bo vedno skrbela za plovbo prelivov iz Severnega v Baltičko morje in da bo vsikdar stavila svoje plove na razpolago tujim ladjam za preplutje težjih prehodov. Tako so n. pr. prepluli danski piloti bojno brodogradbo Roždestvenskega v času rusko-japonske vojne. Pri popravilu Sundskega preliva se torej morelo sklicevati Danci na pogodbo iz leta 1852.

Seveda pa se ne da tafti, da bo odsele angleškemu brodogradbo neprimerno lažje v najkrajšem času dospeti v ruske vode. Ta okolnost brezdvomno slabi položaj sovjetske mornarice. Britsko brodogradbo bo moglo odsele naglo priskočiti na pomoč baltičkim državam. Odtod izvira veliko razburjenje v sovjetski Rusiji.

Nemčija in Rusija

Odmev Čičerinovega obiska v Berlinu.

Berlin, 18. junija d. Čičerinov razgovor z državnim kancelarjem dr. Marxom komentirajo listi kot zaključek razgovorov, ki so se v zadnjih dneh vršili med zastopniki zunanega ministrstva in Čičerinom. Pri teh razgovorih nikakor ni šlo za vlogo posredovalca, ki naj bi jo prevzela Nemčija v rusko angleškem sporu, marveč predvsem zato, da zunanji minister dr. Stresemann poroča zastopniku ruske zunanje politike o vtihih ki jih je dobil pri svojih razgovorih z zastopniki zapadnih velesil. Pri tej priliki je bil Čičerin opozorjen na to, da bi nadaljevanje sedanega terorja v Rusiji in ultimatum Poljski lahko imela za posledico dalekosežne zapletitve. Čičerin je podal zadovoljive izjave, tako da prevladuje v nemških krogih vtis, da je napetost, ki jo je bilo v zadnjem času opaziti v odnosih med Rusijo in raznimi evropskimi državami znatno poenostavljena.

Madžarska proti Društvu narodov

Budimpešta, 18. junija s. Celokupno časopisje se obraca v zelo ostrim tonu proti sklepu Sveta Društva narodov, ki je zopet odgodil odločitev v zadevi proti Rumuniji naperjenega agrarnega procesa. Listi opozarjajo, da ne gre za konflikt med Madžarsko in Rumunijo, Zadeva je bila izročena v odločitev mednarodnemu sodišču v Haagu. Ker je Rumunija odpošlacila »vojega« sodnika, gre samo za to, da je Madžarska v smislu določb trianonske mirovne pogodbe zahtevala od Sveta Društva narodov izpolnitev tega sodišča z drugim sodnikom. To bi se moralo v smislu določb mirovne pogodbe storiti brez obotavljanja. Ker Svet Društva narodov tega ni storil, ampak je pozval obe stranki, naj revidirata svoji stališči, je Svet kršil trianonsko mirovno pogodbo. Zato je bila Madžarska prisiljena zahtevati revizijo cele trianonske mirovne pogodbe, ker se Svet ni držal njenih določb. Sicer pa se pojavlja misel, ali ni prišel čas, da Madžarska sploh izstopi iz Društva narodov.

Usoda francoskih letalcev

Ottawa, 18. junija (pa) V bližini Čikuta, v pokrajini Quebec so ponovno opazili silmale, ki so upanje na rešitev francoskih letalcev oživeli. Jutri bo preiskalo te kraje posebno letalo.

Rusija zahteva revizijo varšavskega procesa

Rim, 18. junija (ri.) Kakor poročajo, je zahtevala Rusija revizijo procesa Koverda.

Mussolinijeva velikodušnost

Rim, 18. junija. s. Mussolini je odklonil prošnjo za pomilostitev velikega mojstra italijanskih framonov Torrigianja. Na prošnjo je zapisal opazko: Veliki mojster mora ostati pri prisilnem delu v kolonijah do zadnjega dne svoje kazni.

Pismo iz Beograda

Beograd, 17. junija.

Po izvršenem razpustu po malem prihajajo na dan podrobnosti o revoluci, ki jo je poskušala grupa Uzunović-Maksimović proti vladi g. Vukičevića. Usoda pa je hotela, da so bile vse nakane centra takoj izdane in da so izzvale baš nasproten vtis in povzročile prav ne-ljubu neprostovoljno ostavko gospoda Sršića.

V momentu razpusta je radikalski centum zelo izgubil na veljavi; kajti ni ga v nem člana, ki bi proti volji policije bil sigurne mandata. Tudi Uzunović-čev mandat je v zraku, ker mu ga jemlje predsednik niške občine g. Čvetković, ki je zelo priljubljen. G. Maksimović ne ve še, kje bi kandidiral, potem ko se je za Srem že oglašil sam gospod Vukičević, ki pa bo imel pasivneško protikandidaturo v osebi dr. Slavka Miletića. Glavni del mandatov v Sremu dobi SDS, ki je že proglašila za nositelja liste enega svojih najboljših — dr. Svetislava Popovića.

Javni odbor NRS ima še 15 članov od predpisanih 25. ravno »kvorum«. Ako eden izostane, je sklepanje nemogoče. Tega enega ne bo vladi težko najti, da pritisne Glavni odbor na vpuščanje. Mnogi prorokujejo, da bo cela »ofenziva« Glavnega odbora klaverno propadla še predno se počne.

V Vojvodini je g. Vukičević zase pridobil Madžare, ki so se dobro organizirali. Madžari so pristali na vladinovec Srbe kot nosilce list, a stavili so pogoje: izključili so vse njim nepovojne Srbe razen g. Ninčiča, ki je dobil od »sopodnika« Vukičevića pardon. Madžari so n. pr. izključili iz kandidature dr. Slavka Miletića. Sin Svetozarja Miletića ne sme kandidirati v rodnem kraju, ker so Madžari tako želeli iz Vojvodine, kar bo dobila vlada, bodo sami bogataši in veleposelniki, kar bo le v korist Madžarom, a na škodo revnemu ljudstvu, ki je navezano na agrarno reformo. Sploh je krenila vladna smer tako ostro na kapitalistično stran, da se je bati, da stojimo pred najhujšo socialno reakcijo.

Demokratska kandidatura g. Groja, ki je eden najbolj talentiranih poslancev Davidovičeve stranke, je v Somboru tako ogrožena, da bo moral g. Groj iskati drug okraj. Isto velja za g. Trifkovića.

Ostro se obsoja cinizem, s katerim je vlada postavila za velike župane osebe, ki nimajo zakonite kvalifikacije. Zakon o obči upravi zahteva za velikega župana pravne izpite in 15 let državne službe. Vlada pa je postavila za velike župane več pravnikov brez vsake državne službe, med njimi je v Bosni veliki župan, ki je izpite položil šele leta 1922. Pričakuje se, da bo glavna kontrola, ki je tako urna proti ubogim zvančnikom in išče vselej diako v jaci, pravočasno zapazila bruno v očeh Vukičevićevih velikih županov in jim ukaže razveljavila. Mora se žal dostaviti, da so v tem oziru več grešili demokrate, kakor radikali.

Tudi razmere v demokratski stranki g. Davidovića so zelo težavne. Borba g. Marinkovića proti g. Davidoviću je povsod vidna in se skriva samo vsled velikih uspehov, ki jih je stranka ta hip dosegla proti radikalom. A razmere so zelo nezdružive. Vsekako g. Davidovića za tako zvano četrto stranko ni dobili in on daje javno vedeti, da vsak poskus v tej smeri smatra za naperjen proti sebi.

Ljudje se bolj in bolj sprašujejo, kaj se namerava z vlado g. Vukičevića drugega nove uničenje radikalne stranke. Ta negativni cilj, ki je že danes več ali manj dosežen v velik strah tisočev korpuljonašev in protekcionajšev, ki so umičili ugled države in NRS, pač ni zadosten program za volitve, ki se vodi tako, da morejo ustavno vprašanje zopet otvoriti.

V SDS je kakor v mravljišču. V večini okrajev so glavne kandidature že gotove. Mnogi kandidati so že odstopali v okruge, da vodijo bitko. Glavni boj SDS gre proti radikalom v Srbstvu, proti radičevcem v Hrvatsstvu in proti klerikalcem med Slovenci. Stranka ne želi boja z Davidovičevimi demokrati, ako se bo ta stranka držala enakega načela. V tem slučaju bi se znalo marsikaj pridobiti za obe krili. V tem oziru mnogo, oziroma vse zavisi od uvidenosti vodstva davidovičevcev, ki je doslej žal podlegalo intrikam, a bo prejel ali slej moral priznati, da je SDS najbolj možno in stvarno branila interese demokracije in nižjih slojev in da komur je do demokracije, ne more iti preko SDS, kateri prinese volitve lep napredek mandatov.

Slavnostna otvoritev nove borze v Zagrebu

Zagreb, 18. junija. r. Krasno novo poslopje borze je bilo danes slavnostno otvorjeno ob navzočnosti kraljevega zastopnika divizijskega generala Markovića, trgovskega ministra dr. Mehmeda Spaha in številnih častnih delegatov raznih gospodarskih korporacij iz vse države, pa tudi iz Prage, Dunaja, Brna, Budimpešte in drugih mest. Slavnostni nagovor je imel predsednik zagrebske borze gosp. dr. Stanko Šverljuga, za njim pa so govorili: general Marković, minister dr. Spaho in drugi. Predsednik zagrebske Trgovske zbornice je izročil predsedniku dr. Šverljugi izredno povelje o kraljevem kipu, ki ga je zbornica poklonila borzi. Po ogledu novega poslopja se je vršil banket v hotelu »Esplanade«.

Nova palača zagrebske borze je zgrajena po načrtih pokojnega arhitekta V. Kovačiča. Gradnja je trajala cela štiri leta. Pala-

ča je glede sloga sicer na zunaj enostavna, uprava pa je polagala posebno pozornost na to, da je vse iz pravga materiala. Tako je vsa fasada obložena z dalmatinskim marmorjem z otoka Brača. Na glavnem vhodu so štirje ogromni jonski stebri, visoki po 11 metrov. Notranjost glavnega vhoda, foyer in velika borzna dvorana je obložena s pravim marmornatim mozaikom. Tudi stropi — še in vse stene so obložene z marmorjem.

Naši onstran granic

Tržaško pismo

Cemernost. — Kako se časi izpreminjajo. — Iredentisti in avstrijskanti. — Kdo komandira. — Novi »župan«.

m. n. — Trst, sredi junija.

V Trstu se opaža mnogo čemernih obrazov in tupalet se čuje tudi kaka pritaletna kletvica in psovka. Zlasti se v tistih krogih, ki se smatrajo za predstavništvo stare tržaške italijanske iredente, nekdanje laške liberalne stranke, ki je v najhujših časih avstrijskega pritiska znala obvarovati Trstu italijanski značaj ter vzdrževati med vsem italijanskim življenjem cele Primorske italijanski iredentistični dah.

Časi so se pač v zadnjih letih, kar vlada fašizem, silno izpremenili. Danes domačin v Trstu ne »vita prav nič« prav je bil pred vojno najvažnejši iredentist in je celo morda služil za časa vojne kot prostovoljec v italijanski vojski! So pač res nekateri posamezniki, ki se jim je posrečilo najti milost v očeh fašistovskih renjoliških privrancenec, ki oblače in vedre v Trstu, vse ostalo, kar je domačega, pa je dandanes le še pastorek v lastnem domu, s katerim se ne ravna po očetovski.

Pojdite, kamor hočete: k železnici, na pošto, k finančni, v davčne urade, o politični službi ni niti govora, ker so tu domačini naravnost izključeni in celo na mestni magistrat, povsod boste našli renjoliške priseljence na prvih vodilnih mestih domačine pa porinjenega v stran, na zadnja mesta, ali pa tja, kjer je treba dosti znati in veliko delati za čim manjšo plačo. In še ta mesta niso nikakor sigurna. Danes, ko je že skoraj vsepovsod narinjena v svrhu kontrole fašistovske milice, ima takle komandant dotičnega miličnega oddelka, ki je drugače službeno največkrat precej nizko doli na činovni lestevici, absolutno oblast v vseh uradih dotične stroke. Tako je n. pr. komandant pošne milice nekdo, ki spada prav za prav v podurad, katero, in ta možakar je danes absolutni gospodar v vseh poštnih uradih. On nadzira vse uradništvo do najvišjega čina in gorje tistemu, ki se pregreši zoper vrhovno oblast tega diktatorja. Dogodilo se je par slučajev, da so bili uradniški nadkontrolorskega in še višjega čina v par dneh premešeni tja doli nekam v južno Italijo, ker se niso nemudoma pokorili njegovim odredbam, tistočim se njihovega uradnega poslovanja. Gospodar na pošti torej ni pošni ravnatelj, temveč komandant fašistovske milice. Šlovec, ki bi v rednih razmerah najbrž nikdar ne dosegel uradniškega čina!

Taki privrancenec imajo seveda še prav posebno obna na domačine Tržičane, kateri ne smatrajo za dovolj fašistovski zanesljive. Prišlo je celo že tako daleč, da je predvojni iredentizem zelo slabo priporočilo v očeh renjoliških fašistovskih mogotcev, ker vidijo v takih ljudeh preveč samostojnosti, neupodljivosti. Njim so celo ljubši bivši najzagrizenjši avstrijskanti, ki so ob času tržaškega komisarjenja generalnega podtajnika fašistovske stranke, nar. posl. Riccia kar trumoma vstopali v fašistično stranko in tako izpolnili vrzeli, ki so nastalele vsled izključevanja starih, prvotnih fašistov, ki so izhajali iz vrst nekdanjih iredentističnih borcev. Tako imate celo na prefekturi in kvarturi v najvažnejših, na kvarturi zlasti v političnem oddelku poleg renjoličkov na vodilnih, na drugih važnih mestih bivše zagrebeno avstrijskante ki bi pred vojno ne bil spravil iz njihovih ust italijanske besede, in tudi ženske moči, ki niso bile samo desna roka, temveč roke in noze visokih c. kr. dostojanstvenikov ter so bile za svoje izredne zaslugе, celo odklikovane z zaslužnim križcem. Tržačana itajljana iz nekdanjih iredentističnih krogov pa ne najdete na takem mestu, če ga tudi iščete z lačjo ob belem dnevu.

Ko so se po par letih italijanske okupacije Trsta in komisarjenja vladnih komisarijev na tržaški mestni občini izvršile leta 1920. prve občinske volitve pod italijansko vladavino, je bil izvoljen za tržaškega župana bivši tržaški državni poslanec v dunajskem državnem zboru, znani voditelj tržaškega iredentizma dr. Giorgio Pittaco.

Tržačane so bili zelo ponosni, da so imeli zopet svoj občinski zanos in svojega župana po svoji volji in v občinskem zastopu se je delalo sedaj bolje, sedaj slebše, kakor so pač nanašale razmere in kolikor niso kvarili dela renjoliški mestni svetovalci, ki so se zlasti s pomočjo fašistične skupine vrinili v mestni zastop. Tako je šlo še precej redno, dokler ni prišel fašizem na vlado in je zahteval tudi v tržaškem mestnem zastopu, da se vse ravna po njegovi volji. Župan dr. Pittaco ni bil član fašije, ali doli so mu potem častno izkaznico v priznanje njegovih zaslug, kar pa ni bilo dobro znamenje zanj. Ko je namreč fašistična vlada začela misliti na izpromembo občinskega reda, ki naj bi fašizmu prinesel absolutno oblast v vseh občinskih kraljevini, se je zazdelo tržaškim fašističnim, seveda renjoliškim kolovodcem, da Tržičan domačin na čelu tržaške občine ni kakor ni dovoljno jamstvo, da bo občina v resnici trdnih fašističnih rokah, in pričelo se je tajno roverjenje proti županu dr. Pittaco. Ker je potekla funkcijska doba občinskemu svetu in bi se bile morale vršiti nove volitve, so ti rovarji dosegli v Rimu, da se volitve niso razpisale, dasiravno je bilo vse pripravljeno zanje. Obtem pa so začeli v fašističnem glasilu »Popolu d' Trieste« očitati mestnemu zastopu, da nezakonito vrtraja na svojem mestu. Fašistični mestni svetovalci so odločili svoje mandate in za njimi so se morali podati seveda tudi vsi ostali z županom vred. Posledica je bila seveda — fašistični vladni komisar, ki pa ni bil bivši župan dr. Pittaco in tudi ne kak drug Tržičan, temveč — renjoličlo.

Za tržaškega občinskega načelnika pa je bil imenovan upokojeni brigadni general in aktivni namestnik vrhovnega komandao-

Gradbeni stroški znašajo okroglo 26 milijonov, notranja oprema 8 milijone dinarjev.

Povodom otvoritve nove palače zagrebske borze je kralj odklikoval predsednika zagrebske borze Stanka Šverljuga in podpredsednika Samojla Aleksandra z redom sv. Save I. razreda, arhitekta prof. Ehrlichia in generalnega tajnika borze Spiro Peručiča pa z redom sv. Save IV. razreda.

Tržaški promet stalno pada. Pretekli mesec je bilo pristaniškega prometa skupno 4.351.319 kvintalov, lani v maju 4.395.925. Prvih pet letosnjih mesecev znaša promet 20.578.319 kvintalov, za 757.203 kvintala manj kakor lani v isti dobi. Če pojde tako dalje, bo letošnji prometni zaključek katastrofalen.

Na Kruju je bila italijanska slavnost, ki jo je priredila toliminska gimnazija. Navzoči so bili z dijaki številni višji častniki in zastopniki civilne ter cerkvene oblasti. Na Kruju je prišel tudi alpski bataljon iz Tolmina. Sledili so govori, polni poveljevanja svetih mej in napovedovanja nalog, ki se imajo še izvršiti za veličino Italije po fašističnih načrtih. Slovenski dijaki se morajo dobro pripraviti za zvesto službo svoji novi italijanski domovini. Tolminska gimnazija nosi sedaj ime po Vincencu Arzerello, ki je zamenoval »epično« zavzetje Kerna v juniju 1915.

Unr! je v Gorici p. Anton Škodnik, trgovec, izpred vojne dobro znan sokolski bорец iz ruskega ujetništva se je vrnil bolan in sedaj je preminul po dolgem trpljenju.

V Tolminu so aretirali Ivano Jan, ker je baje razveljavil orožniške brigadirje. Kakor kakor razbojnik so jo pripeljali v goriske zapore.

V Sempetru na Krasu so popravili milično vojašnico, ki je bila lani na pol podrta z znanim stentatom. Inauguracija obnovljene vojašnice je bila zelo slovesna. V dolgih govorih so prosiljavali ribenberškega Kersheva kot šempeterskega mučnika.

Slovenski napisi taginjo in kmalu ne bo v Julijski Krajini nobenega vođ. Na fašistovskem zborovanju v Sežani je podal Krasovec Josip Grbec predlog, da se imajo odpraviti vsi slovenski napisi. Ten. Gracu oti ga je pohvalil in predlog je bil seveda soglasno sprejet. Obrtniki in trgovci v Sežani imajo še skoro vsi samo italijanske napise. Giuseppe Gherberzi pričakuje od fašizma zase še veliko koristi!

Za štiri milijone premoga je bila dohila Reka od italijanske vlade v času, ko se je borila za aneksijo. To je bil dolg, glede katerega so v Rimu dolgo časa razmišljali, ali naj ga izterjajo ali odpšejo. Sedaj se je zgodilo sledeče, kakor poročajo iz Reke.

Leana trgovina okoli Kneže v Baski dolini je bila pretekla leta zelo razvita. Ogromne množice leana so se irvažale s postaje v Podmelcu in marsikateri gozd v dolini je skoro izginil. Brez pomisleka na bodočnost se je sekalo vse vprek. Zadržne čase pa so se cene pri leani trgovini znatno znižale in ustavilo se je sekanje gozdov. Ako se cene dvignejo, se bo nadaljevalo »pokrševanje« Baski doline. Usode polna je v gorški deželi škoda, ki jo je povzročilo doseženo gozdno iztrebljanje!

Izseljenci. Z vseh strani Julijske Krajine se izseljujejo črt morje v dalnje kraje. Polni boleštnih občutkov se v Napolju obrnejo še enkrat gor proti svojim ljubljim krajem pa napišejo presrečne pozdrave prijateljem in znancem. Tržaška »Edinost« priobčuje take odhodne dopisnice, na katerih so imena izseljencev navadno iz raznih krajev, na primer pri zadnjem tekem slovesu: Kostanjevica, Kal. Avče, Ravnica, Podsobotin, Kojsko, Remče, Gabrovica, Ivanjgrad.

Obrnejo šolo so je petal v senatu prosvetni minister Fedele in s ponosom je naglašal, da je njegova zaslug, da so učilnice ob meji italijanske. Rekel je, da se fašistično delo za utrjevanje italijanstva krepko razvija. V Bocnu so bili tudi trije dobro obiskani nemški srednješolski zavođi. Sedaj jih ni več. Slovenski tehnični zavođ in gimnazija sta bila v Idriji. V Tolminu je bilo slovensko učiteljsko. Vse je izginilo. Vlada odkličeje s kolajnamni gojenice, ki se najbolj odkličeje pri učenju italijanščine. Fedele zahteva ustanovitev številnih italijanskih knjižnic, slovenska mladina se mora udeleževati italijanskih sportnih prireditvev in posešati italijanska mesta. Senatorji so mu burno ploskali. Italijanska vlada hiti z vso silo, da bi čimprej slovenske meje priključila k italijanskemu narodu.

Železniška nesreča v Rusiji. Moskva, 18. junija. (pa.) Osební vlak Moskva-Sevastopol se je ponesrečil. Ranjenih je 23 oseb, med njimi 6 težko.

Kadar se igrajo otroci s topovsko kroglo. Madrid, 18. junija. (be.) V Sagunto so se igrali otroci s topovsko kroglo, ki je eksplozirala in ubila štiri otroke.

Naši kraji in ljudje

O domu na Vršču

Pereča gospodarska in nacionalna zadeva slovenskega planinstva.

Med Mojstrovko in Prisojnikom se dviga na južnem pobočju Vršču ponosna enonadstropna zgradba »Dom na Vršču«. Vidi se mu, da nima gospodarske šipe so pobite, okna in vrata manjkajo, zaklopnice na oknih so odstranjene. V splošnem pa je zgradba trdna, lepo obita, streha brez večjih defektov. Ogrodje je solidno, saj stoji na cementnem podstavku in je zgrajeno iz mecesnovega lesa in gorske smreke. Veliki plaz leta 1916. jo je samo neznatno naglil — kar je bilo popravljeno — in jo rani na sprednji steni, dasi je prodrl skozi obednico in prišel iz Mojstrovke.

V zgradbi gospodarijo sedaj po svoje laški financarji in obmejni stražniki. Med svetovno vojno je bilo v domu nastanjeno vojaštvo. Tudi po italijanski zasedbi je služila stavba sprva vojaštvu.

Dom na Vršču je postavila leta 1912. kranjskogorska podružnica in je zanj prispeval tudi osrednji odbor 3000 K. Poslopje samo z aplanacijo je stalo blizu 25.000 K in so se stroški krili deloma s posojilom, ki ga je kril tedanji agilni in požrtvovalni odbor.

Dom na Vršču je nastal iz nacionalne potrebe, ker nismo imeli Slovenci pravega mesta v Vossavi (sedanji povečani Erjavčevi) koči. Ta je bila tedaj mala in ni zadoščala niti nemškemu turistom. Slovenci smo bili v njej le gostje. Naš narodni ponos in razmah slov. turizma sta zahtevala, da imamo na svojih tleh lastno zavetišče.

Preko svojih moči je zasnoval odbor kranjskogorske podružnice SPD dom, ki je kmalu upravičeno zaslovel. Sedaj po vojni pa se je vsak poskus, da bi se izročil dom svojemu prvotnemu namenu, izkazal za neizvršljiv ter se je razbil ob strogem in neizprosni italijanskem šovinizmu.

Ugodno ležeča zgradba bi bila seve pripravna i za italijanske obmejne straže i za laške turiste. S prve strani se oficijelno ni napravila nikakva ponudba, z druge ponuja baje Societa alpina italiana za zgradbo borih 5000 lir in kranjskogorska podružnica je dala na dnevni red svojega občnega zbora razgovor o prodaji za to ceno in temu društvu. Vsa slovenska javnost mora biti zainteresirana na tej prodaji, zato je prav, da se zadeva javno razpravlja. Ne gre samo za narodno imetje, gre tudi za narodno čast!

Ze v vsakdanjem življenju bomo težko našli posestnika, ki bi bil pripravljen prodati svojo imovino svojemu zakrnjenemu neprijatelju. Nikjer pa ne boste našli takega človeka, ki bo prodal za slepo ceno, ki bo tako rekoč podaril svojo hišo sovražniku in konkurentu. Trden in samozavesten lastnik nima svojega premoženja naprodaj za vsakogar, ako ni v skrajni potrebi. Aplicirajmo to na društvo, ki morda ne bi imelo naziva slovensko, in odgovor je lahek tudi v tem primeru ter samo eden: Za Vas ni naprodaj!

Da je cena sramotna, bo jasno po gornjih podatkih vsakomur. Za dobro ohranjeno zgradbo, ki je stala 80.000 lir, ne bom sprejel, ako nisem prav »na psu« in ako prodaja sploh pride v poštev sramotnih 5000, saj zgradba je vseka kor solidna.

Pa še nekaj drugega mora upoštevati vsako društvo: da ne škoduje sebi. Ako dobi dom na Vršču italijansko planinsko društvo v roke, bo imelo planinsko postojanko in naše bodo oškodovane. Ako ima na slovenskih tleh italijansko planinsko društvo svojo udobno kočjo, bo s tem zvišan pritok italijanskega življa v slov. kraje in to po zaslugi in krivdi slovenskega, jugoslovenskega, narodnega društva!

Če torej v navadnem življenju ne najdemo človeka, ki bi prodal brez največje sile svoje lasti sovražniku in konkurentu, če bomo o Slovencu, ki brez stiske prodaja posestvo tujerodcem, narodnim svojim sovragom, imeli kaj slabo mnenje, moramo imeti najslabše mnenje o nacionalnem društvu, ki bi tako postopalo. Tako društvo zasluži pač, da se črta iz vrste narodnih društev.

V principu moramo tudi precizirati stališče, da pod nobenim pogojem ne gre, da bi iz nacionalne požrtvovalnosti in narodnega navdušenja zgrajene stavbe in imetje širših narodno-zavednih slojev prehajale v tujerodne, nam sovražne roke po naši krivdi in morda celo na podlagi prostovoljnega sklepa društvenih članov, ki na ustvaritvi niso sodelovali. Pri odtujitvi planinskih zgradb mora govoriti celokupno planinsko društvo, vsaj tedaj, če gre za našo narodno čast.

Zato je naše mnenje: Razgovor o prodaji doma na Vršču ne spada na občni zbor slovenskega društva, če gre za prodajo Italijanom. V vsakem primeru pa morajo odločati merodajni faktorji, ki so dom gradili, mora odločati celokupno zavedno slovensko planinstvo!

T.

Pomagajmo pogorelcem v Starem trgu!

Veliki župan ljubljanske oblasti vnovič objavlja naslednji poziv:

Usodna elementarna nesreča v ljubljanski oblasti me zopet sili, da apeliram na človekoljubje in radodarnost prebivalcev ljubljanske oblasti.

V Starem trgu v črnomaljskem srezu je uničil dne 21. maja 1927. silen požar osem hiš z gospodarskimi poslopji, vsemi hlevi, skednji, svinjaki in kletmi, z vsem orodjem, obleko, živžem in krmom, upepelil trem trgovcem vse zaloge in več obrtnikom vso opremo. Poginila je živina, pokončani so sadovnjaki in vrtovi. Devet posestnikov s 40 dru-

žinskimi člani je brez strehe in ob premoženje; nizke zavarovalnine ne morejo kriti prizadetih ogromne škode, ki znaša preko 3.700.000 Din.

Da se olajša nesrečnim pogorelcem beda, pozivam prebivalstvo ljubljanske oblasti, da jim pomaga z milimi darovi, ki jih sprejemajo: v Ljubljani veliki župan in mestni magistrat (oddati osebno ali poslati po pošti na naslov mestne blagajne ljubljanske; pri poštini pošiljatelj je treba navesti namen pošiljatve), na deželi pa vsi srezki poglavarji in oblastva, ki jih bodo oni določili.

Vpepeljeni domovi v Starem trgu pri Črnomlju.

Glavna ulica Starega trga pri Črnomlju po požaru.

Najstarejša „karijola“ Jugoslavije na Ljubelju

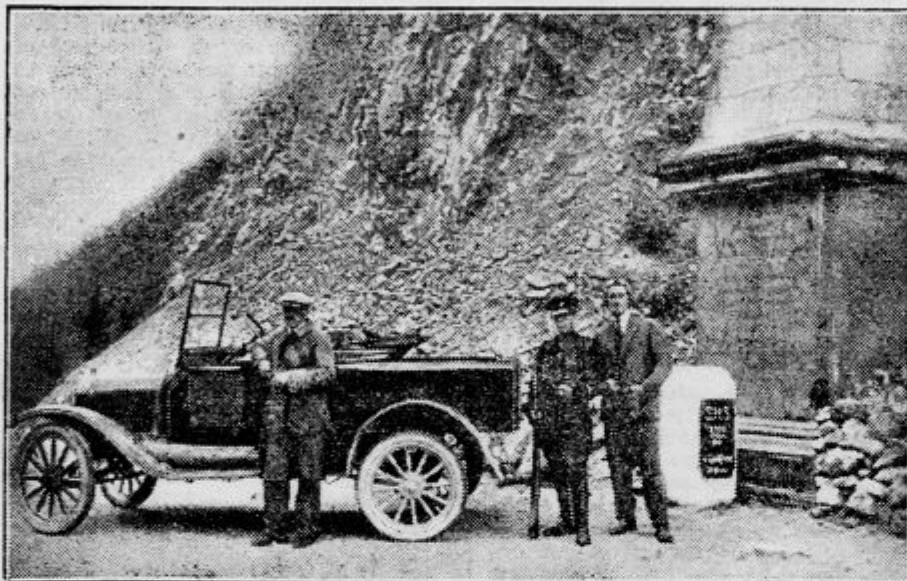
Čudna, a efektna propaganda za Ljubeljsko tekmo

Tehnična komisija Avtomobilskega kluba v Ljubljani se bavi energično s pripravo za ljubeljsko tekmo. Kakor je naš list že poročal, vlada za to prirediteljev posebno v inozemstvu živahno zanimanje. Tudi v klubu samem so na dnevnem redu debate ali gre ta ali oni voz na Ljubeljo, ali ga je treba frizirati ali ne, ali bo kahal in kje bo prišel prvič ob sapo. Običajno se to zgodi pri »kavarni«, precej dolgi vzpetini, ki ima preko 22 odst. in kjer je namestila na-

včasih je dobil — kar med vožnjo — požirek hladne vode — ampak prišel je na vrh.

Finančni stražnik se je čudom čudil, kakšna prikazen prihaja izza ovinka.

Ta vožnja je ponovni dokaz, da more dober vozač tudi s starim in šibkim strojem premagati težavne proge. Ljubeljo velja danes kot najstarejša proga v Alpah. Na istem izletu so merili udeleženci vzpetino proge in dognali, da od Sv. Ane do vrha ne pade progovna

rava v izbornem razumevanju. avtomobilskega prometa studenec z dobro hladno vodo, ki se je poslužujejo vozači za hlajenje stroja in za nadomestek vrele vode v hladilniku.

Nekega večera se je v klubu tudi rodilo vprašanje, da-li prenese vzpetino Ljubelja kak star avto. K besedi se je oglašil lastnik najstarejše »Ford« v Jugoslaviji, ki je član sportno-tehnične komisije in se je obvezal, da bo pripeljal svoj voz, ki je bil zgrajen leta 1911., na vrh Ljubelja. Nihče ni temu verjel — in vendar se je zgodilo.

Dva člana sportno-tehnične komisije in mehanik, vsi trije izurjeni sportniki, so se spravili preteklo nedeljo na omenjeno staro »karijolo« in so se odpeljali proti Tržiču. Medpotoma so postavili par novih varnostnih cestnih znakov, in sicer pri zloglasnem Medvoškem klancu in pri železniškem prehodu pred Medvodami. Kako potrebni so ti znaki, pričajo vedno zopet se ponavljajoče nesreče na teh krajih. Istega dne je prišel tudi predsednik ljubljanskega Avtomobilskega kluba na lice mesta in sam pregledal postavljene znake.

Trojica na »karijoli« je pa vozila lepo polagoma proti Sv. Ani. Tam so izmenjali vodo v hladilniku, vzeli s seboj še eno posodo vode — za vsak slučaj — in odinili proti vrhu. Stroj je spihal,

vzpetina nikjer pod 6 odst. Najhujši klanc ima celo 31 odst. Ljubeljska tekma je torej predvsem tudi preizkušnja vozačev. Zanimivo je, da so se pričeli treninzi konkurentov že pred dnevi, in da je sedaj vsako nedeljo cel vrsta avtomobilov in motociklov na Ljubelju.

Pozdravljamo predvsem sveži sportni duh in zdravo borbennost, ki so jo s to vožnjo znova pokazali naši avtomobilisti.

Dobi se povsod, koder cenijo dobro in zdravo pijačo, kjer ga še ni, naj se ga takoj naroči pri tvrdki

Lovro Šebenik, žganičarja in rastlinska destilacija, Ljubljana VII.

Odkritje in blagoslovitev spomenika v svetovni vojni padlim Šentpeterčanom

Danes se izvrši na svečan način žalna proslava v spomin 329 vojniš žrtv šentpeterske fare v Ljubljani. Proslava, ki se je udeležijo zastopniki oblasti, Zveze slovenskih vojakov in slovenskih invalidov, se vrši v naslednjem redu:

Ob 10. četrturto žalno zvonjenje v župni cerkvi, nato sprejem zastopnikov oblasti in organizacij. Ob pol 11. sv. maša za padle. Pri maši poje cerkveni zbor. Po maši spreved udeležencev spomenika. Nato uvrstitev po naslednjem redu:

Pri zvoniku godba, okrog spomenika odbor z zastopniki oblasti in organizacij, na drugi strani četa lovcev in na drugem prostoru za ograjo pevci. Vse drugo občinstvo se uvrsti na cesti, ki je tačas zaprta za promet, in v javnem parku. Za red bo skrbela policija in rediteljstvo, katerima naj se občinstvo pokorava.

Po razvrstitvi odkrijejo zastopniki odbora spomenik, nakar izvrši domači župnik Janko Petrič blagoslovitev. Pevci zapoje pesem: »Usliši nas Gospod«. Nato govori žalni govor g. Bonač za Zvezo slov. vojakov. Godba zaigra drugo žalostinko, nakar zapoje pevci »Oj Doberdob«. Imenom Zveze slov. vojakov govori major Colarič. Po njegovem govoru oddajo lovci dve salvi v spomin padlih tovarišev, grajska postaja pa odda topovske strele.

Predsednik odbora g. V. Rohrmann izroči spomenik v last mestni občini, nakar položi vladni komisar prvi venec v mestnih barvah, druge pa polože še občina Moste po svojih zastopnikih, v imenu odbora g. korv. kap. v pok. Kubelka ter zastopniki organizacij in svojci padlih. Pevci zapoje narodno žalostinko: »Spomladi vse se veseli«. Nato izreče zahvalo tajnik odbora Jože Pirc, godba zaigra državno himno.

Skupni obed za specijelno zastopstvo se vrši pri tovarišu L. Zupančiču, Ahac-ljeva cesta 15. Za druge udeležence je preskrbljeno v bližnjih gostilnah.

Popoldne ob štirih oddari odbor 40 vojniš sirot šentpeterske fare. Pri oddaritvi poje zbor pod vodstvom gospoda Grada iz Most, Otroci iz Hradskega vasi pod vodstvom gđc. Lebarjeve uprizore žalno igro »Usoda družine«. Nato prijateljski sestanek sodelujočih.

Žalni dan

prirede združene ženske organizacije danes ob priliki odkritja in blagoslovitve spomenika pri sv. Petru v korist vojniš sirotam. Občinstvo naj radevolje prispeva po svojih močeh v te namene in sega pridno po žalnih znakih (1 Din, odkupni 10 Din) in po razglednicah spomenika 10 Din.

Ljubljanci! Naj nam ne bo žal za dinar!

Akademija Tehniške srednje šole

Včeraj popoldne je za proslavo svojih jubilejev zbrala Tehniška srednja šola na vrtu restavracije »Zvezda«, okrašenem s kipom Nj. Vel. kralja, pod pokroviteljstvom direktorja dr. Reiserja, svoje profesorje, bivše in sedanje učence ter prijatelje za razvitek naše obrti in industrije prevažnega zavoda. Pridružili so se jim zastopniki v imenu vlade referent za trgovino dvorni svetnik dr. Marn in nadzornik za obrtno šolstvo Presl, za oblastni odbor dr. Adlešič, za mestno občino dr. Rupnik, za Zbornico TOI dr. Pretmar, za konzulat CSR gerent ataše Lieber, za Trgovsko akademijo direktor dr. Böhm, za Zvezo industrijscev ing. Šuklje, za Zadrugo teatarskih mojstrov preds. Ravnhar, za Zadrugo stavbenikov preds. Bricelj, med ostalimi gosti smo opazili dr. Dinka Puca, proto Jankoviča in drugo gospodo s svojimi damami. Razen tega so čestitali Zbornica TOI, njen glavni tajnik dr. Windischer, Trgovska akademija in Proforsorsko društvo. Ideja proslaviti svoj petkratni jubilej, ki smo ga opisali že v včerajšnji številki, z akademijo ob čaši piva na vrtu odlične restavracije, je bila prav srečna in naj bi našla posnemovalcev tudi na drugih šolah, saj dokazuje, da naša mala tehnika ne smatra svojih gojencev za otroke, temveč za mlade gospode in dame, ki stoje na pragu življenja, kjer jim je namenjena prav važna in težka naloga. Ta omena gesta vodstva je tudi napomnila obsežni vrt s skoraj polnim tisočem obiskovalcev in množica je privedri sledila na cesti in v drevoredu, kar na vrtu ni bilo več prostora.

Akademijo je otvoril orkester z »Abiturientnega koraca« in kompozicijo svojega nadarjenega dirigenta Janka Gregorca, ki je to bodočo himno zavoda kot abiturient posvetil direktorju dr. Reiserju, kar smatramo za dokaz harmoničnega razmerja med proforsorskim zborom in dijaštvom. Kakor to točko, je orkester izvajal tudi vse ostale točke svojega serijoznega programa z nepričakovano dovršenostjo.

V slavnostnem govoru je direktor dr. Reiser pozdravil goste in z lapidarnimi črtami orisal zgodovino zavoda, njega z največjim bolj združen razvoj do današnjih jubilejev ter se zahvalil vsem osebam in faktorjem, ki so pripomogli do današnje popolnosti temu, za kulturno zgodovino našega naroda zelo važnemu zavodu. Nato je čestital v imenu vlade referent za trgovino in obrt g. dv. sv. dr. Marn, v imenu oblastne skupščine pa g. dr. Adlešič. Mnogo zanimivih reminiscenc iz težkega boja za šolo je odkril bivši župan. g. min. v p. Ivan Hribar, v imenu mestne občine pa je čestital k uspešnemu napredku dr. Rupnik. Pod vodstvom priznanega dirigenta M. Pre-

miča je zapel z vso preciznostjo pevski zbor nekaj domačih pesmi, gojenci pa so odigrali srečno aranžirano alegorično sliko v verzih »Tekma med strojnikom in stavbenikom«, ki poziva obe stroki k nadaljni plemeniti tekmi in združitvi v korist naroda in države.

Ob zaključku se je zahvalil abiturijent Meško zastopnikom zavoda za skrb, delo in trud, reprezentantom javnosti pa za podporo in simpatije, nakar je državna himna ob 18. zaključila zares posrečeno ljubko svečanost.

† Dr. Rupert Celestina, odlični slovenski pravnik in sokolski delavec, ki so ga v petek popoldne položili k večnemu počitku pri Sv. Križu.

Na naslov direktcije državnih železnic

V Litiji, 18. junija.

Posestniku in gostilničarju na Savi pri Litiji, Marku Drnovšku, je 17. aprila t. l. iskra iz dimnika lokomotive potniškega vlaka št. 621 zažgala in uničila dva kozolca, hlev, zalogo sena, razno orodje itd. Poginila je tudi krava, ki je ni bilo mogoče več rešiti. Komisija je ugotovila škodo na 105.250 Din.

Lokomotiva je bila starega sistema, še iz leta 1892. Isti dan je pa sto metrov dalje tudi užgala Rotarjevo žago v Mošeniku. Krivda in način ista, kakor v Drnovškovem primeru.

Po nesreči težko prizadeti Drnovšek se je obrnil na direktijo drž. železnic. Ogled pogorelih objektov je bil že s strani direktije komisijonelo izvršen, zdaj pa je vsa stvar nekje zaspala. Prosimo, da se izplačilo ugotovljenega zneska pospeši, ker se v vsej okolici zavlačevanje obsoja.

Podrobnosti o poneverbi na ptujskem magistratu

Ptuj, 18. junija.

Kakor smo poročali, je osumljeni blagajnik M. Menoni po razkritju malverzacij odpotoval v Ljubljano pod pretvezo, da bo pribavil kritje primanjkljaja. Ker se seveda ni vrnil, ga je takoj v torek aretirala ljubljanska policija v kolodvorski restavraciji ter ga privedla v Ptuj, kjer je bil izročen v preiskovalni zapor kazenskega sodišča.

Menoni priznava tatvino v okrogli vsoti 250.000 Din, ki jih je jemal polagoma v manjših zneskih največ do 2000 Din že od l. 1922. dalje. Revizija še ni dognala končnega zneska, vendar je že izven dvoma, da se res suče okrog navedene vsote. Menoni zanika vsako sokrivdo kakega drugega magistratnega uslužbenca ali funkcionarja in istotako zatrjuje, da za njegovo početje ni vedel nihče izmed njegovih rodbinskih članov. Od poneverjenega denarja se pri njem ni našlo ničesar. Menoni trdi, da je ves denar porabil, kar je sicer mogoče, vendar pa je obenem res, da niti on, niti družina niso živeli prav nič razkošno, da bi bilo količaja mogoče sumiti nepošten vir dohodkov.

Zanimivo pojasnjuje Minoni, kako je večkratne revizije ob priliki predaj ali prevzema poslov preslepil. Blagajniških knjig po več mesecev ni zaključeval s črnilom, češ, da je treba vse postavke še prej priemerjati po knjigovodstvu, nakar da bo še le odnose in prinose končno uveljavljal zapisal s črnilom. Prenose je imel sproti seštetosti s sviničnikom in običajno so se revizorji zadovoljili s tem, da so eventualno seštetili le zadnje strani in ugotovili saldo, ki se je vedno ujemal s faktičnim stanjem blagajne. To pa je bilo Menoniju mogoče izvesti le zato, ker je prejemal na konto plačila, ki jih je vknjiževal šele po prejemu celotnega računa. Zato je vedno razpolagal z večjimi ali manjšimi rezervami, s katerimi je lahko izravnaval stanje blagajne.

Ko pa je v četrtek nenapovedana revizija ugotovila eno tako nevknjiženo prilogo v znesku 54.000 Din, je nastala katastrofa, ker se je na prvi pogled izkazal v blagajni primanjkljaj celih 34.000 Din. Tekom naslednje noči se je Menoni spravil nad blagajniško knjigo in je popravil razne postavke. Iz 3500 Din je n. pr. napravil 8500 Din ali pa iz 6000 Din: 26.000 Din. Hotel je tako primanjkljaj izravnati v nadi, da revizija ne bo primerjala postavk s prilogo, katerih pa ni več utegnil popraviti.

Zanimiva je njegova trditev, ki pa se gotovo ne bo ujemala z istinitostjo, da je največje zneske poneveril prve mesece in leta, dočim je pozneje jemal vedno manjše vsote.

Ptujski občani so zelo razburjeni radi te poneverbe, zato smo smatrali za svojo dolžnost, da temeljito pojasnimo celo afero. Znano je, da so se revizije vršile redno in da je nadzorstvo nad knjigovodstvom bilo poverjeno priznanemu strokovnjaku, ki je sodeloval in preiskoval tudi vse račun-

KUPUJTE

pomladanska oblačila
lastnega izdelka!

Dokazano najnižje cene.

JOS. ROJINA, Ljubljana

ške zaključke do l. 1926. ter pri teh prilikah vedno podal svoja strokovna poročila in je v njih sicer večkrat grajal neposobnost ali zaniklost enega ali drugega uradnika, povdarjal pa je vedno, da o kakih ne-korektnosti in sumu nepoštenosti ni govora. To smatramo potrebno ugotoviti, ker leto iz neinformiranih krogov neumestne opazke na osebe mestnega sveta, katerega seveda ne zadene nobena krivda, ker je storil svojo dolžnost in je moral verjeti besedam vsestransko priznanega strokovnjaka, a ta navzlic vsej vestnosti ni mogel pregledati rafiniranih manipulacij blagajni-ka Menonija.

Žrtev Save pri Tomačevem

Včera je v Savi utonil učiteljčnik Vladimir Tomc.

Ljubljana, 18. junija.

Komaj se je v zadnjih solunskih dneh prav razvila kopalna sezona, že se pričnajo množiti žrtve naših deročih in globokih voda. Včera smo poročali o mladem utopljencu v Mariboru, danes zvečer pa je Ljubljano presunila novica, da se je v Savi pri Tomačevem utopil 19 letni dijak III. razreda učiteljčnika Vladimir Tomc, sin uradnika OUZD znanega socijalističnega javnega delavca g. Josipa Tomca, stanujočega v Ljubljani na Zrinskih cesti 5.

Kolikor nam je med solzami mogel izpovedati nesrečni oče, se je Vladimir popoldne s svojo sestro podal kopat na Tomačevo. Utopil se je nasproti znani skali, kjer izkušeni plavalci izvajajo skoje v globoko in deročo Savo. Vladimir, četudi sportno agilen mladenič, ni bil dober plavec. Spustil se je okrog 17. ure v Savo in takoj so ga prijeli valovi in tirali s seboj.

Plavalci na drugi strani Save so takoj uvideli njegov obupni položaj in so se z naglimi skoki s skale poglajali za njim. A Vladimir je medtem že izgubil v valovih in je vse iskanje ostalo brez uspeha. Sava je odnesla njegovo truplo in ga do večera ni bilo mogoče najti.

V Ljubljani je tragična novica vzbudila splošno sočutje. Nesrečni Vladimir je bil priljubljen v vseh dijaških krogih, posebno pa so ga cenili sportniki kot simpatičnega člana tekoatletske sekcije SK «Slovana».

Neizmerno užalosteni roditelji naprošajo vsakogar, ki bi utopljence našel ali ugotovil sledove za njim, da jih o tem takoj obvesti.

Bestijalen umor finančnega stražnika na meji

4 tihotapci na zatožni klopi

Maribor, 19. junija. V mariborski okolici proti št. lju in čez Slovenske gorice do Apaške kotline in Sv. Lenarta smo imeli zadnja leta celo vrsto nepojasnjenih, izredno surovih in skrivnostnih umorov.

Ne samo, da že par let zastoni iščejo morilceve, zgodilo se je tudi to, da so n. pr. našli umorjenca (kakor predlanskim v škodljivu industrijskega Scherbauma v Pesniški dolini), o katerem se danes ne vedo ime, na in sploh ničesar, kakor tudi niti ne sumijo nikogar, ki bi bil kriv umora. In niti ne pogreša se v celotni okolici nobena oseba, o kateri bi lahko domnevali, da bi bila identična z umorjencem. Pred par tedni zopet smo slišali o groznem roparskem umoru zakoncev Nedeljkovič v Jarenini in tudi tam še nimajo morilca. Ravno v tej Jarenini sta bili že pred leti umorjeni in oropani ženski Valjerci in še danes ni sledu o njunih morilcih. Jasno je, da izra tu svojo glavno vlogo bliznjaja meja s svojimi temnimi tihotapskimi elementi. Skrajni čas je, da oblasti v to temno poglavje enkrat temeljito posvetijo. Živiljska in premoženjska sigurnost državljanov v teh krajih gotovo ni zadostno zaščitena.

Današnja poročila je obravnavala podoben zavoziljan slučaj obmejne umora. Dne 7. septembra 1926 je odšel jutraj pred 6. uro v službo na meji v št. lju izredno marljiv in vestni finančni stražnik Janko Resnik, mlad dečko, star komaj 26 let. Bil je pravi strah delamrznih elementov in daleč naokrog so se ga bali vsi tihotapci. Doma je bil iz okolice Litije. Iz službe bi se imel vrniti po 13. Toda Resnika ni bilo od nikoder. Njegovi tovariši so bili takoj v skrbeh in še isti dan so ga začeli iskati na meji. Šele drugi popoldan, dne 8. septembra se jim je posrečilo najti Janka Resnika v ozki dolini, ležečega ob potoku v legi, kakor bi hotel piti vodo iz potoka. Toda

Janko Resnik je bil mrtev, umorjen.

Bil je ves stočen, z globoko rano na vratu. Zbit je bil še po očesu, levem in desnem temenu, na levi strani čela in podbradku. Po telesu je imel celo vrsto poškodb z ostrino noža ali bodala, na levem nadlaktu, desni rami, levi strani zadila, pod levim uhljem in štiri vbojnice v prsni koš. Ena rana je segala celo skozi stene prsi v zadnjo stran levih pljuč. Vsi vbojilaji so mogli biti prizadeti od bodala stražnikove puške. Krize in malo, Resnik je bil strahovito razmesaren.

Sodna komisija je naslednji dan prišla na lice mesta iz Maribora in našla v bližini potoka na skritem prostoru plašč umrlega, ki je nedvomno stal tam na straži. Nekaj korakov proč od plašča so našli Resnikovo čepico in kakih 7 metrov dalje zopet sledove močno zdrsnih stopinj in kolen v zemlji. Majhna smrečica, ki je rastla tam v bližini, je bila izruvana. Na zemlji, na travni in listu majhnega grmičevja je bilo polno osušenih krvi. V listju na zemlji so našli veržico in žepno uro umrlega, niso pa mogli najti puške in bodala.

Ker je bil umorjen Janko Resnik mlad, močan in dobro oborožen mož, je jasno, da se ni dal zlahka umoriti tem manj, ker je pač s svojega skritega mesta prejel videl napadalce, kot oni njega, ki jih je moralo biti več, da so mogli umorjenega razorožiti, ga z udarci po glavi omamiti in zabosti. Po vseh znakih na licu mesta je

Lov za tihotapcem po mariborskih ulicah

Razbito izlozbeno okno. — Ranjen organ finančne kontrole. — Skok z balkona prvega nadstropja.

Maribor, 18. junija.

Vsako soboto se na mariborskem trgu in v bližnjih gostilnah shajajo tihotapci saharina in drugih predmetov in danes so finančni organi opazili znanega tihotapca Vabiča. Sprehajal se je dalje časa po trgu, končno pa je morda radi žeje, najbrže pa radi kupčije s saharinom stopil v neko bližnjo gostilno na trgu. Finančni organ, ki ga je vzel na piko, je šel za njim v gostilno in našel Vabiča v razgovoru z njegovim poslovnim kolego Antonom Beerom, ki je baže potnik raznih uglednih trgovcev v Mariboru.

Pri sebi je imel Vabič paket saharina. Beer se je čez nekaj časa odstranil. Pri tem pa je pristopil k Vabiču finančni organ in ga povabil v pisarno oddelka. Vabiču pa to povabilo bržčas ni ugašlo in je hotel pobegniti. Toda finančni organ ga je prijel za roko in skušal zadržati. V medsebojnem ruvanju je Vabič sunil finančnega paznika od sebe, da je finančnik padel in zadel pri tem v veliko okno, ki se je takoj razbilo. Finančni stražnik si je pri tem močno razrezal levo roko, a Vabiču se je pri tej priliki posrečilo zbežati.

Z glavnega trga se je Vabič obrnil proti Dravi in zbežal v neko gostilno v Dravski ulici. Seveda so radovedneži takoj pohiteli za beguncem in ga skušali ujeti. Ko je Vabič uvidel, da se v gostilni ne bo mogel skriti, je pobegnil v prvo nadstropje. Finančni organ je bil takoj za njim. Vabič je v skrajni zagati hotel skočiti z balkona. Kritični položaj begunca, ki so ga opazovali številni gledalci z ulice, je ljudem kar zapiral sapo. Vabič je že visel pri balkonu in hotel skočiti na ulico, ko je finančni organ priskočil in ga skušal zadržati za roko. Očitno pa je bil Vabič pretežak in je telebnil na tla. Proti pričakovanju pa se mu pri padcu, ki bi lahko vsakogar drugega stal glavo, ni ničesar zgodilo.

Hitro se je Vabič pobral in hotel bežati dalje. V tem trenutku pa je prihitel policijski stražnik, ki ga je takoj prijel in ga s pomočjo finančnega paznika eskortiral na policijsko stražnico, kjer so ga zasilili in nato oddali v sodne zapore.

sodna komisija takoj uvidela, da se je vršila tam

srdita borba med umorjenim in njegovimi napadalci.

ki se je začela na mestu, kjer je ležala Resnikova službena čepica in se je nadaljevala do potoka kjer so našli mrtvo truplo Janka Resnika, napot kličočega v vodo, kakor bi hotel piti. Na licu mesta so našli tudi sled bosa noge, katero so sledili še kakih 500 korakov navzgor ob potoku.

Oblast je sklepala čisto pravilno, da so morali biti morilci le takšni, ki so imeli interese napasti finančnega službenca, tihotapci, ki jim je bil na poti.

Orožništvo je torej začelo takoj z obirno in temeljito preiskavo in zasliševanjem ljudstva na celi črti ob meji po Dravski dolini in Slovenskih goricah. Posebno natančno so preiskovali orožniške stanice v št. lju, Sv. Marjeti ob Pesnici in Sv. Lenartu, kjer so se nahajali kritičnega dne

sumljivi tihotapci.

Tudi organi finančni straž so bili intenzivno na delu, posebno v št. lju in Čeršaku. Posebno so vzeli na oiko tihotapca in današnjega obtoženca 36letnega Vincenca Bezjaka, viničarja pri Sv. Marjeti ob Pesnici, znanega pri ljudstvu samo pod imenom Vinc in njegovega tovariša v tihotapstvu 25letnega Franca Klemensbergerja, čevljarja v Partinju pri Sv. Juriju, no domače »Kopiča«. Bezjak je imel odslužit 10mesečno kazen, katere ni hotel nastopiti in se je skrival pred orožniki ter tihotapci. Niso ga mogli izslediti. Pač pa so še isti teden zaslišali Franca Klemensbergerja, ki je takoj priznal, da je bil pred kritičnim dnem, t. j. dne 7. septembra v Spilju z Bezjakom, kjer sta nakupila tihotapsko blago in se nato vrnila še isti dan čez mejo, prenočila pri posestniku Pešlu na Počeniku pri Sv. Jakobu v Slov. goricah in bila naslednje jutro že po 6. uri, torej tedaj ko je šel Resnik v službo, na 3 ure oddaljenem Počeniku pri posestniku Zeleniku na delu. Številne priče, ki so jih orožniki o tem zaslišali, so to potrdile in tako so Klemensbergerja zopet izpustili.

S preiskavo pa so nadaljevali, poizvedovali na vse strani in med tem zapeli v Čmureku kot osumljenca tudi nekega Hoda od Sv. Trojice v Slov. goricah, ki se je nekako v istem času premakal ob meji in si dal pri svoji ljubici pravi krvavo srjako. Vendar niso mogli proti njemu doznati nič konkretnega.

Pač pa sta povedala priči Ferdinand Sabeber st. in ml. iz Novin blizu št. lja, da sta usodnega dne 7. septembra ob 9. vdeli nekega fanta brez suknje, bosonozga s predpasnikom in nahrbtnikom.

ki je nosil vojaško puško.

Ta fant je pravil mlademu Sabeberu, da je našel puško v gozdu pri Čeršaku, ni pa povedal, kam jo je nesel.

Dne 22. novembra 1926. se je orožnikom posrečilo ujeti Vincenca Bezjaka, ki je to noč prišel k svoji ljubici v Partinje, kjer je kuhala žganje. Več orožnikov je obkloplilo hišo in ob daljšem iskanju so našli Bezjaka skritega v skednju Bezjak je sicer takoj priznal, da je bil 6. septembra, t. j. dan pred umorom s soobdolženecem Klemensbergerjem v Avstrijo, talil pa je krivdo na umoru Resnika, ter se zagovarjal, kakor Klemensberger, da sta bila 7. septembra pri Zeleniku na Počeniku

Napeto!

Osvežujoče počitniško štivo nalašč za vas in vašo rodbino

Novi roman »Jutra«

J. O. Curwood

Preganjana žena

ali

LJUBEZEN VISOKIH DUŠ V BORBI Z USODO — Z DIVJO PRIRODO V DEVIŠKIH SAMOTAH SEVERNE AMERIKE.

Začetek izide na Vidovdan dne 28. t. m.

Težavna preiskava pa se je nenadoma oreakrenila dne 1. decembra 1926. To noč je nameraval na državni meji pri št. lju orekoračiti skrivno pot v Avstrijo

16letni tihotapec Dominik Jamernik,

sin posestnika Alojzija Jamernika iz Vukovskega dola pri Jarenini. Službujoči finančni stražnik ga je ujel in ga odvedel na orožniško postajo v št. lju v Slov. goricah. Tam so mladega fanta začeli izpraševati, kako in čemu je hotel v Avstrijo in pri tem kmalu prišli na sled, da fant laže. In tako so ga zasliševali intenzivneje ter izvedeli, da tihotapi skupaj z »Vincem«, t. j. z Bezjakom, in »Kopičem«, t. j. Klemensbergerjem. Čez mejo pa je tedaj hotel iti s soobtoženim Alojzijem Golobom, hlapcem iz Jarenine, starim 21. let.

Strahovito priznanje umora

Mladi Dominik Jamernik je sedel v kuhinji orožnikov, poleg je bila tudi njihova kuharica, vodja finančne straže g. Gaberšek in orožnik Lah, ki je fanta zasliševal, drugi osumljenici so poslušali v sosedni sobi. In tu je fant naenkrat priznal, da je bil on skupno z Vincencem Bezjakom, Francom Klemensbergerjem in Alojzijem Golobom udeležen pri umoru finančnega stražnika Janka Resnika. Priporočeval je, da so ga gorjijo trije dne 6. septembra našli, naj gre z njimi tihotapci čez mejo in so potem res šli v Spilje in tam nakupili saharina in tobaka. Klemensberger in Bezjak sta se vrnila še isti večer, on, Dominik Jamernik, pa je z Golobom prenočil v Spilju ter so se dogovorili, da se drugo jutro snidejo na meji v gozdu blizu meje. Res so se šli tam in prišli po tihotapski cesti do Resnika. Tedaj je rekel Bezjak: »Vkup ga udarimo!« in so se na klic Resnika »Stoj!« zvrstili v vrsto, dvignili roke, si mežkali in suvali s komolci čez. Sedaj ga bomo, in šli proti Resniku. Tam pa je najprej Golob zagrabil Resnikovo puško. Klemensberger mu je zamašil usta in oči. Bezjak je potegnil nož iz žepa in ga zasadi Resniku v vrat. Puško so dali Jamerniku, ki jo je položil proč. Resnika so vrgli na tla in se borili z njim. Klemensberger ga je potem še vedno držal za oči in usta, da ne bi mogel kričati. Jamernik mu je pokleknil na eno nogo, za drugo pa je držal. Bezjak pa je še nadalje zabadal finarcarja, ki se je skušal oteži napadalcev. Ko je Jamernik videl kri, se je zgrozil, obrnil proč in odšel k potoku. Za njim je prišel Golob s puško in bajonetom in nato še Klemensberger in Bezjak ter so se nato vsi skupaj umivali v potoku ker so bili krvavi. Bezjak je imel še krvav suknjič in si je krvavega oblekel pod spodnjo suknjo. Nato so odšli po bregu navzgor, potem po vinogradu, kjer so se razšli. Jamernik je šel domov v Jarenino in dobil za pot in pomoč 30 Din. plačila od sostericeve.

Se isto noč so se podali orožniki in finančni stražniki v Jamernikom na mejo ter jim je tam zopet na licu mesta ves potek umora zopet podrobno orisal in pokazal, kako so morili Resnika. Potem je to še povedal tudi sosedom trgovcu Vaupotiču in še pri sodišču preiskovalnemu sodniku dr. Franu Juhartu, ki je vodil celo obsežno preiskavo, in tudi na dan aretacije je povedal Jamernik potek dogodka jetniškemu pazniku v Mariboru.

Preklic priznanja.

Ko je preiskovalni sodnik vse priznanje že zabeležil na zapisnik, je poklical še Vincenca Bezjaka, da ga konfrontira z Dominikom Jamernikom in mu predloži njegovo priznanje. Ko pa je Jamernik zagledal Bezjaka je svoje priznanje naenkrat preklical in začel praviti da je oni Bezjak čisto drugačen in končno trdil, da si je vse priznanje izmisli. Da sploh ni bil udeležen pri umoru, ampak je vse to povedal le radi tega ker so ga orožniki k temu prisilili, ga tepli in mu še zabijali, da mora tudi pri sodišču tako izpovedati. Pri tej izjavi je potem Dominik Jamernik vztrajal in skupno z očetom ponudil tudi dokaz za alibi in je res cela vrsta prič potrdila, da je bil tudi Dominik Jamernik dne 6. in 7. septembra neprestano doma in da je na dan umora že od 3. ure jutraj kosil pri očetu.

Obtožena Alojzija Goloba so aretirali v Vuhredu ob Dravi, kjer je služil za hlapca. Tudi on odločno taji krivdo in dokazuje, da je že dne 5. septembra vstopil v službo kot hlapec pri posestniku Antonu Mörtu pri Marenbergu in je pri njem služil od tedaj naprej neprestano 2 meseca in je posebno na dan umora s svojim gospodarjem od ranega jutra vozil les iz gozda. Posestnik Anton Mört je kot priča to potrdil in tudi vpisal v poselsko knjižico, da je Golob vstopil pri njem v službo dne 5. septembra.

Jamernik umobolen?

Oče Dominika Jamernika je tekom preiskave dokazoval, da je njegov sin Dominik umobolen in zahteval, da preiščejo sodni zdravnik njegovo duševno stanje. Sodni zdravnik dr. Jurečko in Zorjan sta ga res preiskala in ugotovila, da je fant sicer duševno manj vreden, dostopen sugestiji, da pa popolnoma odgovarja za svoje dejanje in si priznanja o umoru ne bi mogel sam tako podrobno izmisliti, kvečjemu če bi mu bila stavljena takšna sugestivna vprašanja.

Druga sumljiva dejstva

Zaslišane pa so bile tekom preiskave tudi priče, ki so povedale, da so dne 7. septembra videli dva sumljiva, boljše oblečena človeka, ki sta razburjena pritekla od meje v občino Novine in sta izpraševala neko žensko, naj jima pokaže, kako bi prišla po kakšni tajnejši poti v mesto Maribor. Čez dan po lavni poti ne moreta iti. Druga priča je zopet videla v Polički vasi, kako je ob istem času, 7. septembra, ob 9. prihitel od meje v Polički vasi čez travnik kjer ni steze, neki tihotapec, za katerim je še trkala in ga klicala, če ima kaj na prodaj. Tihotapec pa se najprej niti ozri ni, ampak hitel naprej. Nobeden obtoženih pa ni bil podoban temu tihotapcu.

Bezjak in Klemensberger pa dokazujeta razen po domačih pričah posestnika Zelenika tudi po treh kosih, ki so na dan 7. septembra okrog 6. jutraj obadva srečali na Počeniku in sta jih še vprašala za pot k Zeleniku.

Sodišče je povabilo k razpravi nad 40 prič, med njimi celo vrsto orožnikov, in vse ki so na dan aretacije slišali Jamernikove izpovedbe v št. lju. Glane finančne straže, trgovce in gostilničarje z bližnje meje, kmete in viničarje od Sv. lja. Jarenine in Počenika pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. Vabljen je bil tudi izvedenec, ki je ugotovil podobnost najdenih stopinj ob potoku z nogo Vincenca Bezjaka.

Današnja razprava

Razprava se je začela že ob 8. jutraj. Vodi jo predsednik senata vss. Stergar, javnega obtožitelja zastopa državni pravnik dr. Ivan Jančič obtožence zagovarjata: Klemensbergerja in Vincenca Bezjaka odvetnik dr. Avg. Reisman, Goloba in Jamernika pa kazenski zagovornik gr. Snuderl. Kot sodna zdravnika sta vabljeni dr. Jurečko in dr. Zorjan.

Razprava — preložena

Ko je predsednik senata vss. dr. Stergar otvoril razpravo, je opozoril porotnike, da gre za veliko stvar in razprava je to kmalu pokazala. Zasliševanje vseh štirih obtožencev je trajalo skoraj dve uri. Glavni povzročitelj procesa Dominik Jamernik je tudi danes vztrajal pri tem da ni bil udeležen pri umoru, kakor tudi ne soobtožen Bezjak. Klemensberger in Golob. Tekom zasliševanja pa se je obrnila

vsa preskava v novo smer,

ko je Jamernik predsedniku povedal da prav za prav ni mislil obtoženega Alojzija Goloba, ko je pred orožniki izpovedal, da je bil Golob poleg, ampak je s tem mislil drugega Goloba, ki mu je ravno tako ime. toda ta je posestnik v Kušarniku pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Da je tudi pred sodiščem vzdržal svojo obdolžitev, je pripisati temu, da so mu vsi obdolžitve in priznanje na umoru sugerirali in mu nato zabijali, da mora tudi pred sodiščem tako izpovedati. Razen tega mu je neki trgovec Vrečar blizu meje pri št. lju obljubil 4000 Din nagrade če bo tudi pri sodišču vzdržal svojo obdolžitev. Orožniki pa so mu tudi zatrjevali, da se mu ni treba ničesar bati in da se mu, ne bo ničesar zgodilo. Se v celici jemišnice mu je neki jetnik Wregg povedal, da bo tudi on ne bo nič pomagalo, ampak da bo tudi on obsojen na najmanj 10 let ječe. Zato je preklical svojo prvotno izpoved.

Ta Jamernikova izpoved je napravila pravo senzacijo. Jamernik je danes odločno vztrajal na tem, da mu je trgovec Vrečar pred orožniki obljubil 4000 Din nagrade. Sodni zdravnik je izjavil, da je Jamernik sicer odgovoren za svoje dejanje, toda slaboumen in dostopen sugestiji, in bi bil na ta način izpovedal dogodek o umoru le tedaj, če bi mu bil to kdo položil na jezik.

Zasliševanje izvedencev o podobnosti najdenih stopinj z nogami obtožencev se glasi tako, da so sicer nekateri sledovi podobni nogam Goloba in Bezjaka, toda ne morejo potrditi, da so to ravno miši sledovi. Bivši gospodar obtoženega Alojzija Goloba, Anton Mört je z vso odločnostjo potrdil, da je Golob stopil pri njem v službo dne 5. septembra, dne 6. septembra se je javil pri občini in je ta datum vpisal tudi v njegovo poselsko knjižico, ter da je dne 7. septembra, t. j. na dan umora, bil ves dan na delu v gozdu pri Marenbergu. Izključeno je torej do njegovem mnenju, da bi bil Golob tedaj soudeležen pri umoru, ki se je zgodil v bližini št. lja.

Glede na vse to je državni pravnik predlagal

preložitev razprave do prihodnje porotnega zasedanja

da se ugotove nove okolnosti. Zagovornik dr. Snuderl se je temu predlogu protivil, češ, da se brez potrebe zavlačuje razprava, zagovornik dr. Reisman pa je pripotočil, da se sicer morajo ugotoviti nove okolnosti, a razprava naj se preloži na naslednji dan da ne bo treba obtožencem brez potrebe tri mesece sedeti v zaporu.

Sodni dvor je po kratkem posvetovanju osvojil predlog državnega pravdnika ter

razpravo preložil.

Orožniki, ki so bili poklicani na razpravo kot priče, so nato pojasnjevali sodnikom in državnemu pravdniku, da pride kot morilec v poštev le obtožen Golob in ničče drug.

Sokol

V. pokrajinski zlet JSS in otvoritev Sokolskega Tabora

Organizacija zleta in vseh priprav za zlet so skoraj dovršene. Stanovanjski odesk je izdal svoja podrobna navodila o prenočiščih, ki bodo ali skupna po šolah, ali posamezna po privatnih stanovanjih in hotelih. Stanovanjski odesk bo imel svojo ekspozituro na kolodvoru in bo po prihodu vlakov odhajal takoj došlecm stanovanja. Posobni prtljažni odesk skrbi za odpravo prtljage po stanovanjih. Člani stanovanjskega odeska imajo na rokavu zelen trak z napisom »Stanovanjski odesk«. Privatne osebe in članstvo brez zletnega znaka plačajo za skupno prenočišče po 5 Din na noč in enkratno posredovalno takso 5 Din, isto plačajo tudi vsi za privatna stanovanja, najemnino pa neposredno najemodajalcu. Članstvo z zletnim znakom in sokolsko legitimacijo ima brezplačno skupno prenočišče brez pristojbin. — Stanovanjski odesk je izdal tudi vse predpise o uporabi skupnih prenočišč, pri tem so strogi predpisi glede snage in nočnega mira.

Tudi prehranjevalni odesk je odredil vse potrebno glede prehrane, ki bo pa le za naraščaj skupna, in sicer ima naraščaj zajtrk, kosilo in večerjo za skupno vsoto 14.50 Din, z možnato jedjo 16 Din. Seveda je treba za skupno prehrano točnih prijev glede prihoda v Ljubljano, števila in predplačila. Nakazila za skupno prehrano izdaja prehranjevalni odesk v zletni pisarni na Taboru. Vodniki naraščaja imajo pravico na skupno prehrano z naraščajem za isto ceno. Za članstvo ni skupne prehrane, ti si izberejo sami gostilno, kjer si zagotovijo prehrano, ki bo veljala za kosilo 10 — 12 Din, za večerjo 10 — 14 Din. Prehranjevalni odesk samo posreduje med udeleženci in gostilničarji, ne prevzame pa nobene odgovornosti niti napram enemu niti napram drugemu.

Zelezniški odesk ima zbrano in pripravljeno vse za redne in izredne vlake. Čaka pa še vedno na obvestilo, v koliko se zniža voznja po železnici. Pravkar došla privatna obvestila javljajo, da je dovoljeno 75% znižanje, vendar uradnega obvestila do sedaj še ni. Mora pa vsekako dospeti v najkrajšem času, nakaž bo takoj članstvo obveščeno. Zelezniki odesk ima v oskrbi tudi organizacijo izletov po Sloveniji in na morje ter bo dajal v svoji pisarni na Taboru, soba št. 43, tozadevna pojasnila.

Splošna zletna pisarna je tudi na Taboru, soba št. 42. Ta daje vsa navodila za zlet. Med zletom posluje tudi savezna pisarna nepretrgoma v Narodnem domu.

Te dni so bili končnoveljavno sestavljeni vsi sporedi za vse zletne dni. Posebnih le-pakov z navedbo sporedov zletni odbor ne bo izdal, pač pa izide najkasneje v četrtke posebna brošura, v kateri bodo navedena kratka navodila za zlet in podrobni sporedi za dneve od 26. do 29. junija. Opozarjamo že danes Sokolstvo in obiskovalce na to brošuro, ki bo veljala samo 3 Din in za vsakogar, ki si hoče ogledati skušnje, tekme ali javno telovadbo, neobhodno potrebna. Za obiskovalce to praktično, ker mu ne bo treba za vsako prireditve kupovati programov.

Tehnični odbor je dovršil vso organizacijo skušenj, tekem in javnih nastopov ter povokre. Tozadevna navodila je razposlal vsem župam in društvom, da bodo točno informirani o vsem in da bo vsakdo vedel, kje in kdaj mora nastopiti.

Prijave udeležencev so precej velike in so se prijavili v večjem številu tudi člani in članice iz žup, za katere udeležba ni obvezna. Zato je pričakovati, da bo v zletnih dneh Ljubljana imela mnogo gostov iz bližnjih in daljnih krajev.

40letnica Sokolskega društva v Novem mestu

Starejšino novomeške Sokolske župe je razposlalo bratskim društvom lepo okrožnico o svojem letošnjem župnem zletu v proslavo 40letnice obstoja Sokolskega društva v Novem mestu. Da s svojo udeležbo povzdignejo slovesnost župnega praznika, naj se odzovejo vabilu v kar najlepšem številu. Začetkom 20. stoletja je postalo Sokolsko društvo v Novem mestu središče sokolskega gibanja na Dolajnskem; zato se je leta 1910. osnovala tukaj dolajnska (novomeška) sokolska župa. Baš novomeško sokolsko društvo je eno tistih, ki si je v zgodovini jugoslov. sokolstva pridobilo častno ime in poneslo slavo sokolske ideje tudi preko meja naše domovine. Zato pričakujemo, da bo ta 40letnica jubilej ob skupni slavi bratskih društev eden najznamenitejših dni našega mesta in bo ostal nam vsem v trajnem spominu!

V. pokrajinski zlet JSS in otvoritev Sokolskega doma na Taboru. Rediteljski zbor odpravlja z današnjim dnem svojo pisarno, ki posluje na Taboru v sobi št. 41 — severni vhod — vsak dan od 10. do 12. dopoldne in od 8. do 10. večer. Ob teh urah se sprejema dalje prijave v rediteljski zbor in se dajejo vse potrebne informacije. V ponedeljek 20. junija seja zborovnega odbora, v sredo 22. junija prvi, v petek 24. junija pa drugi sestanek rediteljev; vsakokrat ob pol 9. zvečer v pisarni na Taboru. Vabila se pravočasno dostavijo. Zdravo!

Danes v Mursko Soboto na sokolsko prireditve v javnim nastopom in ljudsko veselico! Nastopijo tudi vrhovi br. Leon Stukelj. Za člane polovična voznja dovoljena.

Sokol Ježica ima v nedeljo 14. avgusta svoj javni nastop, združen z veliko vrtno zabavo »Pri Stirnu« na Ježici. Prosimo domača društva, naj upoštevajo to prireditve. Zdravo!

Logavice

„KLJUČ“
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše

Denar je pripravljen

Kdo ga bo dobil? Oni, ki bodo brez srečke, gotovo ne. Zato naj si vsakdo čim prej preskrbi srečko pri Zadrugi hranilnici r. z. o. z., Sv. Petra cesta št. 19. Prodaja za Ljubljano v oglasnem oddelku »Jutra«, Prešernova ulica št. 4.

Domače vesti

* Nemški kmetijski ataše v naši državi. Nemško poslanstvo v Beogradu je našo vlado obvestilo, da je nemška vlada imenovala za atašea pri poslanstvu v Beogradu Henrika Hallemanna, ki bo kot kmetijski ataše obiskoval vse pokrajine naše države, da se informira o naših gospodarskih razmerah.

* Šolski odbori in katoliške šole v Prekmurju. Ministrstvo prosvete je izdalo naredbu o reorganizaciji krajevnih šolskih svetov in o snovanju novih šolskih odborov za one kraje naše države, kjer jih še nimajo. Kakor smo izvedeli, so se po tej naredbi povsod prenosovali šolski odbori, samo na rim. katoliških šolah v Prekmurju še ne. Zakaj so izvedli prekmurske verske šole, čeprav se glasi naredba za vse državo? Ali so komu interesi nekaterih politično duhovnikov ljubši, kakor pa interesi naroda in šole? To naj trpimo samo radi tega, ker so bili doslej predsedniki pri krajinah za naslove, ker so oni bili doslej predsedniki krajevnih šolskih svetov, odslej bo pa župan?

* Učne osebe za meščanske šole. Prejeli smo: Glede na tozadevno vest v novinah je ministrstvo prosvete s svojim odlokom O. N. br. 32.702 z dne 28. maja odredilo, da se prošnje osnovnošolskega učiteljstva za namestitve na meščanskih šolah v bodočem šolskem letu ne bodo upoštevale, ker bo letos absolviralo nad 30 slovenskih učiteljev višjo pedagoško šolo v Zagrebu in Beogradu.

* Lepote naše Gorenjske tujci ne morejo prebrati. Danes se vrača z oddiha v naših lepih krajih gosp. Piotr Nikolajevič Makejč, konzul bivše carske Rusije v Bruslju. Gospod Makejč ima več tovarn v Belgiji. Za oddih si je letos izvolil našo Gorenjsko. V spremstvu gg. Pavla Kanstana inovića Bezrukova in Antona Fortiča s soprogami si je gospod konzul ogledal naše kraje ter je zadržal nad lepoto Gorenjske. Posebno je pohvalil naše nad vse mirno prebivalstvo ter lepe ceste. Za rodbino je nakupil precej narodnih motivov. Pohvalil je tudi hitro in uljudno poslušanje naše carinarnice. Občutil je, da se prihodnje leto vrne z več prijatelji zopet semkaj. Vrača se domov z avtomobilom preko Gorice, Švice, Francije in Nemčije. Zopet lep dokaz da smotrna tajska propaganda lahko privabi odlične goste iz daljnih krajev.

* Himen. Danes se poroči na Viču trgovec Franc Kolšek z gdnjo. Miro Cerkevnič, večletno kontoristino trdnice Gregorč & Komp. Kot prič fungirata Ivan Gregorč, veletržec in načelnik Gremilja trgovcev v Ljubljani, in Franc Kovač, pooblaščenec Slovenske banke. Bilo srečno!

* Popust novinarjem na Dubrovački plovitvi. »Dubrovačka parobrodarska plovitba« je odobrila polovično vožnjo na svojih ladajah za obiskovalce novinarskega sanatorija v Boki Kotorski.

* Iz Uradnega lista. »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 65. številki uredbu o organizaciji in področju šole za narodno zdravje v Zagrebu; izpremembe v pravilih iz fonda za pobiranje tihotapstva ter razpis o dokazu, da so predmeti, ki se nabavljajo za državo in za samoupravna telesa, domači izdelki.

* Sprejem gojencev v vojno akademijo. V nižjo šolo vojne akademije v Beogradu se sprejme letos do 400 gojencev. Pouk se prične dne 1. oktobra in traja dve in pol leti. Za kandidate te šole se sprejemajo mladeniči ali neposredno iz višjih ali srednjih šol ali iz vojske, pri kateri so služili najmanj leto dni. Iz srednjih šol se sprejemajo kandidati, ki so dovršili z odličnim ali prav dobrim uspehom najmanj šest razredov gimnazije ali realke. Pripominja se, da se pomorske akademije za trgovsko mornarico v Bakru, Kotoru in Dubrovniku, učiteljska in trgovske akademije smatrajo za strokovne šole in se jim ne more dajati ekvivalenca za dotičnimi gimnazijskimi razredi. Sprejemnega izpita so oproščeni oni kandidati, ki so opravili zrelostni izpit, oziroma osem razredov gimnazije ali sedem razredov realke. Kandidati, ki ustrežajo pogojem naj upravi akademije predložijo svoje prošnje najkasneje do 10. avgusta. Zakasnele prošnje ne pridejo v poštev. Natančnejši pogoji so razvidni iz tozadevnega razpisa v 61. letošnji številki »Uradnega lista«. Zdravniški pregled kandidatov se izvrši pri upravi vojaške akademije v Beogradu dne 1. septembra.

* Naši v Ameriki. Leta 1925. je bil v Clevelandu izvoljen prvi Slovenec v mestno zbornico, ki šteje 25 članov. V četrtem distriktu tega milijonskega mesta stanuje približno 20.000 Slovencev. Ti so za letošnje volitve postavili kot svojega kandidata za mesto councilmana slovenskega zobozdravnika v Clevelandu dr. Jamesa Maljaja in mnogo je upanja, da bo tudi izvoljen, kakor je bil pred dvema letoma izvoljen v tretjem distriktu odvetnik dr. Mihelič, ki tudi letos vnovič kandidira. Naše slovenske rojake v Clevelandu čaka mnogo naporenega dela. Zavest naših tamkajšnjih ljudi pa je narasla tako, da je opravljeno upanje, da bosta pri letošnjih volitvah izvoljena oba slovenska kandidata dr. Mihelič in dr. Maljaj. — Slovenska mladinska šola v clevelandskem Narodnem domu je nedavno pridela krasno uprizoritev »Mogočni prstane«. — Umrila je v Clevelandu komaj 29 letna Terezija Kužnik, rojena Zaleter, rodom iz Aidovca na Dolenjskem. V Ameriko je prišla po vojni.

* Še enkrat od Logatca do Ljubljane. Prejeli smo: Podpišemo zadnji dopis v »Jutru« z obema rokama, dostavili bi se in prosili, da bi vsaj brzovlak št. 609, ki prihaja v Ljubljano ob 19.24 ostajal tudi na malih postajah n. pr. v Preserju — če že nikakor ne moremo dobiti mešanca okrog 18. ure; kajti drugače res nimamo z Ljubljano celih 12 ur t. j. od 10.44 do 22.5 nikake zveze. Pa to ne velja samo za domačine. Še v večji meri velja to za tujce, ki posejajo naše kraje bodisi kot izletniki, bodisi kot kupci, trgovci ali po drugih opravkih. Kako mučno je gledati ljudi, ki posedajo trudni po gostilnah ali vrtovih ali pa dremaje sede po stolihi zaprašenih postaj in čakajo do 22. ure da jih vlak potegne proti Ljubljani. Boli petični najamejo vozniaka, da jih popelje na postaje vrhniške proge ali na kako postajo kjer ostaja brzovlak, samo da so prej v Ljubljani. Mi reveži pa kaj takega ne moremo. Vse to naj ravnateljstvo v Ljubljani blagovoli upoštevati in naj nakloni vsaj večerni brzovlak, če že ne mešanca, ki bi vozil proti Ljubljani okrog 18. pa ne samo v poletnih mesecih ampak celo leto.

* Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč«. Prejeli smo: Trgovcem in vsem trgovskim pripadnikom v Ljubljani in v ljubljanski oblasti sporočamo, da se je pri ljubljanskem Gremiju trgovcev osnovalo trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč«. Namen društva je, po smrti članov dati dedičem podporo, da se obvarujejo pred najbližjo stisko in bedo. Ustanovitev tega društva pozdravljamo ter priporočamo vsem trgovcem in trgovskim pripadnikom, da se na poziv za vpis, ki se bo razposlal prihodnje dni, tudi prijavijo. Čim več članov bo šlo društvu, tem večji znesek se bo dedičem lahko izplačal. Pripominjamo, da nikdo ne vplača v društvo onega zneska, ki ga dobi po smrti člana njegovi dediči.

* Strašna najdba na železniškem tiru. Na železniškem nasipu pri rimskih okopih v Novem Sadu je v petek zjutraj strojevodja Jovan Bajič našel truplo razmesarjenega človeka, kateremu je lokomotiva odrezala roke in noge ter zdrobila lobanjo. Pri trupu niso našli nobenih dokumentov. Ni še ugotovljeno, da-li gre za samomor, umor ali nesrečo.

Gospem in gospodičnam

priporočamo zalogo krasnih damskih oblek, kril in bluz najmodernejšega kroja
BELIHAR & VELEPIČ — MESTNI TRG.
7089-a

* Strahovit samomor žene. V Subotici je žena veleposestnika Matije Tijašiča na grozen način izvršila samomor. Polila se je s petrolejem ter si potem z vžgalico zapalila obleko. Na njen krik je prihitel Matija Peršič in vrzel nanjo svojo suknjo. Prepehali so jo v bolnico, kjer je žena kmalu nato podlegla strašnim opeklinam. Kot vzrok groznega čina se naveda nevrastenja.

* Grozna nesreča pri streljanju z moznarji. V selu Vinjani pri Splitu se je ob priliki cerkvene proslave sv. Antona pripetila grozna nesreča. Cerkenik Mate Tolič je basal moznarje s katerimi so streljali v bližini cerkve. Pri tem je eksplodiral en moznar in cerkeniku v pravem pomenu besede odtrgal glavo.

* Skrb vsake gospodinje. Otroci morajo v šolo, stanovanje treba, da je v redu, jed tečna, a cela družina snažno in skrbno oblečena. Take in enake skrbi ima vsaka gospodinja. — Ako jo torej rešimo vsaj skrb za veliko žejto, smo ji storili mnogo. — Čarobno sredstvo za pranje perila se imenuje »Radion«. — Kupite še danes en zavitek, pa polkusite!

* Kraljeva skupina društva orožniških upokojencev za Slovenijo v Ljubljani. V mariboru bo imela 26. junija t. l. ob 10. dopoldne v gostilni »pri Zlatem konju« v Mariboru, Vetrinjska ulica, svoj letni občni zbor, na katerega vabijo vsi člani društva.

* Prostovoljno gasilno društvo v Radečah priredi dne 10. julija t. l. vrtno veselico in tem potom naproša vsa sosedna društva, naj isti dan ne priredijo svojih veselic.

* Županstvo mestne občine Radeče naznanja, da se vrši letos Petrov selem v Radečah pri Zidanem mostu v ponedeljek dne 27. junija t. l.

* Pri bolečinah hemoroidov. telesnem zaprtju, natrgovanju črevesa, abscesih, krvavitvah debelega črevesa, siljenju na vodo bolečinah v križu, tesnobi v prsih, močnemu utripanju srca, omotičnosti nam prinaša raba prirodne grenčice »Franz-Josef« vedno prijetno olajšanje, večkrat pa tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni dajo v mnogih slu-

Zdravilna zelišča
kupi je
»TROLIST«, Logatec
kamor se »posiljajo vzorci
z označbo cen

Velika izbira raznega perila

modnih bluz, oblek, nogavic, vezin, čipk itd. se kupi po priznanih nizkih cenah pri

IGN. ŽARGI, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Čajih vsak dan zjutraj in zvečer piti po pol kupice vode »Franz-Josef«. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* Sveži svetlopišni papir, negativni in pozitivni, prvovrstne znamke, ozalid za suho proizvajanje kopij skicni in pavzni papir najfinjših specialnih vrst, vse tehnične in risalne potrebščine priporočamo stavbenim podjetjem trgovina s papirjem Jv. Bonač Ljubljana. 120

* Čudežne zdravilne uspehe dosežete pri revmatizmu, krčih, nevralgijah (ischias), pri živčnih in ženskih boleznih, pri zapenju žil, motenju preosnovne, ostarelosti, kron. kožnih boleznih, svoje telo okrepčate in pomladite, ako napravite kuro v starodavnem radioemanacijskem termalnem kopališču Toplice pri Novem mestu (Dolenjske Toplice) 36—38° C. Postaja Straža-Toplice (3 km). Sezona od 1. maja do 30. sept. Ves modern komfort. Prospekte na zahtevo Pošta, telegraf in telefon. 142

Ustanovlj. 1842. Solidna izvršitev.

Vsakovrstna plesarska in črko-slikarska dela izvršuje trdnica

Biata Eberl nast.

Martinc. Cerne & Co.
Vošnjakova ulica št. 8

(Preje Cesta na Gorenjsko železnico)

Zmerne cene! Telefon št. 2814.

* Kušakovičev kalodonta je res najboljši pravi vsakdo, kdor ga uporablja. Poskusite tudi VII Dobi se povsod. 175

* Tkanina »Eternum«, glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7. 95

* Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge. 53

* Zahtevajte pri Vašem trgovcu vedno izrecno samo »Froš« muholovke z varstveno znamko — Žaba — in patent obesačem. 325

* Chinoferin kina vino z železom za slabokrvne in rekonvalescente. Krepi kri, daje tek za jelo. Dobiva se v vseh lekarnah. 592

ITO — zobna pasta najboljša!

* Primarij dr. Kunst, specialist za röntgenologijo, se je preselil na Dunajsko cesto št. 1a (palača Ljubljanske kreditne banke). 928

Iz Ljubljane

u— Beli sokolski Ljubljani! V letošnjih dneh se bo vršil v Ljubljani V. pokrajinski zlet Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, ki bo z njim združena svečana otvoritev novega Sokolskega doma na Taboru. — Čakujemo mnogobrojnega obiska sokolskih žup: Celje, Kranj, Ljubljana, Novo mesto, Maribor, Sušak-Reka in Zagreb, katerih udeležba na tem zletu je obvezna. Prijavljena so odposlanstva ostalih žup, ki prihitijo v onih dneh v Ljubljano — v zibelko Sokolstva na slovenskem jugu. Obiščete nas brat je Čehoslovaki, Poljaki in Rusi, ki bodo v bratski ljubavi do nas Jugoslovancev pripomogli, da se naša bela sokolska Ljubljana v onih dneh izpremeni v veličasten sokolski tabor. Vse brate in sestre iz slovenskega sveta bomo sprejeli in pozdravili z radostnimi smehi. Da dobi ta radost tudi vidnega izraza, pozivljamo prebivalstvo Ljubljane in okolice, naj okraši hiše in stanovanja ulice, ceste in trge z državnimi in narodnimi zastavami s cvetjem in zelenjem. Pohod slovenskega Sokolstva po naši zemlji naj v dneh 26. do 29. junija pozdravlja okrašenice bele sokolske Ljubljane in naj ga spremljajo pozdravni klici slovenske gostoljubnosti in iskrenega sokolskega bratstva! Naj stori vsak vse, kar more, da ostanje vsakemu udeležencu v najlepšem spominu dnevi, ki jih bo preživel med nami! — Zdravo! — Slavnostni odbor.

u— Na ženski pokret. Vabimo članice naših ženskih društev, ki so članj našega Ženskega saveza, a tudi ostalo občinstvo, ki se zanima za internacionalne ženske organizacije, da pride jutri v ponedeljek ob 17. v sejno dvorano na magistratu. Poročala bo predsednica Saveza g. profesorica Petkovič, o dveletnem delovanju Internacionalnega Ženskega Saveza in o konferenci o zaščiti dece in mladine, ki se je vršila te dni v Ženevi. Prosimo tudi naše akademsko izobraženo žensko, da se gotovo udeleži sestanka, ker želi za Petkovič govoriti tudi o možnosti in upravičenosti ustanovitve društva akademsko izobraženih žen.

u— Slovenski del uprave narodnega Ženskega Saveza.

u— Odbor k. o. SDS na Viču vabi svoje somišljenike na zaupni sestanek, ki se vrši v torek dne 21. junija ob 8. uri zvečer v gostilni Sokolskega doma. Dnevni red: občinske volitve.

u— Parastos v pravoslavni cerkvi. Teror ki nikdar ni prenehal pri boljševiški vladi v Rusiji, se je v zadnjem času znatno dvignil.

GRETA GARBO

RIHARD CORTEZ

(novi Valent no) v vefilmu

VALOVJE STRASTI.

Nova vrsta mila za družinsko perilo

Ni to zopet običajen milnati prašek ali mogoče navado milo v drugi obliki, temveč najnovejši proizvod kot posledica znanstvenega raziskovanja na polju izdelovanja mila.

Trpečnost vašega perila ni več odvisna od mnogokratnega pranja, kajti Rinso prav sam odstrani nečistoto iz perila ter je radi tega vsako, za perilo toliko škodljivo riba, nje nepotrebno. Dnevi, ko ste se mučili v sopari pralnega kotla, so za vas prošli, ako boste uporabljali Rinso. Rinso očisti preko noči v hladni vodi vse madeže, prihrani vam delo, čas in denar, kajti potrebno vam je izvršiti pri pranju samo tri lahka opravlila, ki so:

Pomešati Rinso glasom opisa na zavoju, namočiti perilo in izplakniti ga v čisti vodi. RINSO izdelujejo Lux-tvornice!

ter je bilo zopet usmrčenih več uglednih in popolnoma nedolžnih oseb. Danes ob 11. po maši ob odslužen v pravoslavni cerkvi parastos za nedolžne žrtve boljševiškega terorja. Ruski odbor vabi člane Ruske kolonije k polnoštevni udeležbi.

u— Sokolski kres na Rožniku. V korist fonda za zgradbo sokolskih domov na Viču Sokola II. in Sokola v Šiški se priredi dne 3. julija dopoldne in zvečer kresna veselica na Rožniku. Priprave za to prireditel, ki so že v teku, obetajo, da bo to kresovanje za Ljubljano nekaj izrednega. Društva, ki prireajo kresovanje bodo preskrbela vse potrebno, da bodo tudi največje množice občinstva prvovrstno in ceno postrežene z jedjo in pijačo in da bo imel vsakdo ob zvokih dveh polnoštevinih godb ob šaljivih točkah, plesu, zaigranju velikega kresa in iluminaciji največji užitek. Dohodne poti na Rožnik bodo razsvetljene in opremljene s kaži. Skrbelo se bo tudi, da bodo imeli posetniki kresovanja na razpolago avtomobilski dovoz pod Rožnik in nazaj v Ljubljano po znižanih cenah. Pričakovati pa je tudi obilnega obiska gostov iz podeželskih krajev. Opozorjamo narodno občinstvo iz Ljubljane in podeželskih krajev na to veliko kresno prireditev v korist zgradbe naših sokolskih domov.

u— Na Vidov dan, 28. t. m. se bo vršila ob 8. velika parada Ljubljanske garnizije na vojaškem večeršiški pri Zalogu.

u— Življenje kanibalov. Ta izredno zanimiv 6 dejanski kulturni vefilm, ki nam predločuje v pestrih in poučnih slikah vse šege in navade afriškega plemena, predvaja ZKD danes v kinu Matici. Film nam prikazuje tudi vse različne vrste eksotičnih živali in opasni lov nanje. Tako vidimo opasne krokodile, divje leve in tigre, slone, najrazličnejše vrste opic itd. Skratka, film je izredno poučen za vsakogar osobito pa za našo šolsko mladino in dijaštvo. Predvaja se le danes samo ob 11.15 dopoldne, ker radi procesije običajna prva nedeljska predstava odpade. Predprodaja vstopnic se vrši od 10. dalje pri blaginji kina Maticice. Cene 2 in 4 Din za sedež.

u— Glas iz občinstva. Silen razgrajač, ki je v stanu marsikomu razrahljati živce, je pes na vrtu neke vile v Škrabčevi ulici. Po dnevi ga človek še prenaša, toda ponoči je ta strašni lajač neizpros. Naj gre mimo vrta še tako miren pasant op ga ne prezre, začne besneti in lajati brez konca in kraja. Na spanje ni misliti. Ulico pasirajo skozi vso noč poštni uslužbenci in železničarji, ki so oblažani še dolgo potem, ko jih pes ne vidi več. Kakšne noči imajo stanovalci v sosednih hišah, si je lahko predstavljati. Vsekakor menimo, da tak pes, tudi če je čuvaj, nikakor ni za mesto in bi moral policijsko ravnateljstvo tudi zoper te vrste »razgrajač«, ki so mnogo hujski od omih, ki malo zavriskajo, imeti kaka sredstva. Policijski direktorji bo ves prizadeji okoliš prav hvaležen če ga reši tega razgrajača.

u— Kakšno dijaško legitimacijo naj velja za »Letalski mlinc« ker dobi dijaštvo svoje običajne šole dne 28. t. m. ob razdelitvi šolskih spričeval? Na ta vprašanja iz dijaških krogov odgovarja Aeroklub, da velja vsaka primerna izkaznica (ev. potrdilo ravnateljstva), ki izkaže, da je dotičnik bil tekom šol. leta vpisan v kak srednješolski zavod.

u— Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani priredi danes ob 20. v Sokolskem domu na Viču koncert pod vodstvom prof. Adolfa Gröninga. Na sporedu so: Zganc: »Maroc«, medljumska narodna. Adamč:

»Vragova nevesta«, Mokranjac: »Meham«, turška pesem, Lajovic: »Veseli koledniki«. »Gozdna samota«, Konjović: »Vragolane«, Zganc: »Zibu haj«, in Gotovac: »Smiješno čudo«. »Jadovanka za teletom«, »Prigovor«.

u— Pevsko društvo »Ljublj. Zvon«. Danes dopoldne se moški zbor z društveno zastavo udeležijo odkritja spomenika šentpeterskim padlim vojakom. V ponedeljek zvečer vaja mešanega zbora, nato odborova seja. Vsi in točno. — Odbor.

u— K avtomobilski nesreči v Sp. Šiški. Ponesrečen Aleksander Zalaznik je bil sročil ob 18. v Leonišču operiran. Operacijo zlomljene noge sta izvršila gg. dr. Minaf in dr. Krajc. O tragičnem dogodku samem se izpovedbe 6 prič strinjajo z izpovedbo lastnika avtomobila g. Lenarčiča. Bil je pač nesrečen slučaj, kakršnih sicer v današnjem avtomobilskem prometu niso redki, čeprav seveda pri tem zaslužijo poškodbe mladega Zalaznika vse sočutje.

u— Volno, bombaž za strojno pletenje in ročna dela dobiti po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12 in Zidovska ulica 4. 93

u— Kratek čas še traja razprodaja v konfekcijski trgovini Bernatovič v Ljubljani, Mestni trg št. 5, I. nadst. Neverjetno nizke cene.

u— Koncert na Strelišču pod Rožnikom se vrši v nedeljo, dne 19. t. m. ter v naprej vsako nedeljo do prekluka. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina prosta. 925

u— Koncert v hotelu »Tivoli« se vrši danes ob 15. do 20. ure. Vstopnina prosta. Priporoča se Vekoslav Dolničar. 935

u— Pozor! Danes vsi na vrtni koncert, ki se vrši na vrtu gostilne »Jadrana« v Kersnikovi ulici št. 5 (Nova ulica). Svira godba glasb. dr. »Sloga«. Brez vstopnine. Za obilen obisk se priporočata Braća Lasan. 933

u— Aškerčeva klet, nasproti Tehnične srednje šole se priporoča vsem prijateljem dobre kafilice. Prostorji udobno urejeni in prijetno hladni. Mrzla jedila prve vrste na razpolago. Ne bo Vam žal, ako se o tem sami prepričate. 929

u— Policijske prijave. Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski naslednji slučaji: 2 tatvini, 1 popadljiv pes, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 1 nezgoda, 1 prestopek pijanosti in razgrajanja, 1 prestopek beračenja in 9 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 3 in sicer: 1 radi vlačugarstva, 1 radi tatvine, ter 1 radi prodaje pokvarjenega sladoleda.

MR. BAHOVEC
PLANINKA
IZDELAVNA
GAZ.

* Planinkac zdravilni čaj zdravi slabo prebavo, zaprtje telesa, napihovanje, slabo delovanje čreves, izpuščaj, obolenja mokračne kisline, jeter, žolča in žolčnih kamen. Priden samo v plombiranih paketih po Din 20. — z napisom: Lekarna Bahovec, Ljubljana. 174-a

u— Aretovan sladoledar in njegov obup. V petek je policija prišla nekega makedonskega sladoledarja, ki je prodajal pokvarjen sladoled. Ta sicer sladka in žejno tešča ambrozija lahko postane ako je slabo ali nemarno pripravljena oziroma preveč postana, zdravju zelo nevarna. — Kakor zvečer doznavamo, si je hotel nesrečni sladoledar v policijskem zaporu komčati življenje. Že je visel na pasu, ko so ga našli stražniki ter ga z umetnim dihanjem obudili nazaj k življenju. Zdaj je z uklenjenima rokama zavarovan pred nadaljnjimi samomorilnimi poskusi.

u. Tatinska nadloga. Delavec Ali Ozdič, stanujoč v Cerkveni ulici se je šel pred-
snočnim hladiti v Lattermanov drevored,
kjer se je zabaval opazovati vrtiljak. Pri tem
se je tako globoko zamislil in zasnel, da
ni občutil posega neznanega tatu v žep
svoje suknjice. Iz katerega mu je izmo-
vil izmaknil listnico s 130 Din gotovine.
— Uradnica Helena Hudovernikova je pri-
javila, da se je v noči na soboto splašal
skozí odprto dvoriščno okno v njeno stano-
vanje v Vošnjakovici ulici spreten zlikovec
ter ji ukradel različno obleko.

u. Nesreča pri igri. Na praznik zvečer
se je zbralo na dvorišču hiše Adolfa Hra-
stnika v Jernejevi ulici v Sp. Šiški več otrok
ki so se zabavali v igri. Trije otroci, 4 letni
Ljubomir in 2 letni Joško, sinčka dimnikar-
skega mojstra Josipa Bevc, ter 2 letna Vi-
kica Lunka hčerka krojaškega pomočnika,
so se hoteli skriti za ograjo prislonjeno
gramozno trugo, ki pa se je pri tem nagmala
ter pokopala otroke pod seboj. Vsi trije so
dobili težje telesne poškodbe. Dečka sta
ranjena na nogi in glavi, deklica je dobila
poleg zunanji tudi notranje poškodbe.

Iz Maribora

a. Mariborski grad, sedaj last z. vele-
trgovca Berdajsa, hrani mnogo važnih in
lepih kulturno-zgodovinskih slik, kipov in
portalov, treba pa jih je restaurirati, kar
bi stalo precejšnjo vsoto. G. Berdajs se je
obrnul na mestno občino s prošnjo, da pri-
speva k tem stroškom. Upamo, da bo občina
aki svet tej prošnji vsaj v neki meri ugodil,
kakor res je, da te zgodovinske znamenitosti
nimajo za lastnika posebne vrednosti, pa so
za Maribor dragocen spomenik, ki ga je
treba vsekakor ohraniti.

a. V Dilaškem domu v Mariboru je bi-
valo v preteklem šolskem letu 47 gojencev,
in sicer 11 gimnazijcev, 25 realcev, 8 uč-
teljskihnikov, 2 učenca meščanske šole in 1
iz trgovske šole. Šolski uspeh je zadovoljiv
česarvno 4 razreda niso dovršili in sicer 2
radi težje in daljše bolezni, 2 pa radi pre-
majhne predlozobrazbe. Polna mesečina v
zavodu je znašala 600 Din. Zavod je dalj
poleg tega 84 dijakom mariborskih srednjih
šol obede in večerje na račun društva »Di-
jaška kuhinja».

a. Zopet nesreča pri mestnih stavbah.
Včeraj popoldne se je pripetila pri mestnih
stavbah v Smetanovi ulici zopet težja ne-
sreča. 20 letni delavec Jože Vignali iz Ba-
hovec v Prekmurju je padel s precej višo-
kega odra ter si zlomil levo nogo in težko
ranil na glavi. Prepeljali so ga v bolnico.

a. Matura na državnem ženskem učiteljs-
ki v Mariboru je končala včeraj pod
predsedstvom univ. prof. Karla Osvalda. K
izpitu se je prijavilo 31 gojenk 4. letnika. Z
odliko so maturirale: Mena Aleksič, Franja
Čonč, Marta Olobož, Danica Gruđen, Kri-
stina Jančar, Hedviga Kavčič, Franja
Krašovec, Milena Kurbus, Av-
relita Gregorič in Neža Vorbek.

a. Dva kandidata smrti. V petek je mo-
ral rešiti oddelček spraviti dva kandidata
smrti v bolnico. Na Koroški cesti je hotela
končati življenje 19letna Helena X., ki se
je zastrupila. V Vojaški ulici pa se je sprl
mesar Pernat s svojo zaročenko Ano ter si
sabotal doig mesarski nož v prsa. Oba sa-
momorila kandidata so prepeljali v bolni-
co.

za vsake perile! Zivno perile bo s
Persilom vrnemo, izveč očistite in
prosto kail.

Recepti za vsa gospodinjstva, in prvo vrsto ulic

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 18. junija 1927.

Višina barometra 760 mm

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Relativna vl.	Smerni vetra	Hitrost	Padavine
Opazovanje							
Ljubljana (dvorec) ...	7. 14. 21.	758.6 757.5 757.7	21.6 27.4 22.6	74 40 51	SW 2 W 6 W 2	3 5 10	
Zagreb ...	8.	758.0	26.0	63	SE 8	0	
Beograd ...		754.2	24.0	56	WSW 2	0	
Sarajevo ...		761.1	25.0	57	E 1	4	
Skoplje ...		759.6	23.0	83	mirno	4	
Split ...		758.6	25.0	61	mirno	2	
Dubrovnik ...	7.	757.3	20.0		WSW 2	10	nevihta 96.0
Prah							

Solnce vzhaja ob 4.12, zahaja ob 19.50, luna vzhaja ob 23.14, zahaja ob 6.21.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 29.8 C, najnižja 17.4 C.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Oblačno, motenje po nevihtah.

Vročina, ki imamo z njo opraviti v tako
neprijetno izdatni mori zadnji teden, je
pomejna na južni in vzhodni del našega
kontinenta. Severno od Alp in Karpatov so
le malo trpeli pod solnčno pripeklo; tjaka-
so se segali pljuški hladnejšega in vlažne-
jšega atlantskega zraka. Prav tako je tudi
na severu, v Skandinaviji in severni Rusiji
razmeroma hladno in tudi dosti deževno
vreme.

Koncem tedna se situacija spreminja. Z
Atlantskega oceana se bliža velika depre-
sija; njeno središče se je pojavilo v četrtek
med Islandijo in Irsko, še daleč tam nad
širokim oceanom; že v petek jutraj je
njen vpliv pričel segati na kontinent od Pi-
renejev do južne Norveške; značni vrtnec
je najprej potegnil z juga skrajšala razgore
zračne plasti, tako da je zavladala v po-

Iz Celja

CELJANI! Naša mlada država se je
oddahnila. Kuruptna radikalna stranka,
povsod diskreditirana, je v razsulu in
ne bo nikdar več dobila državnega
krmila v roke. Pri skupščinskih volitvah
bodo njene vrste decimirane. Smrti je
pa zapisana tudi njena zavezništva slo-
venska klerikalna stranka, ki je dala
že v agoniji ležeči NRS še zadnje injek-
cije. Celjski meščani! Vsi tisti, ki ste
pod silnim terorjem radikalov in kleri-
kalcev pod težkimi gospodarskimi raz-
merami oklevali ali pa začasno podlegli,
dvignite zopet svojo glavo in vršite
danes prosto in svobodno svojo volil-
no dolžnost s tem, da oddate svoj glas v

1. (prvo) skrinjico

e. Celjani na plan! Pod tem naslovom
objavlja včerajšnji »Slovenec« volilni oklic
na celjske volilce. Ta pamflet je poln naj-
strupenejših zaviljav. Pod kolono »Esdeas
ga narodnost« napada našega predsedni-
ka g. dr. Kalana in mu očita, da je pladiral
za podelitev koncesije za komisijonarsko
obrč, za katero je prosila nemška tvrdka
Pelé. — Ugotavljamo, da tvrdka Pelé ni
nikdar zaprosila za tako koncesijo, pač pa
je zaprosil za njo g. Jan Jindra, naroden
Čeh in član SDS v Celju. Gospodje radikali
in klerikalci vidijo sedaj v tem, da se je
naš predsednik potegnil za člana svoje
stranke narodno izdajstvo, ne vidijo pa iz-
dajstva v dejstvu, da volijo v občinski svet
Nemce in se pustijo od teh voliti. Da, da,
bacillus Godničenski jim je omeščal tudi že
možgane in se je bati najhujšega. — Odlič-
ne narodne kandidate imenuje »Slovenec«
kandidate na listi kleroradikalno-nemške
koalicije. Klobuk doli pred takimi narodni-
mi možmi, ki jim je bilo treba v svetovni
vojni slovenskega tolmača, dasi so sinovi
slovenske matere. — Najnovejša verzija
med koalicijskimi je vredna, da se jo javno
približe. G. Žumer je pravil, da bo g. veliki
župan v primeru, da zmagajo koalicijskimi,
odločil, da zadostuje za delamoznost občins-
kega sveta nadpolovično število odborni-
kov, če pa zmagajo demokrati, bo ostalo
pri starem in bo potrebna dvotretjinska
udeležba. Vemo, da je to samo volilna agi-
tacija, ampak precej neumnega in neokusna,
da se vleče v volilni boj oseba visokega
funkcionarja. Vžle pamfletu in namigava-
njem bodo naši volilci mirno oddali svoje
glasove za demokratsko listo. V prvo skri-
njico!

e. Samomor. Dne 16. t. m. se je obesil
v keramični tovarni v Gortovljah 57 letni
kurjač tovarne Grabner. Dejanje je najbrže
izvršil v hipni zmedenosti.

e. Nesreča v rudniku. V celjsko javno
bolnico so prepeljali 54 letnega rudarja To-
maža Drolca. Delal je dne 16. t. m. v Hudi
jani. Pri delu se je vdrla zemlja, ga podsu-
la ter mu zlomila obe nogi. Poškodbe so ja-
ko težke.

Iz Kranja

e. Za ljubljanski letalski miting dne 26.
junija vlada tu veliko zanimanje. Vpisova-
nje v Aeroklub in prodaja vstopnic, ki opra-
vičujejo polovično vožnjo, oskrbujeja v
Kranju visokoletelec Janko Kostil in Vilče
Pešl v tiskarni »Sava«.

e. Povečanje obrata pri Jugoslovski indu-
striji. Pred par dnevi je izvršila oblast-
vena komisija pod vodstvom tukajšnjega
sreznega poglavarja kolovadija dovršeno
tovarne za škrob in skladišča za krompir
ter povečane tiskarne, ki so jih postavile
Jugoslovke tvornice bombaževih tkanin
dd. poleg že obstoječih tvorniških objek-
tov na Gasteju. Z obratovanjem v polnem
obsegu pričnejo v najkrajšem času.

e. Avtomobilske vožnje na gorejskih
cestah. V zadnjih tednih je radi ugodnega
vremena in pričetka sezone na Bledu, Bo-
hinju in Kranjski gori neverjetno narasel
avtomobilski in motorni promet na gorejs-
kih cestah. Kljub vsemu temu nedostaja
voznikom in soferjem prepotrebne pazljiv-
vosti in previdnosti. Pretekli teden je pre-
jelo sresko poglavarstvo v Kranju izredno
veliko število prijav o kršitvah cestno-poli-
cijskih predpisov zlasti od orožniške po-
staje v Podbrezju. Na praznik se je pripe-
til na 'lancu Bistrica pri Podbrezju karam-
bol dveh avtomobilov. brez človeških žrtev.

e. Gasilsko keglanje. Kranjski prostvo-
voljno gasilsko in reševalno društvo prire-
di v svrhu kritja ogromnih nabavnih stroš-
kov za reševalni avtomobil in motorno

„Van Kaster“ je ime katero
Vam jamči za najboljšo kakovost ho-
lanskega kakao-a.

brizgalno keglanje na dobitke na keglšču
g. Petra Mayra. Pričetek v ponedeljek, 20.
t. m. ob 13., in se nadaljuje vsako sredo
in ponedeljek. Določeni so naslednji dobit-
ki: I. darilo 1000 Din, II. darilo 600 Din,
III. darilo 400 Din, IV. darilo 300 Din, V.
darilo 100 Din, VI. darilo 50 Din in častno
darilo.

e. Reklamacijsko postopanje. V sled
razpisa skupščinskih volitev na dan 11. sep-
tembra t. l. so sedaj pri mestnem župan-
stvu razpisovali imeniki volilnih upravičen-
cev do včerajšega 30. junija.

e. Legitimacije za ljubljanski veselejem
se dobe v pisarni mestnega županstva v
Kranju.

Iz Litije

i. Izlet »Lipe«. Na praznik popoldne
je priredila naša Lipa izlet v Dolsko pri
Lazah. Udeležilo se ga je celokupno član-
stvo. V Dolskem se je vršil koncert meša-
nega zbora, ki je odpel vse program pod
vodstvom društvenega pevovodje g. Petra
Jereba, nad vse zadovoljivo. Lipa si je utri-
dila s tem svoj dobi glas, ki ga uživa do-
ma, tudi zunaj. Prireditve se je udeležilo
tudi mnogo ljubljancev.

i. Vojaški nabori. Letošnji vojaški na-
bori se v našem srezu vrše od 28. do 30.
t. m. Nabori se vrše v Litiji 28. VI. za na-
šo občino, 29. za občino Kresnice in Vače,
30. pa za Smartno, Hotič in Poljsnik. Po
odredbi komandanta vojnega okruha mo-
rajo prisostvovati tudi vsi gg. rezervni cir-
cirji iz domačih občin. Kdor je že prejel
uniformo, se ima javiti v njej.

i. Vložne knjižnice Poštne hranilnice.
Poštne hranilnice je razdelila del letošnje
ga čistega dobička na ta način, da je da-
rovala najprej učenecem v vsej drža-
vi vložne knjižnice z vlogo na sto dinar-
jev. Ljubljanski veliki župan je od 200
knjižnic, ki jih je prejel za vso oblast, dal
16 za naš srez. Obdarovani so po večini
otroci z dežele. Plemenita gesta državne
uprave bo gotovo našla hvalečen odziv pri
mladih državljanih, kakor tudi njihovih
starih. Iz Litije ni nikogar med obdar-
vanci.

i. Sokolova nabiralna akcija. Te dni se
je zaključila nabiralna akcija, ki jo je po-
krenil odbor tuk. Sokola za pogorele v
Rovišah. Nabiralna polja izkazuje 1850 Din
donosa. Pač lep uspeh, v kljub večjemu
nabiranju.

i. Letalski miting. Poverjenik Aero-
kluba, učitelj Zupančič, ima na razpolago
še nekaj vstopnic za letalski miting, ki se
vrši v nedeljo, 26. junija, na vojaškem ve-
bališču v Ljubljani. Cena po 10 in 5 Din.
Dvignite jih takoj!

i. Proslava Vidovega dne. Tukajšnja
osnovna šola se pripravlja na svečano pro-
slavo Vidovega dne. Prireditve se vrši tu-
di za vso nacionalno zavedno javnost.
Na dnevnem redu je slavnostni govor, de-
klamacije in pevске točke.

i. Redukcija nadzorniškega okrožja.
Ministrstvo prosvete namerava združiti po
dvoje ali več nadzorniških okrožij. Prvot-
ni načrt, da se združi litijski šolski srez
s kamniškim, se je opustil. Litijski ostane
še nadalje zase nadzorniška enota.

i. Članek o elektrifikaciji Litije v če-
trtkovi številki »Jutra« je vzbudil med obrt-
ništvom živahno zanimanje. Javljena misel
je bila povsod toplo pozdravljena. Ker bo
tok doveden iz Zagradca res cenena, name-
rava več obrtnikov uvesti v svoje delavnice
se stroje, ki jih bo gnala električna stru-
ja. Pri sedanjih cenah toka je bila rešitev pre-
draga. Tudi tovarna Lajovic za izdelovanje
tub za zobne paste, namerava potem opu-
stiti svojo elektrarno ter se priključiti za-
grškemu daljnovodu.

i. Navijalet cen. Iz vrst naših čitateljev
smo prejeli priporočilo radi navljanja cen
sadju. Tako se dogaja, da kupujejo pro-
daljci češenj že v zgodnjih jutranjih urah
vse po 2 do 3 Din za kg. Nato pa proda-
jajo isto sadje po 8 Din. Opozorjamo na
to nedopustno ravnanje pristojno tržno
oblast.

Iz Trbovelj

e. Radiosprejem in cementarna v Trbov-
ljah. Zadnje mesece je TPD razširila svojo
tovarno cementa in je obenem montirala
v cementarni napravo, ki električnim po-
tom lovi cementni prah, katerega je dose-
dal odnašal veter po okolici, kar je bilo
bliznjim posestnikom v kvar, družbi pa v
precejšnjo zgubo. Ker lovi ta električna
naprava prah potom električnih isker, smo
se lastniki radiosprejemnih stanic nemalo
bali, da nam bo vsled tega onemogočen
radiosprejem. Začetkom preteklega tedna
je pričel Osky-stroj — tako se imenuje
omenjena naprava — delovati, izkazalo se
pa je, da le delno onemogočuje radiospre-
jem in to izključno le v neposredni bližini
cementarne. Kakor smo zvedeli bo TPD še
tekot tega meseca zamrežila omenjeno na-
pravo, vsled česar bodo tudi najbližji so-
sedi naprave brez motenj sprejemali radio-
koncerte.

e. Streljaška družina. Vsi oni, ki bi ra-
di pristopili kot člani k streljaški družini,
naj se javijo pri enem izmed gg. odborni-
kov.

e. Meščanska šola. Učenci(ke), ki že
vstopiti v I. razred, naj se javijo 30. junija
z zadnjim izpričevalom v ravni, pisarni od
8. do 12. in 14. do 16. Sprejemali se bodo
tisti, ki so dovršili vsaj 4. razred osnovne
šole. Tudi v prihodnjem 8. letu bodo
dobili učenici učence knjižne brezplačno.

e. Požar je vpepelil posestnik in ru-
darju Alojziju Gerčarju v Gaberskem go-
spodarsko poslopje. Škoda je precejšnja.

e. Načrt meščanske šole je Gradnega
direkcija poslala nazaj ne da bi ga odklo-
nila ali potrdila. Javnost zahteva, da se
z gradbo takoj prične.

e. Koncert prireditve danes popoldne Tr-
boveljska rudniško-delavska godba na pi-
hala na restavracijskem vrtu restavracije
Seuer na Posetju. Po koncertu, ki se prične
ob 15. se vrši prosta zabava. Posetnikom
se nudi vsestranski užitek.

935

935

935

Sport

Današnje motorne in kolesarske dirke

Za današnje motorne hitrostno in kolesa-
sko dirko vlada v motociklističnih krogih
veliko zanimanje. Prijavljenih je 21 motor-
nih dirkačev in 45 kolesarjev. Dirkalna
proga od km 13800 nad Medvodami do
km 23800 pri Kranju, bo vseskozi zastra-
žena po vojaštvu in orožništvu. Prekorače-
nje dirkalne proge bo med dirko strogo za-
branjeno. Avtomobili naj se med dirko po-
služijo paralelne ceste preko Praš in Dru-
lovke. Odredbam vodstva dirke in redi-
telstva se je treba strogo pokoriti. K dir-
ki bodo vozili ljubljanski avtomobili po zni-
žanih cenah.

Ob 10.30 dopoldne obhod motociklistov
in dirkačev po mestu. Dirka se vrši ob vsa-
kem vremenu. Začetek dirk točno ob 14.

Službene objave LNP. (Lz seje upr. o-
bora dne 17. VI. 1927.) — V sled protesta
SK Slavije z dne 17. VI. se anulira verifi-
kacija igr. g. Aliča Alojzija za SK Javor-
nik (Rakek), objavljena v »Jutru« z dne
17. VI. SK Javorniku se je sponočilo to z
ozirom na prvenstveno tekmo dne 19. VI.
tudi brozjavno. — Na prošnjo SK Ilirije
z dne 13. VI. se dovoljuje predčasni na-
stop igr. g. Zemljaku Pavlu dne 19. VI.
proti SK Celju. — Opozarjajo se člani
LNP, da je 1. junija potekel zadnji rok
za plačilo članarine za 1927. v znesku 100
Din in olimpijskega prispevka za 1927 v
znesku 30 Din. Klubi, ki so s plačilom teh
zneskov v zaostanku, se pozivajo, da jih
nakažejo posredstvu najkasneje do 30. junija.
— Za prv. tekmo Slavija : Javornik in
prijateljsko tekmo Ilirija : Celje v nedeljo,
19. VI. na igrišču SK Ilirije imata postaviti
SK Slavija in SK Ilirija ob 15.30 uri vsak
po 5 rediteljev z znaki kot običajno. Pri-
četek prv. tekme ob 16. uri. — Tajnik I.

Včerašnje nogometne tekme: Dunaj:
Austria : WAC 1 : 1 (1 : 0), BAC : Wa-
cker 1 : 0 (1 : 0). Bratislava: Sportklub
(Dunaj) : SK Bratislava 9 : 3 (6 : 1).

SK Celje : Ilirija. Na igrišču SK Ilirije
se vrši danes, v nedeljo ob 17.45 prijateljs-
ka nogometna tekma med Ilirijo in SK
Celjem, večkratnim prvkom celjskega
okrožja LNP-a. Celje se je vedno odliko-
valo po ambiciozni in fair igri; v Ljublja-
ni igra prvič v letošnji sezoni, kar dela
njegov nastop proti Iliriji toliko zanimivej-
ši. — Kot predtekma se vrši ob 16. prven-
stvena tekma Slavija : Javornik.

Prvenstvo II. razreda v ljubljans-
kem okrožju LNP se odigra danes v ne-
deljo ob 16. na igrišču SK Ilirije. Tekme-
ca za prvenstvo II. razred sta SK Slavija, SK
Javornik z Rakeka, prvak izvenljubljanskih
klubov II. razreda v ljubljanskem okrožju.
Slavija si je pretekli praznik po trdem boju
končno osvojila prvenstvo II. razreda v
Ljubljani, Javornik je zmagal v Novem
mestu nad Elanom s 3 : 0 in nad SK Vrh-
niko z 10 : 0. — Po prv. tekmi se vrši
ob 17.45 prijateljska tekma Ilirija : Celje;
vstopnina za obe tekmi je skupna.

ZSK Hermes. Prihodnja seja odbora se
vrši v torek dne 21. t. m. ob 20. pri Kme-
tu; pozivljajo k točni udeležbi.

Občni zbor ZSK Hermes. Izredni ob-
čni zbor se je vršil po določenem dnevnem
redu. Izvoljen je bil sledeči odbor: Pred-
sednik Pretnar Jaka, I. podpreds. Curhalek
II. podpr. Arhar Fr., tajnik Barl, blagajnik
Ciglar J., gospodar Berzaj, nač. nog. sek.
Pengov. Odborniki: Lukežič, Novak. Stere-
li, Schubert, Ušan J. Nadzorstvo: Belihar
Mirko, Jesih Stane, Smodej Anton. Razso-
dišče: inž. Hrovatin, Javoršek K., Jesih
Jaka, Gruđen L., Pöschl Rudolf, Mikar.
Glede spremembe pravil se obvešča član-
stvo, da bo osnutek od srede dalje vsem
na vpogled pri funkcijonarijih, podrobnosti
se objavijo. Sklenilo se je poslovanje
kluba reorganizirati in bodo tozadevni
sklepi članstvu objavljeni potom posebne
okrožnice.

ZSK Hermes. Pozivajo se vsi gg. funk-
cijonariji, ki imajo od prejšnje poslovne
dobe v shrambi klubski inventar, darila,
arhiv in knjige, da do 25. t. m. vse te pre-
dmete oddajo v roke namestnika gospodar-
ja g. Ušanju J., Vodnikovca c. 13. Dalje se
pozivajo vsi člani, ki imajo še račune ali
obračune iz naslova dohodki in izdatki kluba,
da do 25. t. m. iste predajo blagajniku,
ker se na poznejše terjatve ne bo oziralo.
Obveščamo p. t. klube in članstvo, da je
naslov za vse dopise: Ivo Barl, Ljubljana
VII., Malgajeva 15. Za vse dopise, ki bi
bili naslovljeni na drugi naslov klub ne bo
odgovarjal.

Propagandna hazenska tekma v Čakov-
cu. V četrtek sta družini Maribora in Mu-
re odigrali v Čakovcu propagandno hazen-
sko tekmo, ki je končala z zmago Mure,
vendar razmerje 11 : 17 ne odgovarja pote-
ku igre, kajti družini sta si bili kljub veli-
kim napakam Mariborove obrambe docela
enakovredni. Brilljant je napad Mure, vsa-
tarica pa je bila najboljša mož družine. Pri
Mariboru se je najuspešneje uveljavljala
leva napadalka, ki je dosegla svojo nekda-
šnjo formo, dočim je ostali deli družine igrali
sicer postržnovalno, vendar premalo korist-
no. Leva krilka je bila pod običajno for-
mo, branilka pa se spričo dobrega napada,
ki se je taktično izredno odlikoval, ni zna-
šla. Manj krivde je pripisati vratarici, ki
pa je bila tudi nesigurna. Sodil je g. Peter-
ka in je priznal Muri več golov, doseženih
iz prestopa, kar je v prvi vrsti pripomoglo
visokemu razmerju, sicer pa je zmaga Mu-
re upravičena.

Propagandna hazenska tekma v Cerk-
nici. Danes popoldne se vrši na prostoru
SK Slivnice propagandna hazenska tekma,
v kateri nastopita dve družini ljubljanske
Ilirije. Tekma ima namen na eni strani pro-
pagirati hazeno, ki je danes za naše raz-
mere brez dvoma ena najprikladnejših
sportnih panog za žensko mladino, tudi v
naših provincijalnih krajih, na drugi strani
pa, da se pokaže mladi novoustanovljeni
družini Slivnice v vseh ozirih pravilno
igrano hazeno. Upamo, da bo uspelo Iliriji,
kot eni naših najboljših predstavnic hazen-
e, nuditi tako Slivnici, kakor tudi ondost-
nemu sportnemu občinstvu, v tehničnem
in taktičnem pogledu res prvostvotno igr-
o, in tako pridobiti tej lepi sportni grani no-
vih ljubiteljev in pristašev.

ASK Primorje, kolesarska sekcija. Da-
nes ob 9. dopoldne morajo biti zbrani vsi
člani v dresih pri restavraciji »Novi svet«,
zaradi porokke po mestu, kjer bodo vsi
kolesarji in motociklisti vseh klubov. Ob
13. pa morajo biti v Medvodah sledeči dir-
kači, ki bodo startali, in sicer pri junio-

jih: Cihlač, Picelj, Klopčar in Šefic. Pri
glavni dirki: Kosmatin, Hvala, Zanoškar,
Kosmina, Senica, Škrobar in Nagode. Isto-
časno morajo biti navzoči sledeči funkci-
onari: Brumat, Vospemnik, Moran in Šiško-
vič. Naprosajo se drugi kolesarji, da po-
magajo rediteljem dirke držati red, da se
bo dirka izvršila brez incidenta.

Motoklub Ljubljana vabi vse svoje
člane in po njih vpeljane goste na družab-
ni sestanek, ki se vrši v sredo dne 22. t. m.
ob 20.30 v restavraciji »Ljubljanski dvor«.
Vozalji, ki so se, oziroma, ki se še mislijo
prijaviti za 500 km kvalitetno vožnjo, do-
bijo ob tej priliki zadnje direktive.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Moštvo
proti SK Celju: Kreč-Pogačar, Strehovec-
Volkar, Zemljak, Zitnik, Vodeč, Šiško, Vr-
hovnik, Pevalšek I., Pevalšek II.; rezervi: Čer-
nač, Čebotarev. Moštvo proti Disku (od-
hod z gorejskega kolodvoza ob 14. uri,
opremo treba prevzeti v garderobi ob
13.30): Ambrož-Eleršek, Mavec-Kastelic I.,
Kavčič, Kocjančič, Zupančič, Neli, Toma-
žič, Rihtar, Košak; rezervi: Franzot, Kaste-
lic II.

SK Disk (Domžale) : Ilirija. Danes ob
16. se vrši v Domžalah prijateljska nogo-
metna tekma med SK Diskom in kombin-
iranim moštvom Ilirije iz Ljubljane.

Odbor za propagando IX. olimpijade
v Sloveniji. Na sestanku, dne 17. maja se
je konstituirala eksekutiva gornjeja odbora,
ki jo tvorijo sledeča gospoda: dr. Fran
Zupanec, predsednik; Helena Pajničeva, pod-
predsednica; tajnik: I. Savo Sanič; blagaj-
nik Jakob Gorjanc; odborniki: dr. Souvan,
dr. Jesenko, Josjo Gorec. V odbor pridejo
tudi naoblašeni publicističnega, financiel-
nega in prireditvenega oddel

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

RAZUMNA MICA

Julij Slowacki,

velik poljski lirik, je moral, kakor nešteto drugih slavni sinov ponosne Poljske, umreti na tujem in leži pokopan v Svici. Prihodnje dni bo njegovo truplo ekshumirano in se prepelje v Varšavo, kjer ga položijo v Pantheonu k večnemu počitku. Slowacki spada med vodilne duhove poljskega pesništva. Pisal je tudi drame.

Vsaka palica ima dva konca

Nekaj iz Mussolinijevega življenja. Pariški italijanski emigrantski list «Corriere degli Italiani» prinaša zelo značilno sličico iz Mussolinijevega življenja.

Italijanski poslanec in generalni tajnik italijanske ljudske stranke de Gasperi je bil vjet pred nedavnim časom, ko je skušal s ponarejenim potnim listom prekorati italijansko mejo in priti na jugoslovensko tla. De Gasperi je bil za svoj čin obsojen na štiri leta ječe.

Mussoliniju se je pripetil precej podoban slučaj v Zenevi na spomlad leta 1904. Imel je potni list, ki je bil izstavljen in veljaven samo do 31. decembra 1903. S tem dnem je potekel. L. 1904. pa bi se bil moral Mussolini predstaviti naborni komisiji. In ta Mussolini, ki je danes pretvoril Italijo v pravcato karnarstvo, ni tedaj niti od daleč mislil na to, da bi izvršil svojo državljansko dolžnost ter se predstavil kot vojaški obvezanec. Rajši si je pomagal s falsifikatom. Iz številke 1903 je napravil številko 1905 in ko je predložil svoj potni list oblasti v Zenevi, je švicarska policija takoj opazila, da ima opraviti s ponarejenim dokumentom. Mussolinija so zaprli. Ta zapor ga je tako užalil v dno duše, da je bridko jokal in prosil, naj se ga vendar usmilijo kot človeka. In res, jok mu je pomagal. Policija ga je izpustila ter mu dovolila, kljub temu da se je odtegnil naborni dolžnosti, ostati v tičinskem kantonu.

V istem času je imel Mussolini socialistična predavanja v Delavskem domu v Lausanneu. Najraje je obdeloval

Princ Stirbey,

novi rumunski ministrski predsednik, ki je nadomestil odstopivšega generala Averescua

Iz življenja in sveta

Homunkulus — zopet cilj znanosti

Angleški učenjak sir Oliver Lodge je čital pred kratkim v veliki dvorani Društva za psihologijo v Oxfordu svoj referat o vprašanju stvarjenja sintetičnega življenja na podlagi izsledkov današnje znanosti. Predavatelj je omenil, da se homunkulus smatra običajno za izrodek razgretih možganov. Ni pa več daleč čas, ko bo ljudem dano, ustvarjati svojega bližnjega z umetnimi sredstvi. Učenjaki vseh narodov so leta in leta iskali v laboratorijih rešitve težavnega problema, ali je mogoče s kemičnimi preparati stvoriti sintetično protoplazmo. Sir Lodge pravi, da je to mogoče. Znanost bo polagoma prišla do te možnosti in bo lahko stvorila protoplazmo v kemičnih laboratorijih. Seveda bo ta umetna protoplazma podvržena različnim preobrazbam. V začetku bo nje-

no življenje podzavestno, brez latentnega življenja, sčasoma pa bo evolucija premagala vse ovire in protoplazma bo zaživela popolno zavest.

Sir Lodge smatra, da ustvaritev homunkulusa ne bo odtujila človeka Bogu, kajti človek, ki se mu bo posrečilo ustvariti z umetnimi sredstvi večno življenje, se ne bo oddaljil, pač pa približal božanski energiji. Ta uspeh bo koncem koncev produkt moderne kemije, na katero gledajo vsi učenjaki danes z istimi nadami kakor so gledali svojčas na skrivnostne kuhinje srednjeveških alkimistov.

Papir

Ta kratka beseda je deviza vsake razstave v Draždanah. Papir ima bogato vsebino, ker igra veliko vlogo v našem kulturnem življenju.

Draždanska razstava je smotra strojev in vzorcev. Udeleženieta se je tudi

nemško poštno in prometno ministrstvo, več akademij, časopisi, tiskarne itd. Papirna industrija tvori le prvi oddelek razstave. Drugi je namenjen tvorničarjem papirja, tretji listu in knjigi, četrti pa znanosti.

Prvi oddelek je poln brnečih strojev. V drugem oddelku je razvidno, da služi papir šoli, gospodinjstvu in za igrače, da se rabi kot obleka in okrasek, da koristi fotografu, zdravniku, predvsem pa reklamisti. V tretjem oddelku so razmeščene izložbe založnikov in knjigovezov. Najbolj zanimiv pa je IV., znanstveni oddelek, ki se deli v štiri skupine ter prikazuje zgodovino, tehniko, statistiko in literaturo. Tu vidimo n. pr. da so izumili bombažev papir Kitajci. Uvažal se je kot dragocenost. Sčasoma ga je izpodrinil papir iz usnia, pergament, ki je dobil ime po azijskem mestu Pergamu, kjer so na poseben način strojili telečje kože. Razstava prikazuje, kako se prideluje egiptovski papirus iz niskega trsa. Te zgodovinske slike so zanimive, ker predoučujejo vsestranski izvor naše kulture in njen dolgi razvoj.

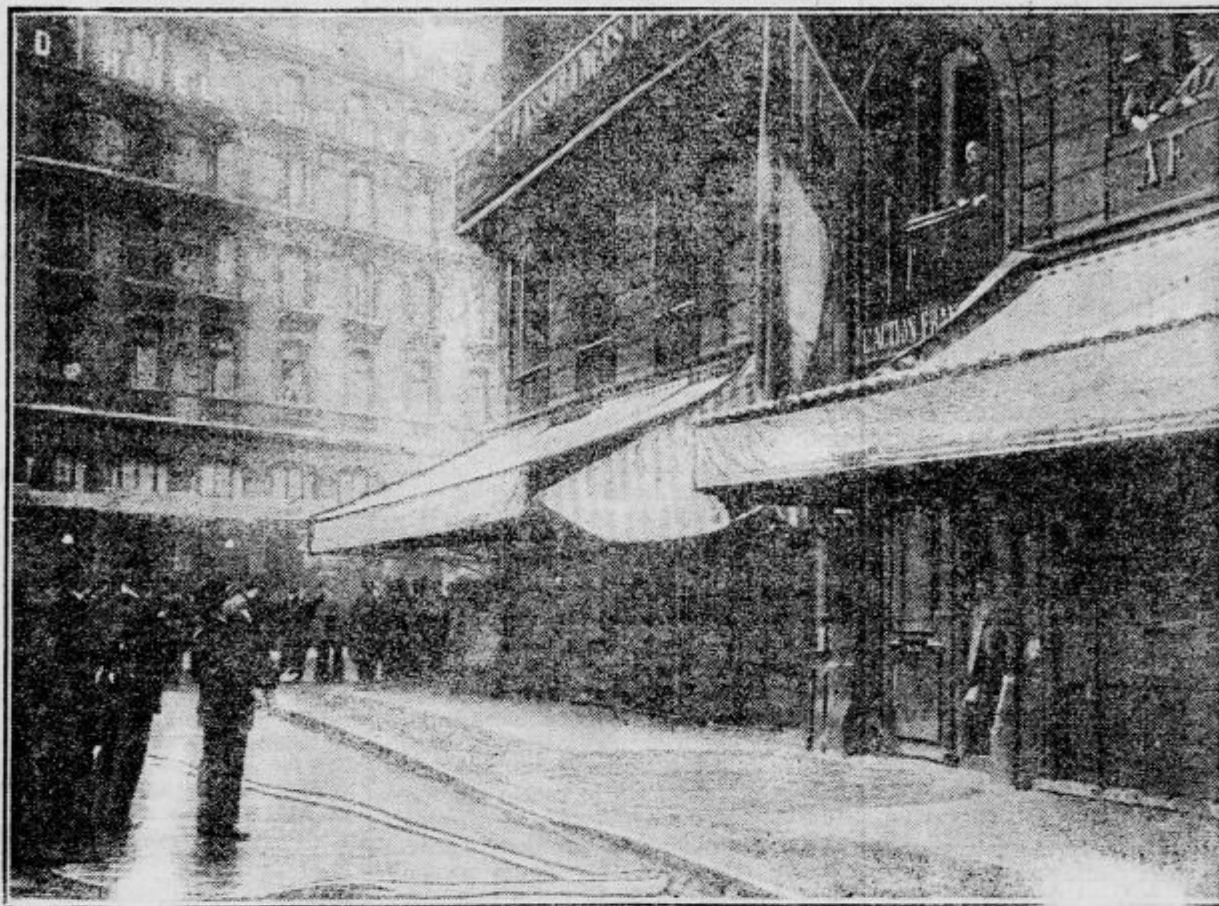
Knez Dolgorukov,

ki je bil na ukaz Čekov z 19 drugimi monarhisti ustreljen.

M. Bubnov,

vodja G. P. U., bivše Čekve, kateri je poverjeno izvrševanje justifikacij nad nasprotniki sovjetskega režima v Rusiji.

Dramatsko obleganje sredi Pariza
Pariški prefekt Chiappe poziva Léona Daudeta k predaji.

Dr. V. Korun:

Komisar Plavec in njegova ženitev

Odkar je bil komisar Plavec premeščen, se nisva videla. Nekoč se pa snideva v vlaku.

Med pogovorom opazim pri njem poročni prstan. Začudim se, ker sem ga doslej poznal kot zakrknjenega samca, ki je vedno zatrljeval, da se nikdar ne oženi.

»Kaj pa prstan pomeni?« ga vprašam. »Kakor vidim, si se samemu sebi izneveril.«

»Ali še tega ne veš?« mi odvrne.

»Kako pa naj vem, ko mi poroke nisi naznanil? Sam od sebe pa kaj takega o tebi tudi nisem mogel slutiti.«

»Pa je tako.«

»Od kod imaš gospo in kako dolgo že? — Zakaj si se pozakoniš, ne maraš niti vprašati. Saj vem: Ljubezen, kaj ne? Ta preklicana ljubezen tudi tebi ni prizanesla.«

»Prav za prav je ljubezen prišla šele pozneje. Neposredni nagib je bila — kako bi že rekel? — višja sila in pa zvijača.«

»Višja sila! Zvijača! Zdaj sem pa res razveden.«

»Jaz bi tudi bil, ko bi se na primer tlikalo tebe. No, pa poslušaj!«

Ti veš, da sem se jaz vedno rad na kolesu vozil na tem dandanes sicer plebskem vozilu; toda če človek nima denarja za avto, niti ne za motocikel, voziti se pa le hoče, mu mora tudi dvokolo biti dobro. Takisto veš, da sem se rad z zvezdoslovijem bavil. Baš to dvojce pa je postalo zame usodno in hvala Bogu! kakor zdaj izkušam, srečnouslyodno.«

»Verjamem, da je kolo in zvezdoslovje že postalo usodno za tega ali onega,« se porogam; »kolo, ker se je na njem pobil, zvezdoslovje, ker se je z njim proslavil. Ampak da bi bila nekaka ženitna posredovalca, se pa menda še ni zgodilo.«

»Pri meni se je. Le potrpi, da ti razložim!«

Nekoga večera sem se na kolesu peljal iz našega mesta ven na izprehod, kakor sem to pogosto storil. Ker je cesta bila prazna, nisem pazil na okolico, pač pa sem motril zvezdo večernico, ki se je s solncem vred pomikala proti zatonu. Premišljal sem, ali so tudi na njej živa bitja in kakšna. Tedaj privozi

na kolesu izza cestnega ovinka meni nasproti gospodična, ki mi je bila samo po videzu znana. Vozila je prav in tudi znamenja je dajala, toda jaz sem bil tako zatonjen v Venero in nene problematične prebivalce, da nisem nič videl, nič slišal. Zato sva radi moje nepazljivosti zavozila drug v drugega, kar je imelo za posledico, da sva se oba naenkrat znašla v cestnem prahu.

Med tem pa, ko sem jaz takoj skočil pokoncu, ona ni mogla, ker se ji je krilo zamotalo med prečke moiega kolesa. Misli si mojo zadrževanje! Izmotal sem ji krilo, pri tem pa odtrgal kos blaga in ker se ji je pri padcu koža na čelu odrgnila, sem ji prilepil obliž na rano, nato se ji pa predstavljal in se opravičil: Kot krivec sem seveda pripravljen vsako škodo poravnati, naj mi le pošlje račun. Ona pa je nekaj zamrmrala, češ da naj ne hodim na ceste, ako ne znam voziti, ter je odšla, ne da bi mi povedala svoje ime.

Da bi ne postal tarča dovtipov in zasmehov, o nezgodi nisem nikomur nič pravil. Pa tudi napram meni ni nihče ni o njej omenil. Zato sem sklepal, da je tudi gospodična o njej molčala.

Čez nekaj dni pa sprejem poziv od odvetnika dr. Slokana, naj pridem k

njemu kot zastopniku njegove sestrice Line Meličeve, da poravnam škodo, ki sem jo povzročil. Pozivu je bil priložen podroben račun: Toliko za popravo poškodovanega kolesa, toliko za raztrgano krilo in toliko za zmanjšano možnost omožitve, ker si je pri padcu prebila na čelu kožo, kar se ji bo vedno poznalo. Da je to zadnje res, naj bi potrdilo priloženo zdravniško izpričevalo, izdano po zdravniku, čigar podpis ni bil čitljiv.

Lahko si misliš, kako neprijetno iznenadenje je to bilo zame. Škoda na kolesu in krilu je bila sicer malenkostna, toda zmanjšana možnost omožitve je bila cenjena na težke tisočake.

Ves razburjen se napotim k odvetniku. Bila sva dobra prijatelja in malone vsak večer skupaj v družbi. Dasi je bil znan kot veseljak in šaljivec, je bil danes kakor izpremenjen. Resno se je držal in strogo uradno z menoj govoril. Plačati bo treba; ne pomaga nič, je hladno dejal na moje ugovore. Drugič ne boš imel opraviti samo s policijo, ampak tudi s sodiščem.

Kje naj vzamem? sem vzkliknil. Ali naj se zadolžim, da bom vse svoje življenje vlačil dolž za sabo!

Tudi Meličeva bo brazgotino vse

svoje življenje za sabo vlačila, me je jedko zavrnil; in da ni na tako vidnem mestu, na čelu, ne bo v okras, moraš sam uvideti.

Nato mi je ponudil stol, rekoč, naj se pomirim in zadevo trezno premislim.

Preudarjal sem: Da zahtevane vsote ne premorem, je več kot gotovo. Ako se pa branim plačati, bom imel sitnosti, kakor sem jih imel pred leti, ko sem v Selenburgovi ulici s kolesom na tla podrl neko mlekarico s Posavja. In če že odvetnik, ki je samo zastopnik tožnice, pri tej priliki dela tak resen obraz, kakšnega bo delal šele čemerni sodnik, ki me bo sodil!

Oglašati se mi je pa tudi vest začela: Radi tebe naj bi Meličeva ne dobila moža, kakršnega zasluži! mi je očitala. Ali je to v skladu s tvojimi pravnimi nazori? Vedno si se skrbno ogibal, komu krivico storiti, zdaj naj bi na nedolžno žensko bitje morda za vselej nesrečno storil!

Zato pravim po kratkem pomisleku: Bog ve, ali bi tvoja sestrčna mene hotela v zakon? Potem bi bila zadeva izravnanja. Mene bi ona nesrečna brazgotina nič ne motila.

Kaj bi te neki motila? Sai si jo ti zakrivil! odvrne dr. Slokan in hudomušen

antimilitarizem ter antiklerikalizem. Ne-koč je zamudil predavanje. Poslušalci so že mislili, da ga sploh ne bo. Naenkrat pa je pridrvel v dvorano, vzel uro iz žepa in vzkliknil: »Saj ni Bogal!« Nato je položil uro na pult, uprl oči kvišku ter rekel: »Če je res Bog, naj me pri- priči strela ubijel!« Seveda so poslušalci čudno gledali to njegovo »predavanje«. Ampak strele ni bilo, in Mussolini je da- nes dober papežev prijatelj.

Kmalu nato je imel Mussolini novo predavanje o socialistični revoluciji na- ni ver. V tem predavanju je dejal: »Če se kdaj le za las odmaknem od svojega socialno-revolucionarnega prepričanja, vam dajem pravico, da me takoj raz- vpijete za neznačajnega in da onečastite moje ime. Dovolj me boste kaznovali, če boste izpremenili en sam samoglas- nik v mojem imenu. Recite mi Mussoli- no, mesto Mussolini!«

Tako je govoril Mussolini na svobod- nih švicarskih tleh pred 23 leti. Kako govori danes v Italiji, vemo mi, pa tudi ves ostali civilizirani svet.

Svetilni trak mesto suflerja

Ne iz Amerike, od koder prihajajo običajno vse neverjetne tehnične in druge novice, temveč iz Alžirije javlja- jo, da je neki tamošnji inženjer izumel stroj, ki bo v prihodnje popolnoma lah- ko nadomestil šepetalca ali šepetalko v gledališču. »Mercurie Africain«, ki opisuje novo napravo, pripoveduje, da je izum osnovan na principih optike. Tekst, ki ga ima šepetalca v knjigi pred sabo, je tukaj navit na kolesu. Trak se odvijata kakor pri telegrafiranju in ker sijejo skozi črke posebne žarni- ce, bere igralec svoje besedilo sproti ter si na ta način pomaga iz zadrege, če ga zapusti spomin ali če radi česa drugega pozabi na vlogu.

Stroj upravlja tehničen manipulator za kulisami, ki vodi gledališke svetlob- ne naprave. V njegovi moči je pospe- šiti odvijanje teksta ali ga pa zadržati. Igralci se tega stroja zelo vesele. Men- da po pravici. Ampak pri tem pozabljajo, da vloga, ki je ne zna igrat, per- fektne na pamet, ni vloga, ampak kro- tovičenje besed, ki muči gledalca, tudi če prihaja kot zastojnikar v gledališče.

Kakšen je povprečen človek

Ameriški psiholog Harry El Holings- wort, profesor na univerzi v Kolumbiji je zbral ogromen statistični material ter napravil iz njega definicijo povpreč- nega človeka. Gradivo so mu dale na razpolago zavarovalnice na življenje, vseh vrst statistični uradi, ameriško ar- madno poveljstvo, policijske oblasti in šole od osnovnih razredov tja do uni- verze.

Na podlagi teh podatkov je profesor dognal, da umre povprečen človek v 53 letu življenja. Jedva tretjina ljudi pre- živi to starostno mejo. Povprečen člo- vek je okrog 65 kg težak, 67 palcev visok, in njegovi možgani tehtajo 1300 gramov. S to težo možganov se pa ne more bogvedikaj ponašati, kajti znano je, da niso redki niti ljudje, katerih možgani tehtajo do 2000 gramov.

Srce povprečnega človeka udari 70- krat na minuto. Njegovo besedišče šteje 7500 izrazov. Povprečnik zelo težko pojmuje razliko med revolucijo in evo- lucijo, znanost o vrstah mu je tuja, v darvinistični teoriji vidi samo puhlo frazo, ki mu pravi, da izvira človeški rod od opice. Na inteligentna vprašanja odgovarja povprečnik zelo počasi. Če mu nastejš 8 števil, jih utede sedem komaj ponoviti. Zadnjo pozabi.

Povprečnik hodi 8 let v šolo, pride iz nje slabo podkovan, ne zna ne zem- ljepisne ne zgodovine in tudi ne soma- tologije. Čeprav živi vse državljanske pravice, mu je ureditev države neznana.

Dijaki - naredniki

si preskrbe filno izdelane volnene in plat- nene bele uniforme po prav ugodni ceni pri trvdki.

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Tudi gg. oficirje opozarjamo na to do- bavateljico letnih uniform.

nasmeh mu zaigra okrog usten.

Kaj misliš, ali bi me hotela? Poskusiti je treba. Morda da, morda ne? Gotovo pa je, da bi se s poročitvi- jo najlepše izmotal iz te neprijetne afe- re.

Kako pa naj pridem z nio v dotiko? Najbolje bi pač bilo, ko bi ti nio in me- ne zaeno povabil v pisarno, da bi se tu sešla in natančneje seznanila drug z drugim.

Bog ne daj! me je doktor prekinil in zamahnil z roko. Moja sestrčina je ta- ko delikatna dama, da se sama ne mara prav nič v to vmešavati.

Kje in kako se pa naj potemtakem pobjliže z njo seznanim?

Veš kaj? Po tej po tebi povzročeni ji nezdijo se itak spodobiti, da ji napra- viš konvencionalni obisk v svrhu opravičbe. Opozarjam te pa, da pri tej priliki niti napram njej, niti napram njeni materi, obdvoletvi tebi moji, nič ne omeniš o njeni zahtevi po odškod- nini, kakor je tudi gotovo, da oni tega ne bosta storili. Delaj se, kakor da bi o tem nič ne vedel, ampak da si ju iz- gole kurtoazije poseti.

Meni se je vedenje in govorjenje od- vetnikovo sicer začelo zdeti sumljivo. Vendar bodisi kakorkoli, sem si mislil,

stvar in deveta briga. Jezik obvlada sa- mo eden in še tega površno. Vse svoje življenje ne razširi obzorja, se tudi ne izobrazuje, ostane pač dober zidar, ko- vač, krojač ali uradnik, toda ne presko- čijo svojega očeta. Ženi se navadno zgo- daj in ima 3 do 5 otrok. Čestokrat so njegovi nazori glupi. Vera ga ne zani- ma, pač pa jaše na moralnih predsod- kih. In da je slika njegove povprečnosti še popolnejša, je prepričan o svoji zdravi pameti, čeprav se njegovo živ- ljenje vrti ponajveč okrog osebnih vpra- šanj in okoli vremena.

Vrednost Edisonovih možganov

Ameriški pisatelj George S. Bryan je izračunal v svoji knjigi »Edison in nje- gova dela«, koliko znaša trgovska vrednost Edisonovih možganov. Pisec je prečnil vrednost vsakega Edisono- vega izuma na ta način, da je vzel kot bazo kapitala, ki so angažirani v izko- riščanju posameznih izumiteljevih pa- tentov.

Številke, ki jih je Bryan dobil, so po- priliki te-le: Kinematografija 1250 mili- jonov dolarjev, električna razsvetljava 5 milijard, fonograf 105 milijonov, di- nami in motorji 100 milijonov, brezžič- na telegrafija 15 milijonov, skupno nad 15 milijard dolarjev ali 850 milijard di- narjev.

Bogastvo Kanade

Glasom najnovejših statističnih po- datkov, ki jih je zbrala kanadska vla- da, je ta dežela danes 14krat premož- nejša kakor je bila pred 60. leti.

Celokupno narodno bogastvo Kanade je cenjeno na 22 milijard 195 milijonov 302.448 funtov šterlingov (preko 6 bili- jonov dinarjev), to se pravi, da pride na enega prebivalca povprečno 2525 funtov ali 700 tisoč Din. Od te svote pride na provinco Quebec 5%, na Onta- rio pa 74 milijard.

Najpremožnejši so prebivalci Yuko- na. Čeprav je celokupno premoženje te province cenjeno komaj na 16 milijonov 869.762 funtov, pride na posameznika povprečno 4000 funtov, to dá v naši valuti nad 1 milijon dinarjev.

Smrt novega izveličarja

V Neuköllnu je te dni preminul Lu- dovik Kristjan Häusser, znan pod ime- nom ljudskega cesarja, predsednika Združenih evropskih držav in novo- dobnega odrešenika sveta. Pokojnik je nosil brado in brke kakor Kristus in je hodil po svetu tudi v obleki, ki je spo- minjala na Odršenika. Bil je ena naj- zanimivejših postav, ki si jih viden na Nemškem v porevolucijski dobi.

Häusser je bil sin vinčarja. V svoji mladosti je potoval kot trgovski po- tnik po Parizu in inozemstvu. V Parizu je živel zelo luksurično življenje. Bo- gato se je oženil, a se je dal kmalu raz- vesti. Svetovna vojna ga je uničila in mu zaprla finančne vire. Kot posledica tega poloma pa je nastopila pri Häus- serju nekakšna notranja preobrazba. Iz pariškega bonvivana je nastal novi »spasitelj človeštva«. Leta 1918-19. je zbral okrog sebe četo apostolov. Po- kretu so se pridružile v prvi vrsti že- ne, nakar se je Häusser napotil kot pri- digar skozi Nemčijo.

Za božič 1922. je prišel v Oldenburg, kjer se je zaročil s hčerko admirala Pöhla. Oznaniel je svojo zaroko v fran- coskem jeziku in jo priobčil v berlin- skem »Lokalanzeigerju«. Zaroka se je praznovala v hiši grofa Bothmerja, vsaka znane poudmilske grofice Both- merjeve. Ta dogodek je bil izhodišče cele vrste skandalov. Sorodniki, po- sebno aristokrati, so protestirali proti zaroki in so dosegli, da se je stvar res razdrla. Häusser se je poslej zapel v razne procese radi žalitev, poneverb itd. Mnogo nasprotnikov so mu prinesli tudi njegove »verske« pridige, v katerih je oklevetal vse svoje politične naspro- tnik. Konec njegovega mesijonizma pa je nastopil šele nekoliko pozneje. Häus- serjevi učenci in učenke so izprevideli, da je mož čisto navaden šarlatan ter da jih izrablja predvsem materialno.

L. 1924. so se vršile volitve v nem- ški državni zbor. Häusser je tedaj usta- novil lastno stranko, ki sicer ni dobila

v tem ima vsekakor prav, da se po- tem, kar se je zgodilo, spodobi napra- viti obisk pri Meličevih.

Sel sem torej in bil kar najprijaznej- še sprejet. In ko sem se pričel opravi- čevati, mi je gospa posegla v besedo, rekoč: O tem kar molčite! Kaj takega se lahko vsakomur pripeti. Gospodična je pa pristavila: Nekaj sličnega sem tudi jaz nekoč zakrivila s svojim ko- lesom.

Med pomenkom sem opazil, da ima na čelu še vedno košček prilepjenega obliža. Kakor je videti, se ji rana še res ni zacelila, sem dejal sam pri sebi. Sicer ji pa ta črna krpa prav nič sla- bo ne pristoja, sem sodil.

Lahko si predstavljáš, kako rad bi jima v misel vzel dr. Slogana in nje- govo zastopstvo; toda ravno oč se po njegovem nasvetu, tega nisem storil, pa tudi dami ga nista omenili.

Ko sem se poslavljil, mi je gospa rekla: Pridite kdaj na naš vrt! Zdej je vse v najlepšem cvetju in prijetno je ondi v senci.

Jaz sem res šel; pa ne samo enkrat. In tako sem prišel do poročnega prstana.

»Kaj pa brazotina na čelu tvoje go- spe soproge? sem vprašal.

mного glasov, ampak je imela za pre- sojo nemških razmer vendarle značil- no število volilcev, namreč 50.000. Po tem dogodku se je Häusser, katerega so zdravniki že od nekdaj smatrali za psihopata, umaknil bolj v ozadje. Pred časom ga je popadla bolezen, ki mu je zdaj prinesla smrt in rešila svet nje- gove nadležnosti.

Sredstvo za shujšanje

Nekje v Nemčiji so se pogodile ne- srečne debeluške, da osnujejo svoje društvo. Tako se je rodil »Klub debe- lušk«, njegova naloga pa je, pripomoči članicam do čim prejšnjega in čim te- meljitejšega shujšanja.

Toda motil bi se, kdor bi menil, da so hotele Nemke doseči svoj cilj s sta- rimi, že diskreditiranimi sredstvi, n. pr. z raznimi drožami, strupi itd. Ne; iz- najdljivke so si najele veliko, udobno opremljeno hišo, ki jo zdaj vsak dan lepo snažijo in ribajo — skratka, oprav- ljajo delo sobaric, dekel in služkinj. Ta posel opravljajo dan za dnem po več ur in pravijo, da so z uspehom vrlo zadovoljne.

Pa bi nemara poskusile v lastnem gospodinjstvu?! Vsekako bi jim bilo ce- neje, čeprav ne originalneje...

Izvor desetih božjih zapovedi

V šoli smo se učili, da je Mojzes sprejel deset božjih zapovedi okoli leta 1100 pred Kristusom na gori Si- naj. Toda moderna znanost se s to hi- potezo že davno več ne zadovoljuje. Kakor čitamo v »Deutsche Literatur- zeitung«, je novi rektor univerze v Bonnu profesor Meinhold v svojem inavguracijskem predavanju dozdaj veljavno tezo Mojzsovega dekaloga izpodbil in dokazal, da je deset zapo- vedi nastalo v judovski babilonskem ujetništvu okoli leta 550 pred Kr., v dobi verskega in moralnega propadanja naroda, ko je šlo za to, da se reši, kar se rešiti dá verskih in mo- ralnih vrednot.

Deset božjih zapovedi izhaja, kakor izvaja nadalje profesor Meinhold, iz takratnega moralizirajočega duha, ki se je istočasno javljalo na Grškem (izre- ki sedmih modrijanov: spoznavaj sa- mega sebe, ničesar preveč itd.) Dekal- og je dosegel svoj namen in se je ohranil še pozneje, ko je doba ujetni- štvá že davno minila. Toda v poeksil- nem judovstvu, ko so se Judje vrnili v Palestino, se ni igral pomembne vlo- ge. Celo Jezus označuje kot kvint- esenco celotnega zakona, t. j. petih Mojzsovih knjig, zapovedi: »Ljubi Boga nad vse« in »Ljubi svojega bliž- njega kakor samega sebe«, torej dveje zapovedi, ki jih dekalog ne našteva. Šele poznejša doba je dala dekalogu v pouku in v pridigi tisto odlično me- sto, ki ga zavzema še danes.

Termiti kot posledica povodnji

Znana velikanska povodenj veletoka Mississippija je povzročila v ameriških deželah veliko škodo. Njene posledice se kažejo sedaj v huji obliki. kakor je bilo pričakovati. V Kansasu in Nebraska so se porušile lesene kočice kar same od sebe. Prebivalci so sprva mislili, da je temelje hiš izpodjedla voda. Ko so si pa stvar natančneje ogledali, so prišli do prepričanja, da so krivi nesreče ter- miti, ki so se naselili v poplavljenih krajih v milijonskem številu in pušajo sedaj človeška domovja in polja.

V krajih, kjer so se termiti sedaj po- javili, je bil prej te vrste mrčes zelo redek. Kjer se namreč trmit naseli, tam ni drugega izhoda, kakor da člo- vek beži od njega. In to se sedaj redno ponavlja v poplavljenih krajih. Ljudje z velikim nezaupanjem gledajo v bo- dočnost, ker jim preti nevarnost, da sploh ne bo več mogoče eksistirati v gotovih sektorjih poplavljenega ozem- lja. Da se prebivalstvo obrani pred na- ležnim mrčesom, pa je začelo ameriško zdravstveno ministrstvo že razpredati akcijo za pobijanje termitov. Termite zastrupljajo z neko raztopino ciankal- ja in pravijo, da se ta način boja prav dobro obnaša.

»Že zdavnaj je izginila, da ni sledu o njej. Samo dr. Slogkan še vedno trdi, da je res bila vzrok zmanjšane možno- sti mojitve, češ da bi sicer njegova sestrična ne bila mene vzela v zakon.«

Frizid:

Otroška zgodba

Oče je ležal bolan in tiho je bilo v spalnici; le njegovo globoko, glasno di- hanje se je čulo in dišalo je po zdravi- lili. Boli zgodaj je vstajal Martin tiste dni in mati mu ni dovolila, da bi se vračal in bi pod omaro šaril za svojimi igračkami; se v sobi pred spalnico, v veži in v kuhinji je bil v napoti, in ko je odhajal mu je naročala, naj s tovariši ne kriči pod očetovim oknom. Šli so na travnik, v potok, na cesto, in ko je Martin tam z njimi grebel po blatu in kopal in bil ropar in žandar, je pozabil na vse in še sam je bil kakor kos ži- vega blata in kakor kos preteče ostre črepinje v potoku. Pa ga je včasih zmotil spomin — oče, tako čudno bled in hropeč, s tako čudno odprtimi usti in priprtimi očmi, oče, niemu tako ne- umeven — in je prestal v razposajeni igri in jim je dejal:

»Moj ata je pa hudo bolan.«

Popolnoma novol

Filistejci in Izraeli. — Dvoboj Davida in Golijata. — Krasna Maraba. — Razkošje na dvoru kralja Saula. — Saul meče kopje za Davidom. — Mlada Adora štiti Davida. — Naval Filistejcev na Jeruzalem. — Ljubezen, mržnja, zahrbtnost in maščevanje lepe Merabe, hčerke kralja Davida. — Fenomenalna režija! — Gran- dijozne scene. — Krasne žene.

Predstave danes ob: 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINOMATICA

Evropski potni list

Na Dunaju je te dni zborovala sred- nje evropska zveza za tujski promet. Reševala je tehnična vprašanja, ki naj po- žive in dvignejo tujski promet, in pri tem je seveda prišel na razgovor tudi potni list, ki je v tujskem prometu silno važen činitelj in v današnjih razmerah tudi njegova velika ovira.

Malo je držav v Evropi, ki so od- pravile medsebojna viza. Potnik, ki po- tuje iz ene države v drugo, je še vedno podvržen neštetim sitnostim. Nadlegu- jeta ga posebno policija in carina. Raz- ume se, da pri takih razmerah nihče ne nese rad denarja v tuja letovišča in kopališča, posebno ne, ker se mu de- lalo pri policiji in na mejah ovire.

Na Dunaju se je v tej zadevi pri- glasil k besedi delegat italijanske družbe za tujski promet, Guido Ascoli. Plediral je za vzpostavitev statusa quo ante bel- lum. Omenil je, da si posebno Francija prizadeva vzpostaviti predvojne raz- mere in ustvariti podlago za nov evrops- ki potni list, ki bi omogočal ljudem po- tovanje po celi Evropi brez vizumov. V interesu tujskega prometa bi vsekakor bilo, da se ta ideja čimprej oživetvori. Poseben mednarodni študijski odbor je vzel zadevo v pretres in proučevanje, ter jo bo skušal v doglednem času rea- lizirati.

× Pomlajena opica. Na veterinarski fa- kultheti v Budimpešti je operiral zdravnik dr. Rejcsics neko staro opico iz budimpe- štanskega zoološkega vrta. Žival je že 25 let kazala znake propadanja. Zdravnik jo je operiral po Voronovi metodi in žival je sedaj docela poslajena.

× Tajnska Amerika. Ameriški listi ob- javljajo precej nenavadno statistiko avto- mobilskih tatvin v preloem letu. V 28 ve- likih mestih je bilo lani ukradenih 95.225 avtomobilov. 85.114 jih je policija izsledila in vrnila lastnikom, ostali pa so ostali ne- izsledeni. Samo v Detroitu je bilo ukrade- nih 14.820 vozil, 13.009 jih je prišlo nazaj, druge so tatovi poskrbili.

× Vojaške žrtve Avstro-Ogrske v svetovni vojni. Notranje ministrstvo v Budim- pešti je izdalo statističen pregled vojaških žrtav avstro-ogrške monarhije v svetovni vojni. Pod orožjem je imela Avstro-Ogrska država 8.322.000 ljudi. Avstrija je izgubila 495.000 mrtvih. Madžarska pa 381.000. Mrt- vih, ranjenih, pogrešanih in vletih so na- šteli v vseh avstrijskih deželah 2.777.000 vojakov. v deželah pod madžarsko vlado pa 2.139.000.

× Priimek Foch. Iz Pariza javljajo, da je prošil zet francoskega maršala Focha polkovnik Fournier naj bi oblast dovolila njegovim otrokom, maršalovim vnukom, nositi priimek Foch, da se na ta način ime slovitega maršala iz svetovne vojne ohrani

potomcem. Foch je imel samo enega sina. In še ta je padel v svetovni vojni. Ker je brez nadaljnjih moških potomcev bi se nje- govo ime izgubilo. Francoske oblasti ho- čejo to preprečiti in so odločile, da bodo spomin na slavnega vojskovodjo ohranile na ta način, da dovolijo nositi njegov pri- imek maršalovim vnukom.

× Spačkov kanaljski rekord — raca. Te dni smo priobčili brezlično vest, da je Čeh Spaček preplaval Rokavski preliv v re- kordnem času 10 ur 45 minut. Vest so pri- aeli tudi vsi drugi večji inozemski listi, francoski deloma celo s komentarji. Toda na čudo so bili Angleži zelo rezervirani. Doverski župan, na katerega se je Spaček skliceval, da je prisostvoval njegovemu startu, je včeraj izjavil novinarjem, da niti ni vedel da namerava kdo preplavati ka- nal in da še nikdar ni čul imena Spaček. Takisto je izjavil čurjav svetilničar pri Griz- Nez, ki je imel tisto jutro službo, ko je Spaček dozdnevno plaval proti angleški obali, da ni videl ne plavca ne spremlja- joče ladje. Oblasti v Boulogne-sur-Mère so izdale komuniké, iz katerega izhaja, da se je v Calaisu mudil neki Čehoslovak, ki je baje hotel preplavati preliv in se je dal v četrtke jutraj celo odvesti na rtič Blanc- Nez, a se je takoj vrnil v Calais, odkoder je še isti večer z vlakom odpoval v Pariz.

× Živa baklja. V soboto, dne 11. junija je izvršil inkasant George v Magdeburgu na javni ulici strašen samomor. Kupil je 2 steklenici petroleja, polil z njim svojo ob- leko in jo zažgal. Glasno kričaje se dirjal po ulicah gor in dol in trgati obleko v kosih raz sebe. Ljudje ki so ga srečavali so od groznega pogleda nanj omedlevali. Slednjič se je mož zgrudil na tla. Prenesli so ga v bolnišnico kjer je podlegel opek- linam in umrl.

× Marconijev zakon razveljavljen. Sacra Rota, najvišje cerkveno sodišče v Rimu, je razveljavilo zakon med izumiteljem Mar- conijem in njegovo prvo ženo O'Brienovo. Povod za razveljavljenje zveze je dala pogodba, ki sta jo zakonca sklenila pred poroko in ki je določala, da se zveza lahko takoj razdere, če bi eden ali drugi zakon- ski tovariš prišel do prepričanja da ne more živeti v zajednici s svojim drugom. Marco- ni se je leta in leta trudil, da bi dosegel razpoko. To mu je sedaj uspelo z di- rektno pomočjo papeške stolice v Rimu. Marconi se v nedeljo, 12. junija poroči vnovič. Druga žena mu postane neka da- ma iz rimske aristokracije dočim je bila njegova prva žena Angležinja.

× Smešna zahteva. Pariška izdaja new- yorške »Tribune« primaša dopis, naslovljen na prezidenta ameriških Zedinjenih držav, Coolidgea. V dopisu poziva mrs. Harriet Swinntanova ameriško žensstvo, naj dvigne svoj glas v prilog žene milijonarja Levina, ki je finančial Chamberlinov polet. Okle- zakteva kazen za milijonarja ker je pre- letel Atlantik brez dovoljenja svoje žene. Swinntanova predlaga za Levina aretacijo in najstrožji zapor.

ljubezen, ki jo je dajala njegova tre- soča se roka in ves on, kakor je bil visok in neokreten in tako nepopisno dober.

Vsa druga je bila Martinova ljubezen do matere. Vse je prejemal od nje: očenaš in kruh, sladkarie in pisan jo- pič za nedeljo, varovala ga je, če ga je dražil ali tepel starejši brat, v nje- nem naročju je dremal zvečer, v njeni postelji je spal. Takšno je čutil nieno dobroto do sebe in tako jo je ljubil: ne radi nje same, ampak radi stvari, ki mu jih je dajala.

Od velikih ljudi je živel pri njih tudi stric Ivan. Cisto tuj jim je bil, ko je pred letom dni prišel in se je naselil pri njih. Pa se je kmalu udomčil in tudi Martin ga je rad imel: saj je bil velik in močan, lepe, košate brke je imel in tolikrat ga je vzel na kolena ali ga dvignil visoko pod strop, in ka- dar ga je poslal po cigarete, mu je dal krajcar. Dober mu je bil stric Ivan in Martin ga je ljubil.

Samo nekoč — Nekeč so otroci na cesti počeli svoje važne stvari. Sredi igre je bilo Martinu mahoma treba kladiava ali česa in sko- čil je domov, da ga poišče. Razvnet in razgret je planil v sobo, k muzicni in

Kraljestvo mode

V znamenju žarkega poletnega solnca

«mo. Damski svet je odložil vsakovrstna težja blaga. Iz garderobe smo vzeli najlažja in najprozornjša oblačila. Zanašamo se na igro barv in desenov. Moda, ki predpostavlja prilagodljiva blaga, si pomaga s krojnimi domisleki. Oblačila žarkega poletja, nekdo skrajno enostavna in radi praktičnosti priprosta, združujejo v zadnjih poletnih sezonah praktičnost z razkošno eleganco. Od tod nenavadni čar poletnih oblek. Modni sla-

dokusi pravijo, da so poletne novomodne obleke sila sugestivne in skrajno zapeljive. Na gornji skici predložimo tri posebno graciozne pariške kreacije tega žanra in opisanih tendenc. Na levi vidimo peresno lahko oblečko iz tiskane svile v rdeči in črni barvi. Srednji model je za popoldne. Na desni imamo zopet tiskano blago v belo-modro-rdeči barvni kombinaciji s kepom in florentinskim klobučkom.

Kopalni klobuček

je bil zadnja leta pastorek, ki so ga ljudje zanemarjali iz splošnega modnega pohlepa po solncu in zagoreli polti. Navzlic temu je kopalni klobuček dobrodošla obramba pred pekočimi žarki, kadar smo v kopališču v kopalni obleki v ožjem družabnem krogu ali pri obedu. Klobučki te vrste imajo široke krajnike in so izgotovljeni iz surove slame. Izjemoma so garnirani s cvetličnimi ali sadežnimi aplikacijami.

Volneni jopiči

za poletje so karicijozna invencija najnovejšje mode, ki pa je namenjena le hladnejšim poletnim dnevom in za praktično domačo

uporabo, kadar divjajo večja poletna neurja. Navzlic temu so sila ohlapno pleteni ter učinkujejo hladilno. Najnovejša moda predpisuje takozv. »ombrirane pletene jopiče«, torej jopiče, kojih barva je spodaj temna in se potem navzgor preliva v čedalje svetlejšo nijanso. Ti jopiči se kaj praktično podajo zlasti k plišastim in z gubami opremljenim krilcem.

Nega zobov na znanstveni podlagi

Čim živahnjeji je tok sline, tem bolj so očiščena usta. Ni dovolj samo zobna krtačica in voda. Zobna pasta »PEBECO« pospešuje tvorbo sline tako, da so odstranjeni izmed zobov tudi zadnji ostanke jedil.

PEBECO, pasta za zobe.

začel mrzlično brskati po nji. Ko je vstopil, je čutil, da je nekdo v sobi, a v hitrici ni našel pozornosti. Da bi ga prepoznal. Tedaj pa — dva težka, sovrzna koraka do njega in po glavi in v otroški obraz, nad miznico sklonjeni in v iskanje vtopljeni, ga je udarila mokra brisača.

Martin ni kriknil, samo vzravnal se je in je prestrašen odskočil: nad seboj je zagledal grd in zloben obraz, brke, gnusno mastne, spolzke in strahotno zavilane, oči, iz jam sikačice, lica — saj veste, kako je s človeškimi lici: nekatera odbijajo, sujejo — lica nabrekla, grozeča — ni še Martin do tistih otroških dni in vse živne dni videl tako sovrznega obraza.

»Mama!«
Onkraj hodnika se je za belim steklom kuhinjskih vrat zazibala materina senca. Odprla je in pritekla.

»Kaj kričiš, za Boga? Oče spi.«
Martin se je ujel v njene roke in svojo glavo, mokro od solz in od brisače, zavil v njeno krilo. Mati ga je z raskavo, začrnelo dlanjo »pobožala« po vročem čelu in očeh in kakor kamen se je odvalilo z njegovega srca:

»Stric...«
»Kaj smrkaš ne zapira vrat, ko

vidi, da se brijem!« je rekel s surovim glasom stric Ivan, ki je tistikrat stopil na hodnik, otirale si močne, dlakave roke.

S strahom se je Martin tesneje privil k materi in zajokal. Pa se je zavedel njene varne bližine, kakor utešen se je okrenil pod njenimi rokami in izpod orošenih vek počev gledal v strica Ivana. Nič ni tožil: kaj bi — o, saj mati brez besed vse razume! Kar čutil je, kako se bo brez hrupa — zakaj oče leži bolan — s pogledom postavila zanj, kako bo s prstom stricu Ivanu pokazala vrata. Še nikoli ga ni bila sama udarila, pa bo trpela mar, da ga bodo bili tuji ljudje.

Mati pa, kakor da ni razumela. Ni dvignila roke, ni rekla besede. Ozrl se ji je v oči, pa so bile tako nerazumljivo molčeče in njene roke so ga tako tuje gladile po licih. Ko se je stric Ivan, velik in močan, z brisačo čez ramo, vrnil v sobo, se je zganila in nagnila k Martinu, mu s predpasnikom obrisala obraz in rekla s čudnim glasom:

»Ne bodi siten, Martin! Glej, ata je bolan. Pojdi se igrat.« In ga je za roko peljala do hišnih vrat in je stopila v kuhinjo.

Ko je Martina na pragu obsitalo soln-

Radio

Izvilleček iz večernih programov

DUNAJ (517 m 7 kw), PRAGA (349 m 5 kw), STUTTGART (379 m 10 kw), FRANKFURT (428 m 9 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (449 m 12 kw), LANGENBERG (468 m 60 kw), BERLIN (485 m 10 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw).

Nedelja, 19. junija.

DUNAJ 19: Komorna glasba. — Mendelssohn: Godalni kvartet, Rondo capriccioso, op. 14. — Gozd šumi.
PRAGA 20: Orkestralni koncert s sodelovanjem Češke filharmonije. — Dvojakove skladbe. — 1. Othello. (Uvertura). — 2. Koncert v H-molu za čelo in orkester. — 3. Simfonija št. 4, v G-duru, op. 88.
STUTTGART 20: Koncert italijanske glasbe. — Verdi, Mascagni, Leoncavallo.
FRANKFURT 19:30: Orkestralni koncert; Mozartova proslava. — Nato zabaven program.

BRNO 20: Prenos orkestralnega koncerta iz Smetanove dvorane v Pragi.
RIM 21:15: Simfonična in operna glasba. — 1. Schumann: »Manfred«. (Uvertura). — 2. Mendelssohn: Klavirski koncert v G-molu z orkestrom. — 3. Berlioz: »Faustovo prokletstvo«. (Koračnica). — 4. Odlomki iz Zandonaijeve opere »Francesca da Rimini«.
VARŠAVA 20:30: Poljudni koncert orkestra in solistov.

Ponedeljek, 20. junija.

DUNAJ 20:05: Nabožna in posvetna glasba XIII. do XV. stoletja.
21:05: Nordijsko-švedski večer. (Predavanje violine).

PRAGA 20:10: Koncert vojaške godbe.
21:15: Glasba romantičnih oper. — 1. Rossini: »Italijanka v Alžiru«. — 2. Petje. — 3. Massenet: »Herodias«. (Fantazija). — 4. Petje. — 5. Meyerbeer: Ples senč iz opere »Dinorah«.
STUTTGART 20:30: Koncert filharmoničnega orkestra. — Rossini, Wolf, Puccini, R. Strauss.

FRANKFURT 20:15: M. Maeterlinck: »Peleas in Melizanda«. Glasbena drama v petih dejanjih, z godbo Debussyja.
BRNO 19: Koncert. — Hradira: Morje poje. — Dvojak, Bendl, Rille in drugi.

RIM 21:10: Vokalen in instrumentalni koncert. — Mozart, Bach, Brahms, Bruch, Beethoven, Usiglio, Bizet, Spontini, Sgambati, Massenet, Bellini, Ponchielli, Humperdinck.

LANGENBERG 20:30: Koncert Mendelssohnovih in Bruchovih skladb. (Orkester in zbor).

BERLIN 20:30: Zabavni Rokoko. (Petje in recitacije).

21: Mozart: 1. Glasbena burka. — 2. Koncert za flavto in harfo. — 3. Simfonija v C-duru.
VARŠAVA 20: Prenos koncerta z Dunaja.

Torek, 21. junija.

DUNAJ 20:05: Vokalne in instrumentalne skladbe Mozarta, Haydna, Beethovna, Schuberta, Dittersdorfa, Lannerja, Straussov, Herbecka, Wolfa, Flotowa Suppeja in Komzaka.

PRAGA 19: Prenos iz Narodnega gledališča v Pragi.
STUTTGART 20:30: Prenos operete iz Frankfurta.

FRANKFURT 20:30: F. Lehár: »Groß Luxenburški«. Opereta v treh dejanjih.
BRNO 19: Prenos iz Narodnega gledališča v Pragi.

RIM 21:10: Prenos iz gledališča.
BERLIN 21: N. W. Gade: »Križarje«. Dramatična pesnitev za soliste, zbor in orkester, op. 50.
VARŠAVA 20:30: Prenos koncerta iz Krakova.

Sreda, 22. junija.

DUNAJ 19: Wagner: »Rienzi«. Opera v 5 dejanjih.

PRAGA 20: Koncert absolutov državnega konservatorija. — Rahmaninov, Suk, Schumann, Čajkovskij, R. Strauss.

21: Koncert narodnih pesmi.

STUTTGART 22: Donizetti: »Regimentova hči«. Opera v dveh dejanjih.

FRANKFURT 19: Koncert pevskega zbora Sikstinske kapele v Rimu. Nato recitacijski večer.

BRNO 19: Orkestralni koncert. — 1. Meyerbeer: »Zvezda Severnice«. (Uvertura). — 2. Massenet: Scènes pittoresques. — 3. Bizet: »Carmen«. (Uvertura 2 in 3). — 4. Franck: Danse lente. — 5. Gounod: Meditacije. — 6. Saint-Saëns: Samson in Dalila.

20: Koncert. — 1. Suk: Stiri klavirske skladbe, op. 13. — 2. Novak: Tri pesmi. — 3. Rahmaninov: Faustova sonata, op. 28.
RIM 21:10: Koncert lahke glasbe.

LANGENBERG 20:45: Koncert komornega zbora Hagen. — 1. Brahms: Zbori A cappella. — 2. Reger: Suita v starem slogu, za violino in klavir. — 3. Brahms: Ciganske pesmi za zbor in klavir; In-

ce, ga je obšla velika žalost. Stopil je od hiše na cesto, se ognil tovarišev in čisto po tišem sam s seboj ihtel zbežal na polje. Tam se je vrzel na travo in ves brez upa in brez moči tožil skozi solze: »Rada ga ima! Bolj ko mene in ata! Le naj ga! Da bi ata umrl kar nocoj in bi mene ne bilo nikoli več nazaj! Da bi čisto sama ostala z njim, ki je tako grd in zloben in io bo tepel! O, kako ji bo še žal!«

Tisti zgodnji čas je Martin izgubil očeta, izgubil je mater. In kakor je raste v mladost in v moža, mu je bilo od črva v srcu vse boli in boli hudo...

NOVA BAKTERIOLOŠKA RAZISKOVANJA O HAEMORRHOIDALNIH BOLEZNIN

V nemški znanstveni medicinski literaturi so obelodanili avtorji dr. Huttner, dr. Wittkop, dr. Bonnin in prof. Rumpel novo metodo za preprečevanje in odstranjevanje tako čestih in razširjenih haemorrhoidalnih bolezni. Gre za »Posterizacijo«, ki se dobiva iz črevesnih bakterij, ki posedujejo specifično delovanje. Ta nova metoda temelji na tem, da se bakterije, ki v glavnem upale pri haemorrhoidalnih boleznih, zavladajo z zdravilnimi tvarinami. Vedeti je treba, da se bolezen lahko z lokalnim zdravljenjem prepreči.

Dobro jutro

polepša Vas

ELIDA

CREME DE CHAQUE HEURE.

neobhodno potrebna vsaki dami. Koža jo takoj upija. Osvežuje in daje koži barvo alabastra. Ona je zmeraj nevidljiva, deluje vedno. Vzemite jo vsako uro — ona je tajnost lepote.

Se ne svetijo, ne maže.

Krema medlo prirodne barve

termezi za klavir. — 4. Philipp: Zbori A-cappella.
BERLIN 20:30: Iz kabareta, iz operetnega gledališča in iz opernega gledališča. (Karakteristične glasbene slike).
VARŠAVA 20:30: Večeren koncert operetne glasbe.

Četrtek, 23. junija.

DUNAJ 20:05: Koncertna akademija.
21:05: Prelopo poletje. Poljudne pesmi.

PRAGA 21: Koncert španske glasbe. — 1. M. de Falla: Aragonesa. — 2. J. Turina: Poem v obliki pesmi. — 3. J. Albeniz: Catalonia, Suita. — 4. Sarasate: Španski plesi. — 5. Farraris: Habanera. — 6. D. Granado: El Turia, Valček.

STUTTGART 20:15: Prenos iz Frankfurta.
FRANKFURT 20:15: Španski večer.
BRNO 19: Orkestralni koncert.

RIM 21: Odlomki iz Varhayeve operete »Fantom la Tulipe«.

LANGENBERG 20:30: Španski večer. (Sodobni španski skladatelji. Izvaja orkester).

BERLIN 20:30: Španski večer. 1. Predavanje o španski glasbeni vlogi iz raznih pokrajin. — 2. Prvo poglavje Cervantesovega »Don Quixote de la Mancha«. — 3. Odlomki iz Benaventove komedije »Ustvarjeni Interesi«.

VARŠAVA 20:30: Večeren koncert.

Petek, 24. junija.

DUNAJ 20:05: Poljudni orkestralni koncert. (Operetni odlomki in moderna plesna godba).

PRAGA 20:10: Koncert francoske glasbe.
STUTTGART 20: Simfonični koncert filharmoničnega orkestra. — 1. Mozart: »Così fan tutte«. (Uvertura). — 2. Mendelssohn: Četrta simfonija.

FRANKFURT 20:15: 1. Beethoven: Prva sonata. — 2. E. Bloch: Violinska sonata. — 3. E. Schoen: Sonatina za violino. — 21:15: Koncert kasselskega mandolinškega zbora.

BRNO 19: Koncert. — A. Dvojak: Klavirski kvintet v A-duru.
20: Prenos koncerta francoske glasbe iz Prage.

RIM 21:10: Vokalen in instrumentalni koncert.

LANGENBERG 20:40: Nemški romantiki. (Orkester, solisti, recitacije).

BERLIN 22:30: Odlomki iz klasičnih operet.
VARŠAVA 20:30: Večerni koncert.

Sobota, 25. junija.

DUNAJ 20:05: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — Beethoven, Händel, Schubert, Grieg, Bocherini, Mozart, Lanner, Joh. Strauss, Jos. Strauss, Joh. Strauss.

PRAGA 21: Pergolesjeva opera »La serva padrona«.

STUTTGART 19: Händel: »Messias. Oratorij. (Prenos iz votivne cerkve v Stuttgartu).

21:30: Solisti in orkester izvajajo skladbe pomembnih nordijskih komponistov.
FRANKFURT 19:30: Koncert dunajskega filharmoničnega orkestra.

BRNO 19: Orkestralni koncert.
20:45: Koncert narodnih pesmi.

RIM 21:10: Prenos iz gledališča.
LANGENBERG 20: Komorna glasba. — 1. Beethoven: Kvintet za klavir, oboe, klarinet, rog in fagot. — 2. Trio v enem stavku, za klavir, violino in čelo, v B-duru. — 3. Kvartet za dve violini, violo in čelo, v F-duru, op. 59.

BERLIN 20: G. Hauptmann: »Potopljeni zvonc. Drama v petih dejanjih.
VARŠAVA 20:30: Večerni koncert.

»VENECIN«

je izredno učinkujoča voda proti čevnatizmu in išiasu, želodčnim in črevesnim boleznim ter za nego ran

Dobite zopet v vsaki lekarni. Skladišče za grosiste: ISIS d. d. Ljubljana.

Kino

Ne dajte si strici lasi

Marceline Day je vsekakor ona najmlajših ameriških igralk in se ima zahvaliti za svojo karijero svoji trmi, ki ji ni pustila, da bi si dala ostrici lasa na bubi kopf. Marcelina Day ima sestro, ki je v Ameriki znana gledališka zvezda, in ta ji je vedno dopovedovala, da si v današnjih modernih časih ne bo napravila z dolgimi lasmi bogve kakšne karijere.

Marcelina se ni dala. Vedela je, da ji kratki lasje ne pristojajo in ni hotela žrtvovati svojih kodrov samo zato, ker niso bili moderni. Zaradi te svojeglavosti je morala celo zapustiti svojo službo (bila je plesalka), toda vseno se ni mogla odločiti, da bi se dala ostrici. Zbog svoje trme je v Newyorku kmalu zaslovela in listi so prinesli njen življenjski, v nekem dnevniku je pa zagledala beli dan celo njeno sliko; toda niti to ji ni pomagalo, da bi našla novo službo. Razumljivo je, da jo je nenavadno presenetilo, ko je dobila nekoga lepega dne brzojav iz Hollywooda, v katerem jo je George Hill pozval v filmsko mesto. Najprej je mislila, da gre za šalo, ko so ji pa izplačali stroške za pot, je videla, da je stvar resna in se je odpravila v Hollywood. Tu je zvedela, da je iskal žiser družbe Metro-Goldwyn-Mayer že dalj časa dekle z dolgimi lasmi, da pa ni nikdar mogel najti priprave osebe. Vsa dekleta z dolgimi lasmi so bila grda, vse lepe deklice so pa nosile kratke lase. Da je vse to resnica, je verjela Marceline Day šel takrat, ko je dobila pogodbo, za katero se je imela v pravem pomenu besede zahvaliti svoji trmi.

Popoldne v filmskem ateljeju

Napisala Sally O'Neil.

Dopoldne se imam boriti v šoli s Homerjem in z logaritmi, od ene do dveh moram napraviti nalogo za drugi dan, od ¼4. do 9. pa smem biti kot odrasla, smem se zaljubiti in zaročiti, kratko, smem se tako obnašati, da bi padli moji učitelji, zlasti pa gospa ravnateljica, čisto gotovo v nezavest, če bi me videli. Toda ne mislite si slabega o meni: Od ¼4. do 9. delam namreč pri filmu.

Tako živim že od svojega 17. leta, torej že dve leti, toda takrat sem morala to skrivati ker sem bila, kakor pravijo, še majhna. Moji učitelji bi se v resnici silno hudovali, pa tudi moje prijateljice ne bi več hotele govoriti z menoj — iz jeze. Toda dolgo časa se ni dalo prikri-vati. Pri filmih je namreč nerodno, da se namah prikazejo gotovi na platnu v kinematografu. Pri prvi taki priliki se mi je zazdelo, kot da bi imela dve duši. Sprva sem se veselila, da bom lahko zdaj sama gledala, kako se sprehajam in zabavam, druga se je pa bala, da bo v šoli ozmerjanja in mogoče tudi okužala palico. Na premijero paš nisem šla, toda drugi dan nisem več imela potrpljenja in sem šla v kino. Imela sem srečo. Srečala nisem nobenega znanca razen same sebe na platnu, toda to me ni motilo. Drugi dan se mi je pripetilo nekaj, česar ne bi nikdar pričakovala. Moja učiteljica za nemščino, mis Hall, je pristopila k meni in mi je dejala: »Sinoči sem bila v kinu in sem videla dekle, ki bi vam lahko bila za vzgled. Zelo vam je podobna, vendar je tako dražestna in pridna, da bi bili vi s svojim večnim smehom in naganjanjem poleg nje pravcata vragovka.«

Nato sem seveda gospodični Hall pokazala, da sem jaz tisto dražestno dekle, ki je v kinu. Mis Hall od takrat sploh ne zahaja več v kino. Pravi, da nikdar ne vemo, kadar gledamo ljudi na platnu, komu poklanjamo svoje simpatije.

Srbi kavo pijejo najraje,

Kranjcev cvilek piti je navada
a najboljša vseh pijač na svetu,
je gotovo Čilo - Himnada!

Pisana Loka

Ob 300letnici poslopja deške osnovne šole

To prijazno gorenjsko mesto, mestopola nekdanjega močnega Loškega gospodstva, ki je šele od XIX. stoletja delilo usodo habsburškega hlapčevstva z ostalo Slovenijo, praznuje prihodnjo nedeljo 26. t. m. 300letnico, kar ima šola lastno poslopje. Šola je imelo mesto seveda že mnogo prej, saj zgodovina Loke sega še v rimsko dobo, kar pričajo stare utrdbe in celo imena v okolici. Najzanimivejše je pač Puštal, ki se tudi v nemških deželah večkrat kot Burgstall nahaja tam, kjer je stala fortica «castellum». Ob Loki pa zapira en «Puštal» Poljansko, nad Trnjem pa drugi Selško dolino,

stva in jo je na novo sezidal po potresu l. 1513. škof Filip. Najlepši in najbolj častitljivi okras mesta — razen gradu in krasne gotične župne cerkve — je pa most iz rezanega kamena, ki se v visokem loku spenja čez Selsčico že od l. 1378., ko ga je zgradil škof Leopold, ki ga je tri leta pozneje vrgel konj z mosta brez ograje v vodo, kjer je utonil. Drugemu škofu je pa brivec prerezal vrat, tako da vsaj dva zastopnika tisočletnih gospodarjev počivata v Loki.

Več spominov na visoko kulturo, ki je izžarevala iz Loke, pa čuva Slovenija in obmejni kraji v svojih umet-

nod tudi visoko razviti stanovski pomeni rokodelcev, ki se zrcali v še danes ohranjenih cehih. Ti so danes le še nekaka podpora in pogrebna društva, ker so jim strokovne zadruge vzle delokrog, a zvesto čuvajo stare običaje in skrbno varujejo listine, vrče, cehovska znamenja in skrinjice kot priče minule slave.

Most čez Selsčico.

Zaradi platnarstva, ki je vživalo sloves do polpreteklega časa daleč čez meje Slovenije, so se razvila ženska ročna dela, ki so ravno v loških avbah in pičah dosegle višek okusa in bogatosti. Kakor to dobičkanosno domačo obrt, so tudi v prejšnjih časih bogato okrašene glavninarske izdelke izpodrinili tovarniški produkti. Dohodke teh obrti danes le deloma nadomešča čipkarstvo in izdelovanje malih sodečkov.

Škofja Loka je pa dala našemu narodu s slovenskimi pasijonskimi igrami v začetku XVIII. stoletja tudi dramsko umetnost. Rokopis teh iger, ki so jih vprižarjali okoliški kmetje pod vodstvom kapucinov, še danes s pieteto hrani kapucinski samostan. Kapucini in te pobožne igre so bili na v Loki tudi potrebni, saj je protestan-

Ta dom naj z dozidavo postane tudi središče tujskega prometa, ki je bil nekdanj zelo razvit, sedaj bi bil pa radi pestre okolice, Loškega hribovja in Sorskega polja ter najprimernejših prostorov za kopanje in solnjenje uspeh zagotovljen, če bi bilo za goste dovolj udobnih stanovanj.

Nekdanje blagostanje je začelo v Loki pojenjati že takrat, ko je Loško gospodstvo razbil cesar avstrijski, še huje je pa Škofjo Loko zadela oddaljenost železniške postaje in pa ukinitve okrajnega glavarstva. Šele Jugoslavija je Ločanom jela vračati, kar jim je vzela Avstrija, in jim je dala že mlekarstvo šolo, vojašnico in za prvo silo tudi že ekspozituro srežkega poglavarstva. Obrtna šola, posebno za predelovanje lesa, naj izpolni snujočo se deško meščansko šolo, da se lesna industrija, ki je poleg živinoreje in trgovine z živino glavni vir dohodkov, še bolj razvije in se povrne nekdanje bogastvo.

Glavno zaslugo za pomen Loškega gospodstva ima pa ljubezen in skrb Ločanov za šole. Ze l. 1627. je zgradil deški osnovni šoli lastno poslopje Mi-

ha Papler «bogu v čast, domovini in njeni mladini v blagor», kakor čitamo ob njegovem grbu in geslu: «Ponižnost prinaša čast» na stari šoli ob župni cerkvi. Šola je živovarila sprčo neurejenega pouka celih 200 let, dokler ji ni pred sto leti pomagala vdova Marija Špeh še s podaritvijo svoje hiše v šolske namene. Od tedaj se je pa šola širila, pridobivala na ugledu in dala narodu lepo število zaslužnih mož, med njimi dr. Kreka, znamenite slikarje Šubica in Ažbete, več vseučiliških profesorjev, a posebno so Ločani ponosni na to, da šola zalaga v visokimi cerkvenimi dostojanstveniki Slovenijo in jih eksportira celo v Ameriko — da ne omenjamo drugih stanov. Celotno Trst ima med buditelji zapisanega Cegnarja in Dolinarja na najlepših straneh slovenskega probujenja. Če bi pa začeli naštevati vse one, ki so trgali v Škofji Loki hlače, potem pa posegli v javno življenje kot zmogni tvorci na najrazličnejših poljih, bi bilo prav hitro premalo prostora in preveč zamere. Šola je Škofjo Loko napravila slovensko, šola naj jo naredi tudi napredno!

Grška in rimska plastika

Ob XII. razstavi N. G. pri Jakopiču.

Hvala bogu, zaradi te razstave se ne bomo skregali.

N. G. nam je pripeljala v Ljubljano odlične vseh onih del, ki jih poznamo iz šolskih knjig, med njimi seveda tudi portrete slavnih mož, ki jih rabijo profesorji latinščine in grščine, čeprav je estetska vrednost teh portretov ravno taka kot umetnostna vrednost portretov naših Bleiweisov, Vodnikov

in Prešernov. Demostena in še posebno Aleksandra Inopa bo občudoval vsakdo, Sokrata in Asklepija s Telesforom ima pa vendar vsaka apoteka, Homerja in Miltiada pa šolske knjige. O mnogih odličnih kot n. pr. o Diani iz Versailles pa velja popolnoma ono, kar je Rihard Muther napisal o Sikstinski madoni, češ da je izgubila ves čar velike umetnine, ko so njeno reprodukcijo začeli

Nike, grška boginja zmage, z otoka Samotrake.

Stara in nova poslopja osnovne šole v Solski ulici.

važni postojanki rimskega vojaštva ob glavni cesti iz Ogleja na Koroško, ki jo je branilo tudi velikansko taborišče «castra» na polju med Ajmanovim gradom in Žabnico in je njega tloris še jasno viden ob zorenju žita z višin.

Leta 591. so pa tu že Slovenci, ki so obdelali ob preseljevanju narodov opustošeno zemljo tako lepo, da je bila čez nekaj stoletij že spremenjena v bogato pokrajino, da je zbudila občudovanje cesarjev. Pred skoraj tisoč leti, 973. l., cesar Oton II. poklanja to zemljo škofu Abrahamu Frajzinškemu, po rodu najbrže koroškemu Slovincu. Iz daru se razvije Loško gospodstvo, ki je obsegalo vse porečje obeh Sor med Idrijo in Bohinjem do Save doli do izliva Sore. Takrat so nastali tudi prvi pisani spomeniki slovenskega jezika: frajzinski spomeniki z daljšo in krajšo očitno izpovedjo in cerkvenim govorom. Ker škofje niso dajali posestva v najem plemičem, ki so narod izsesavali, lahko imenujemo njih vladanje za precej ljudomilo v primeri z drugimi aristokratami. Leta 1803. je pa cesar Franc I. proglasil Loško gospodstvo za državno last in poslednji loški gospodar, škof baron Schrottenberg, je umrl od žalosti ob tej vesti. Na ponosnem gradu, ki ga je večkrat opisal dr. Tavčar, na uče ušulinke bogaboječnosti otrok od blizu in daleč.

Ker je bil velik del Loškega gospodstva le redko naseljen, so škofje naselili Turinžane in Franke, pozneje pa Korošce in Tirolce iz Puste doline (Pustertal), kar dokazujejo imena družin Tavčar (Deutscher), Hafner, Triller, Hartmann i. dr. in krajev Winkel, Osterfeld, Westend i. dr., po hribih so bili pa Slovenci Debeljaki, Dolenjci, Poljanci, Hriberniki, Jesenki, Bogotaji. Med Poljanami in Polhovim gradcem imamo celo Vinharje, stare Iniharje, ker so prišli iz Innichena v Pusterski dolini. Tja so posebno iz Sorice hodili prejšnje čase še na božjo pot, nedavno so pa še pošiljali sveče v svojo nekdanjo domovino. Le redki običaji in imena so danes še priča, da je tu strl Nemca slovenski kmet. «Lack» je zopet postala Loka, kakor se je izključno imenovala do XII. stoletja.

Zgovorna priča loškega bogastva je še domovna žitnica «klača», kamor se je stekalo vse žito loškega gospod-

nostnih spomenikov. Graditelj Jurij iz Loke je zidal gotične cerkve ob italijanski meji, freskant Jernejček jih je slikal, kiparji in rodbine Jamškov so jih krasili v XVII. stol. z oltarji, slikarji in kiparji, Tušek, Dolinar, Zajc, Subići, Franke i. dr. so delovali po Sloveniji v XVIII. in XIX. stoletju, do-

Prvotno poslopje deške osnovne šole iz l. 1627. z vzdanim grbom (+) Mihe Paplerja in napisom.

kler ni Ažbe iz Javorjev v Monakovem začel zbirati okrog sebe one, ki so se preselili v Loko in napravili iz nje ono, kar je za Francoze Barbizon, za Nemce pa Dachau in Wörzburg: Sorčan Grohar, Jakopič in Sterni so vstvarili slovenski impresionizem, slovensko umetnost. Zato ostane Škofja Loka in v zgodovini slovenske kulture neizbrisna.

Da je bilo v kraju, kjer je vladalo blagostanje, razvito do najvišje stopnje tudi rokodelstvo, nam pričajo prekrasni izdelki umetnega ključavničarstva, kovaštva in mizarstva, ki danes ni izgubilo svojega slovesa. Od-

tizem kljub mogočnim škofom staro vero do remejev omarj. Pročanske sko je bilo skoro vse meščanstvo in vse mestno svetovalstvo, saj so v Loki pridigovali najbolj agilni predikanti, med njimi tudi Jernej Knafel in Jurij Dalmatin, ki so ga l. 1587. zaprli v hišo, kjer danes stoji deška šola.

Kakor rokodelci v cehih, so se inteligenti in tuji zbirali v kazini, ki jo je pa že l. 1863 izpodrinila «Čitalnica». Njeni člani so bili prva leta tudi meščani iz Kranja, dokler niso ustanovili svoje. Danes je družabno življenje odprto na vsakomur, ki si je postavilo vzoren dom.

Afrodita z otoka Melosa.

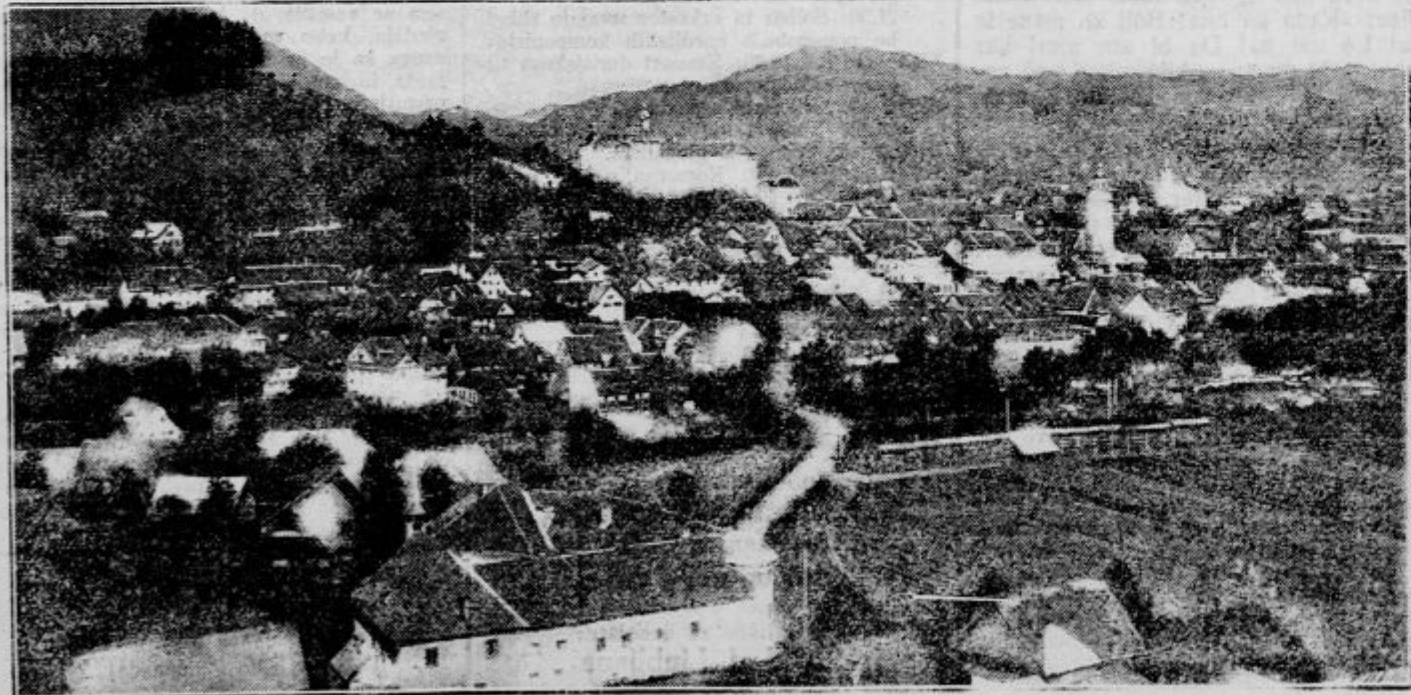
nositi kuharice na brošah. Take radi prelahke dostopnosti in popularnosti skoro protinane in dolgočasne stvari so tudi: Deček, ki si izdira trn, Minerva s Krete, Apolon s kuščarjem, mrtva «fanciulla romana» i. dr. Dekorativne figurice Baksa s silenom, silena z mehom, smejočega se satirja, bradatega Bakusa in podobnih so pa padle izdelki umetnostne obrti tedanjega časa, ki gotovo vse odtehta mala psica. Na njej naj študirajo obiskovalci razstave, kaj je plastičnost in anatomska konstrukcija telesa. Ta mala živalska podoba bo s svojim življenjem in izrazom preverila najbolj zakrknjenega laikla, da je tudi brez detajlov, dlake in kocin mogoče karakterizirati več kot z jeziki, ki jih nimajo izvrstni psi pod tivoljskim gradom. Ta psika naj ljubljancem prepriča, da tudi v starem veliku pasjih kipov še niso zahtevali lajanja. Nezdolžneži, ki so se smejali Meštrovičevim najlepšim kipom brez rok, naj si ogledajo slavno Afrodito z Melosa, in jo naj poskusijo rekonstruirati.

Najlepša žena vseh dob je tudi brez rok še vedno najlepša in v svoji gototi tako mogočno čista, da se pred njo menda ni upal pohujševati še nikdo. Še bolj živa in umetnostno izobraženemu očesu skoro še večji užitek na nudi čepeča Afrodita z Viennea, ki se, kar se tiče oblikovanja mesa, plastičnosti, zaokroženosti kompozicije in življenja, gotovo najbolj dojmi gledalca. Glavica rimske mladence, sinteza nežnosti in nedolžnosti, priča, da se klasična umetnost prav nič ne razlikuje od del velikih modernih umetnikov. Saj bi pod kip lahko napisali ime vsake lepe deklice. Ravno tako pod žensko glavo s Tegeja z nasmehom Lionardove Gioconde, ki ga ne zbrise niti razbiti nos. Zeno z ogrinjačo srečujemo še vsak srečen dan in večer, ker je taka, kot so si jo želeli pred tisočletjem in jo čakamo še danes. Taki so voznik z Delfov, Apolon (št. 23), Juba II. Omfal in Antinoj, ker jim je umetnik vili neumrljivo dušo. In če bo naša javnost zažula diha večnosti in lepote, ki nam jo N. G. pripeljala iz Pariza, bo ostala pri nas tudi Nika, ki se v viharjem vršanju kril spušta na sredo paviljona, čisto silna, v lepoti večna in nepremagljiva.

A. G.

Uranija zelenilo

preizkušeno sredstvo proti kislemu višku na trti se dobiva v drogeriji «Sanitas», Celje (Za tobače je treba vedno oblatno dobaviti za strupe!) 6096-a

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska opera:

Nedelja, 19.: »Grafica Marica«. Izven. V prid bolniškemu fondu Udruženja gledaliških igralcev.
Ponedeljek, 20.: Zaprt.
Torek, 21.: »Fidelio«. C.
Sreda, 22.: Zaprt.
Četrtek, 23.: »Tajda«. A.
Petek, 24.: »Madame Butterfly«. Gostovanje g. Dariana E.
Sobota, 25.: »Poljska kric«. Opereta. Izven.
Nedelja, 26.: »Seviljski brivci«. Gostovanje v Celju. Izven.
Ponedeljek, 27.: Zaprt.

Mariborsko gledališče:

Nedelja, 19.: »Scampolo«. Kuponi. Zadnji krat.
Ponedeljek, 20.: Zaprt.
Torek, 21.: »Pri belem konjičku«. C. Kuponi. Zadnji krat.

Gostovanje ljubljanske opere v Celju. V nedeljo, dne 23. junija popoldne ob treh gostuje ljubljanski ansambel v mestnem gledališču v Celju in vprizori eno najboljših komičnih oper svetovnega repertoarja, Rossinijev »Seviljski brivci«. Glavne vloge poje pod taktirko kapelnika gosp. Neffata g. Lovsetova ter gg. Banovec, Bettio, Janko in Zupan. Opozorjamo prebivalstvo Celja, pa tudi bližnje okolice na to predstavo. Začetek točno ob treh popoldne, konec pa pred šestimi uro. Ugodne železniške zveze omogočajo tudi okolišanom poset predstave. Cene navadne operne. Predprodaja vstopnic v Celju.

Opereta »Grafica Marica« se poje danes, v nedeljo ob osmih zvečer v ljubljanski operi v prid bolniškemu fondu Udruženja gledaliških igralcev. Začetek predstave točno ob 20. uri. Z ozirom na dobrodelni namen prireditve vabita uprava in Udruženje p. n. občinstvo k mnogobrojnemu posetu.

Za sklep operne sezone pripravlja ljubljanska opera vprizoritev opere »Faust« in pa Nedbalovo opereto »Poljska kric«.

Povest o deveti deželi

Hrvaški leposlovni list »Ljovor«, ki je začel izhajati leta 1905, je istega leta pričel zanimivo razpravljati o slovenskih književnih razmerah pod naslovom »Produkcija slovenske književnosti«. Pisec B. je povdarjal zlasti izredno produktivnost v slovenski književnosti, ki pa da je naravna posledica tega, ker so imeli Slovenci razmeroma mnogo podjetnih in poštenih založnikov — in nadaljeval: »Pri nas morajo književniki prosjati založnike, da jim natisnejo njihova dela, ali pa jih morajo izdati v svojo izdajo, ne da bi se mogli nadejati priporočila ali kritike od strani časopisja; slovenski književniki pa imajo nekoliko solidnih založnikov, ki jim zagotavljajo mirno književno delo. In baš v dobi, ko je pri nas prenehal zadnji književni list (l. 1904), cveto in se razširjajo v dosti manjšem narodu slovenskem trije taki listi in izdaja se nebroj knjig... Dočim nimamo mi Hrvatov razen »Matica« in zadrške knjižarne niti enega literarnega založnika (l. 1905), imajo Slovenci Kleinmayrja & Bambergja v Ljubljani, Gabrčka v Gorici, ki sam izdaja »Slovensko knjižnico«, Knjižnico za mladino, »Solusko knjižnico«, »Svetovno knjižnico«, »Venece slovenskih povesti« in »Tajlo«. Imajo tudi v Ljubljani neumornega Schwentnerja, ki je izdal skoro vsa dela modernih slovenskih pisateljev in ki jih je tudi honoriral, da so mogli nekateri dalj časa živeti in delati ob honorarju. Razen tega imajo še več manjših založnikov na deželi. Toda ti založniki se brigajo tudi za to, da se knjige razpešče, ter izdajajo zato mesečno reklamno »bibliografijo« (Slovenska knjigarnica, priloga »Lj. Zvonac«, ki jo je izdal Schwentner) in lahko se prepričamo, da je prodaja slovenskih knjig dosti večja nego prodaja hrvaških. Ako izvažamo »Matico« in Hartmanova izdavanja, se proda na Hrvaškem povprečno 800 izvodov in še manj, dočim je na Slovenskem število prodanih knjig veliko večje. A to je še tako v zvezi z obširnostjo, česar pri nas ni. Nove knjige se prodajajo po zaslugi kolportarjev, dasi niso poceni, na Slovenskem razmeroma hitro. Druga prednost slovenskih knjižarskih razmer pa je ta, da pisatelji vedo, da izide njihova knjiga, ako jo napišejo, in da ne izgine neopažena, ako izide...«

Dasi je g. Rasto Pustoslavšek, ki je priobčil zgornje poročilo v »Lj. Zvoncu« l. 1905, oprezno pripomnil: »Priznavamo, da je mnogo resnice v teh besedah g. B., vendar se nam zdi, da sodi g. B. — nekoliko preoptimizirano o naših razmerah — vendar se nam zdi potrebno, da danes v grozni krizi slovenske knjige opozorimo na gorja, neuljaljiva fakta organizacije slovenskega knjigotrtarja pred 25. leti.

Jerome K. Jerome

V Londonu je dne 14. junija umrl humoristični pisatelj Jerome K. Jerome. Veljal je in še danes velja za enega najboljših angleških humoristov ter zavzema odlično mesto poleg pisateljev Dickens in Thackeraya, da se bistveno loči od obeh imenovanih književnikov. Med tem, ko je Dickens precej strog in veren realist, je Jerome K. Jerome pisatelj zasanjanega ozračja, izdelan posebno v lirskih partijah. Tudi se ne da primerjati z Dickensom glede velikopoteznosti, ki je Jerome precej tuja. Bil je predvsem pisatelj epizod, v katerih pa je dosegel priložno globino.

Jerome K. Jerome je preživel, predno je postal pisatelj, jako romantično mladost. Rodil se je dne 2. maja 1858 v Walsallu. Mladost je preživel v bednih razmerah v Londonu. Ko je bil 14 let star, si je moral služiti kruha sam. Bil je pisar v nekem železniškem uradu. Pozneje se je pridružil neki igralški trupli. Tu si je po lastni izjavi pridobil velik vpogled v življenje in mnogo izkušenj, ki so mu koristila v poznejšem življenju.

Igralsko življenje pa mu je kmalu jelo presedati. Vrnul se je v London, postal časnikarski reporter in pisatelj humorističnih ertic. Njegovo prvo delo »On the Stage and Off« (Na deskah in izven njih), je izšlo prvotno v listih in šele pozneje v knjigi. Uspeh knjige je bil pri občinstvu velikanski. Sledili so romani in drame, ki so se odlikovali po ostrini psihološkega opazovanja, po socialni

pronicaostjo in po humorni dialektiki pisatelja. V noveli »Paul Kelvar« je podal nekako avtobiografijo samega sebe. Eno najdragocnejših Jeromejevih del je »Three men in a boat« (Trije možje v enem čolnu). Leta 1888 je Jerome K. Jerome napisal prvo svoje dramsko delo »Barbaras«, v poznejših letih pa sta izšli še njegovi drami »Miss Hobbs« in »Tudor«. »Miss Hobbs« se je igrala ponovno tudi na slovenskih odrih.

Jerome K. Jerome je umrl 60 let star in je med svetovno vojno deloval kot šofer Rdečega križa pred Verdunom. Tako se je postavil v službo ponižanega človeštva tudi tedaj, ko so mnogi veliki možje nanj pozabili.

Aleksej Remizov

Paris, v juniju. Eden mojih znancev mi je dal priporočilo za Remizova. Marsikdo mi je rekel: K Remizovu greste. Boste videli, zanimiv in zabaven možak.

Passy je pred vojno bolj stičilo ruski naselbinam kakor pa pariskemu okraju. Tudi danes jih je še mnogo, a ne več ruskih velikašev, živčih v sijaju; usoda pribežnikov je trša. Tam žive Marežkovski, Hippus, Bunin in drugi.

Ko stopiš iz podzemeljske, si kakor v novem mestu. Iz središča in latinskega okraja si vajezen hrupa, obljudenih ulic, razgibanosti. A tu blažen mir: ceste so prazne, dolge sence dreves pokojno padajo preko njih in solnce je kakor kje nad južnjaško pokrajino.

Da bi rad govoril z Remizovim, povem onemu, ki mi pride vrata odpre. »A, z Remizovim, to sem pa jaz.« In me povabi v sobo. Tako priklene vse moje poglede nase, da se še ozri ne morem; vidim le, da so od središčne svetilke na vse strani napete niti, po katerih so razvešeni papirni metulji, angelci, hrošči, lutke.

Počasi in jasno govori. Ves njegov izraz je strujen v obrazu. Z živahnim pogledom pod meštolofsko vzbočenimi in dvignjenimi obrvi sledi vsem besedam.

»Vse pomlad imam v oknu,« mi pravi med drugim; »košato drevo, to je zame dovoli. Veste, sem popolnoma mestečen človek.« A iz tega plane čisto nepričakovano: »A, pri vas poznate vile in rojenice in škrate; in zločede, ali se še sprehaja po gozdovih.«

Prav, kakor da bi bil iz Hofmanna, sem si dejal, ko sem odhajal. In sem bil zato drugič nadvse začuden, ko me vpraša brez ovinkov: »A Hofmanna poznate; zame je eden najljubših.«

Aleksej Remizov je med prvimi prozaiki moderne Rusije. Ima svojevrsten sočen slog. Hotel ga je rešiti knjižnosti in ga umiril po govornici besedi. Je nekaj jasneja in laškega, v njem; lahak je le na videz; bistveno ruski je in družji v preprosti besedah zadnje otenke ruske duhovitosti. Značilna za Remizova je njegova velika ljubezen starih rokopisov. Da vidi njegovo pisavo, bi rekel, da so stoletja šla preko nje. Toda njegovo iskanje v prošlosti je različno od tavnega romantikov. Vodi ga železa živse besede, preden se je po šolah, pisateljih in pravih prečistila in največkrat izgubila sokove zemlje.

Rojen v preprosti moskovski rodbini, ni poznal romanj v inozemstvu. Živel je v Rusiji do leta 1922; od tam ga je pot privedla preko Nemčije v Pariz. Velikaška poslovanja izpred vojne je vedela, da ima vsak Rus dve domovini, Rusijo in Pariz. Marsikaj se je spremenilo odle.

Odveč bi bilo navajati naslove njegovih številnih knjig. Preveden je v večino evropskih jezikov.

Empe.

Slovenska umetnostna razstava na Dunaju

»Jutro« je to poročalo, da je bila 28. maja na Dunaju otvorena razstava »Slovenskega umetniškega društva« (preje »Klub mila: dihe«) v prostorih »Hagenbund«. Razstavilo je 11 članov društva v treh sobah 29 slik oz. plastik, stvari, ki se bile pred nedavnim razstavljene tudi v Pragi in pozneje v Berlinu, kjer so vzbudile precejšnjo pozornost. Po privatnih poročilih z Dunaja posnemamo, da so sprejeli člani društva »Hagen« z veseljem razstavo idejno jim sorodnih elementov. Kar se tiče oficijelne kritike nekaterih dunajskih listov, pa je treba že naprej pripomniti, da ji ni mogoče pripisovati absolutne važnosti, ker je že neštokrat dokazala, da se ne potrdi dovolj, da bi razumela snovanje umetnikov, in sploh — da je idejno zastarela. Zato je razumljivo, da n. pr. kritiki večerne izdaje »N. W. Tagblatt« odreka slovenskim umetnikom to, kar jim dozdaj še nikoli ni, namreč, da »nimajo zveze z domačo grudo«. Razstavo imenuje »jugoslovensko muzejnik« in konstatira, da so najmočnejši brata Kralja in G. A. Kos, ki mu prisojajo nekaj humorja (radi slike »Pri maskiranju«). Kritiki »Volke-Zeitung« ni sicer tako šovinistično razpoložen, toda tudi on ne kaže dovolj pravih razumevanja. Pravilno tolmačenje so dozdaj prinesli trije listi: »Wiener Neueste Nachrichten«, »Reichspost« in tedenski teaterski magazin »Die Bühne«. Pripomniti je, da sta prva dva dnevnika sicer nepristopna za nacionalne težnje Slovencev in so posebno »W. N. Nachrichten« lanske leto odrekale Slovincem vsako eksistenčno pravico. Letos piše znani Arthur Roessler zelo stvarno in posebno povdarja silo in moč obeh bratov Kraljev. »Reichspost« povdarja, da temelji ta umetnost v narodu, primerja Toneta Kralja Brueghelu, lesona plastika obeh Kraljev da spominja na Opitza, posebno pa ji ugaja Jakčev portret »Harald Saeverubund«. Vse kritike pa konstatirajo težnjo za novim realizmom, za novo stvarnostjo, ki je tudi pri nas doma stalno predmet živahnih razprav. Dva lista sta doslej prinesla 2 slovenski sliki in sicer: »W. N. Nachrichten« v svoji nedeljski prilogi Stiplovskevo »Deklico s knjigo« in dnevnik »Tag« Toneta Kralja »Slovensko ženitovanec, ki učinkuje na razstavi monumentalno. Tednik »Wiener Bilder« je razstavo dozdaj še samo omenil, slike še ni prinesel nobene. V splošnem je treba reči, da so naši umetniki dosegli velik moralen uspeh. Dasi bo materialna podpora prodanih slik po vsej priliki izostala (dozdaj še ni bilo prodane nobene slike, tudi izmed nemških nobene, razen dveh najstarejših), je treba izreči aglignemu »Slovenskemu umetniškemu društvu«, ki se tako pošteno trudijo za propagando naše umetnosti v inostranstvu, vse priznanje. Pri otvoritvi razstave se je sicer pripetila fatalna pogrška, da ji ni prisostvoval jugoslovenski dunajski

poslanik, toda zato se je preteklo nedeljo oddolžila kulturnemu davku dunajske slovenske dijaške kolonije, ki je korporativno posetila razstavo. Vodil jo je Rajko Lolar, ki zastopa na Dunaju »Slovensko umetniško društvo« za časa razstave. — Kakor bomo, namerava prirediti dunajski »Hagenbund« razstavo del svojih članov tudi v Ljubljani in se že pogaja v tej zadevi s »Slovenskim umetniškim društvom«.

Vladimir Sokolov v Reinhardtovem ansamblu

Med najzanimivejše odrake talente povojne Rusije spada nedvomno Vladimir Sokolov, bivši član Tajrove pozornice v Moskvi. Lani, ko je njegov ansambel gostoval širom Evrope, je prišel Sokolov na Dunaj. Kritika je takoj spoznala, da ima opravka z resnim in globokim talentom. Že takrat se je Sokolov odločil, da poiskuje svojo igralsko srečo v kaki nemški igralski skupini z dobrim režiserjem na čelu. Zela se mu je kmalu izpolnila: Max Reinhardt ga je preizkusil in ga brez pomisleka uvrstil med svoje igralce. Sokolov se je v razmeroma kratkem času priučil nemščine in nastopa sedaj pod Reinhardtovim vodstvom na Dunaju. Velikanski uspeh je dosegel v »Cudežu« (Mirakel), s katerim dela Reinhardt v Evropi in Ameriki še vedno svoje režijske čudeže. Naša slika nam ga predločuje v vlogi iz tega komada, kjer je Sokolov igral broma. V zadnjem času pa je umetnik dosegel nov trijumf v Langerjevi »Periferiji«. Igral je pod Reinhardtovim vodstvom na Dunaju, v Josefstadtskem gledališču. Njegovo kreacijo sodnika, katerega je pri naši vprizoritvi v Ljubljani igral g. Kralj, dunajski kritiki zelo povzdigujejo ter obetajo mlademu umetniku veliko prihodnost.

Tomo Jedrinič: Kratki pregled hrvatske i srpske književnosti do preporoda

Ljubljana 1927. Učiteljska tiskarna. Str. 70. S 43 slikami.

Gospod Tomo Jedrinič, učitelj na meščanski šoli v Ljubljani, nam je za znan po svoji kratki slovnici srbohrv. jezika, ki se z uspehom rabi po naših šolah in služi dobro tudi samoukom, ker podaja najglavnejše, kar je treba vedeti v slovniskem oziru o srbohrvaščini. Knjižica je tudi poceni (l. in II. del 11 Din). Sedaj je izšel tudi kratek pregled srbske in hrvatske književnosti. Učiteljska tiskarna je dala knjižici lično zunanost, znotraj pa je tekst izpopolnila s slikami pisateljev, krajev in starinskih tekstov, kar dela knjižico še prikupnejšo in porabnejšo. V pregledu je podan razvoj srbske in hrvatske literature od prvih začetkov do 19. veka. Ta knjiga bo enako dobrodošla za naše srednje in meščanske šole, koristna bo tudi sicer vsakemu, ki se hoče na kratko informirati o največjih imenih naše preteklosti. Saj vlada v tem oziru splošno še mnogo in preveč nevednosti. Natančnih podatkov seveda v takih pregledih ne moremo pričakovati, zato pa je na kratko povedano tu vse, kar je glavno in najvažnejše. Knjižico priporočamo vsem v nakup.

L. Pasternak

Pred kratkim je slavil v Berlinu svoj 65-letni dan eden izmed utemeljiteljev ruskega impresionizma L. Pasternak. Bil je obenem s Korovinom in Serovom vodja mladega pokolenja, ki je zavrglo okoreli akademizem. Pasternakove žive barve so zaslovene po l. 1889. kadar je kupil Tretjakov za svojo galerijo njegovo »Pismo z doma«.

Pozneje je prišel umetnik na glas imenitnega portretista. Slikal je skoro vse vodilne osebnosti predvojne Moskve: kemika Mečnikova, zgodovinarja Ključevskega, komponista Rahmaninova in mnogo drugih. Večkrat je upodobil tudi Leva Tolstega. Ustvaril je končno več odličnih portretnih kompozicij od simfoničnih koncertov Skriabinina in Kusevicheva tja do skupine boljševičkih voditeljev l. 1917. z Ljeningom na čelu. Ti portreti so neločljiv del moskovskega življenja tekom zadnjih 25 let. Pred 2 letoma je odšel Pasternak v Palestino. Razstavil je več slik arabskih domatin in predvsem krasnih svetloisemskih pokrajin. V Berlinu, kjer si je ustvaril novi atelje, so ga kmalu naučili ceniti. Njegovi zadnji portreti Einsteina, Stucka in drugih kažejo še vedno isto svežost in prekipajočo silo barv, ki so prinesle umetniku svetovno slavo.

Hudožestvenjski »Živi mrtvec« v Carihu. Poročali smo že, da gostuje letos trupa še preostalih hudožestvenjskih disidentov iz Prage v Carihu. Dne 11. junija so igrali uprizorili nedovršeno dramo Leva Tolstega »Živi mrtvec«. Ulogo Fedje je igral Virubov, ulogo Maše je igrala Grečeva, partijo Lize Križanovska, Sašo pa Bahareva. Predstava je bila glasom poročil v švicarskih listih režiserski in igralski prav zanimiva. Baritonist Nikola Cvejič, bivši član ljubljanskega Narodnega gledališča, sedaj angažiran na zagrebški operi, je dobil od gledališke uprave v Zagrebu večmesečni študijski dopust, katerega prebije pri glasbenih pedagogih v Italiji, odkoder se vrne nazaj v Zagreb.

Subskribirajte Shakespearea pri Tiskovni zadruzi!

Zdravstvo

Rak — ozdravljiv?

V Bonnu ob Renu je zboroval kongres nemških ginekologov, katerega se je udeleževalo okrog 1500 zdravnikov Nemčije in sosednjih držav. Izmed tujcev sta pokazali precejšnje zanimanje in temu odgovarjajočo udeležbo posebno Avstrija in Češkoslovaška. Zastopana je pa bila tudi Kanada, Združene države, Južna Amerika, Svica, Švedska in Madžarska. Prvič po svetovni vojni so se udeležili kongresa tudi Francozi, katerim so Nemci prišli naproti v toliko, da so priredili letošnji kongres tako rekoč na francoski meji. Saj ni dolgo, ko je ležal Bonn v ozemlju, zasledenem po aliranih četah.

Posebno pozornost na kongresu je vzbudil med drugim referat prof. dr. Theilhaberja o novem načinu zdravljenja raka. Theilhaber je že pred leti prišel na to, da tvorijo posebne žleze človeškega telesa posebne specifične sokove, ki uničujejo rakove celice. Ti organi so v prvi vrsti vranica in tako zvani thymus.

Dne 9. junija je Theilhaber na kongresu pred merodajnim znanstvenim forumom izjavil, da se mu je posrečilo v operativnem prenosu imenovanih žlez najti izvrstno sredstvo za zdravljenje raka. Opisal je več slučajev, pri katerih se mu je posrečilo, da so novotvorba in bolečine v kratkem času popolnoma izginile. Po njegovem mnenju je torej pridobila medicinska znanost novo, neprekosljivo sredstvo v zdravljenju, ki je mnogo uspešnejše kot dosedanja sredstva za pobiljanje raka, n. pr. obsevanje z rentgenovimi in radium-zarkari ter operativne metode, kjer dosežemo maksimalno do 43 odstotkov popolnih ozdravljenj. Tako Theilhaber.

Prezreti pa ne smemo na drugi strani zdravljenja in preseganja drugih mnogo bolj zaslužnih znanstvenikov na polju raziskovanja raka, ki so sprejeli novico dokaj rezervirano. Nastopilo je tudi par referatov, ki pri podobnih poizkuših niso našli nobenih trajnih uspehov.

Najbrže nas bo torej bližnja bodočnost zopet oropala za eno upanje, kakor se je baš pri raku že neštokrat zgodilo. A najsibo to odkritje pravilno ali ne, vendar ne smemo nikdar pozabiti, da je rak še sedaj po dosedaj znanih izvrstnih metodah bodisi operativnih ali potom žarkov — ozdravljiv, če se ga začne zdraviti v začetnem stadiju. To pa je stvar poučevanja med narodom ter propagande, ki je tudi pri nas v zadnjih letih mnogo napredovala.

Dr. L. Savnik.

O zvinjavki

O zvinjavki ali kakor boleznijo ponekod pravijo: zverjavki (od zverati se) — chorea Sydenhami — smo bili pred 30 leti še jako slabo poučeni. Danes vemo, da je resnična bolezen, ampak samo stumptom, ki se pojavlja pri okrnitvah in obolenju gotovih možganskih partij, predvsem tako imenovanih bazalnih ganglij. Skoro vedno so infekcije, ki bolezen direktno ali indirektno povzročijo, kot revmatizem, influence, tifus, šen i. t. d. Največkrat obole na njej otroci od 6 do 15. leta; po 25. letu je bolezen redkost. Skoro vedno obole dekleta.

Bolnice so navadno nekaj dni pred izbruhom bolezni nemirne, plašljive, boječe in spe slabo. Pri ročnih delih postajajo nerodne, ne morejo se prsti obvladati dela kot sicer, pri pisanju jim proti volji tu in tam pero sunkoma zdrse po papirju, ali jim odve ena ali druga roka, odnosno jim v presenetljivem poteku vrže čašo iz rok i. t. d. Kmalu nato postanejo čudno nemirne tudi noge, dočim se jim obraz že prej prične pačiti in kramžiti. Ko se bolezen razvije do viška, je celo telo v stalnem nemiru. Bolniki neoprestano ritmično krčijo, iztegujejo, vrte, vijejo in mečejo svoje ekstremitete sem in tja, zatezajo usta, pomaljšajo jezik, se spakujejo in se zverajo tudi z životom. V težkih primerih tudi trenutni ni mirno telo, tako da bolnik tudi več hoditi ne more. Kjer se ta nemir niti v spanju ne ublaži in bolnik jesti ne more, prične propadati in v težkih primerih umre tudi lahko na izčrpanosti.

Navadno pa le bolezen ni tako huda in po preteku 2—3 mesecev, vsaj po večjem, bolniki ozdravijo. Slabo prognozo — s 30 odstotki mortalitete — daje pa zvinjavka, nastala v prvih mesecih nosečnosti, prav tako tudi, kjer je okvarila infekcijska bolezen srce in vodila do težjih vnetij na njem. Bolezen tudi prav rada (nekako s 25 odstotki) recidira.

Jasno je, da je treba obolele otroke takoj vzeti iz šole. Doma naj se jih drži po možnosti v postelji in naj se skrb, da je bolnik sam. Poseti naj se prepovedo in če je bolezen težja, je treba skrbeti, da se od bolnika odvrnejo po možnosti vsi nepotrební dražljaji, vsak vršič in hrup in če je sila, tudi svetloba. Da se bolniki ne poškodujejo, je treba obložiti posteljo z blazinami. Po možnosti

Dešijenov sirup

(Syr. Deschiena, Paris) se v vseh kulturnih državah sveta s najboljšim uspehom uporablja kot

krepilno sredstvo,

zlasti pa učinkuje Dešijenov sirup najbolje pri: neurasteniji, nervozni, splošni oslabelosti, seksualni neurasteniji, rekonvalescenci itd. Dešijenov sirup proizvaja: Dr. Deschiena, Paris. Zaloge za detajliste: »SALUS« d. d.

Generalni depot za Ljubljano: Lekarna Mr. BAHOVEC, Kongresni trg, za Celje: Lekarna »Pri Mariji Pomagaj«, za Maribor: »Salus« d. d. in lekarna »Pri Orlu«.

naj bodo rjuhe izprane in mehke, ker si nekateri bolniki odrgnejo kožo prav do krvi, osobito na komolcih, kolienih, glečjih in prstih.

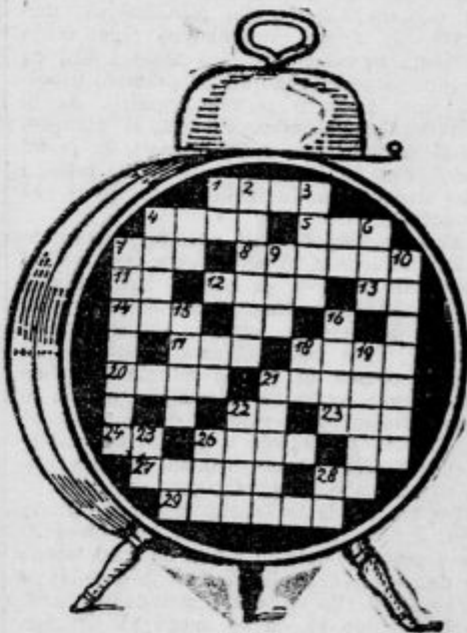
Med medikamenti je še vedno arzen na prvem mestu. Sledijo preparati iz konoplje in antipirin. Poleg tega je treba paziti, da bolniki po možnosti veliko jedo, da imajo krepko beljakovinsko hrano in da spe čim dalj časa. Po prestani bolezni je jako priporočljivo večmesečno bivanje v kakem mirem letovišču.

Tej zvinjavki podobna je pa druga bolezen, chorea Huntingtoni, t. j. dedna (hereditarna) chorea. Kot navadna zvinjavka se pojavi tudi ta navadno najprvo v rokah in v obrazu in preide pozneje na noge. Pojavi se pa le silno redko pred 30. letom in napade skoro vedno ljudi, izhajajočih iz rodbin, ki trpe na tej bolezni. Bolezen traja večkrat do 20 let in se stopnjuje, v njenem poteku bolniki mnogokrat zabzuže in končno vedno več ali manj pobehijo. Bolezen je neozdravljiva.

Zvinjavka se dalje pojavlja — navadno omejena samo na eno stran telesa — tudi pred možganskimi kapi posebno vrste ali po njih, seveda kot znak gotove legije v možganih.

Radi popolnosti je še omeniti histerične zvinjavke, ki nastanejo potom avtosugestije in posnema navadno kak primer prave histerije. Ker je, kot smo povedali, navadna zvinjavka posledica infekcij, ob priličnih epizodah oboli včasih tudi istočasno po več otrok. Na druge vpliva potem pogled na čudno bolezen tako, da si njeno bizaro znanje in zveranje osevo in da glumijo — seveda pozavedno — opazovano pravo histerijo. Tako so se pojavile kar psihične epizode »zvinjavke« prav pogosto v dekliških šolah, v katerih so do neznatnih izjem oboleli po celi razredi. Da je to obolenje brez vsake nevarnosti, se razume samo po sebi.

Križanka „Budilka“

Pomen besed.

Vodoravno: 1. francoski letalec, 4. predlog, 5. suženj, 7. merilec časa, 8. bolgarski general, 11. prislov načina, 12. nedoločni zaimke, 13. pomožni glagol, 14. žensko krstno ime, 17. paradiz, 18. barbarski narod, 20. posušena trava, 21. avstrijski inženjer, znan iz nedavne afe, 22. osebni zaimke, 23. žensko krstno ime, 24. pomožni glagol, 26. igralna karta, 27. dnevna plača, 28. kratica moškega krstnega imena, 29. obuvalec. — Na v p i č n o : 1. nota, 2. grška mitološka osebnost, 3. pokrajina v Aziji, 4. predlog, 6. bitka, 7. Odisej, 10. velik človek, 15. reka v Italiji, 16. kakor, 18. vodoravno, 18. oa, 19. vojaški čin, 21. psevdonim slovenskega pesnika, 22. nebeška hrana, 25. predlog, 26. umetniško delo, 28. živalski glas.

Rešitev križanke »Sidro«

Vodoravno: 1. opal, 3. ar, 4. Ik, 6. Ra, 7. bo 8. ananas, 11. sui, 13. po, 14. Amon, 16. čin, 17. ud, 19. Nanš, 21. sol, 23. ro, 24. amen, 26. Pic, 27. os, 29. krop, 31. Riga, 33. grob, 36. Jim, 37. korak, 40. Kana, 41. sever, 43. Virgil, 45. jagoda, 47. slo, 48. Jena, 51. Ada, 52. aluminij, 53. nuna. — Navpično: 1. Orasi, 2. Libanon, 3. ara, 5. kos, 9. as, 10. Nipon, 12. račun, 15. Midas, 18. salon, 20. norec, 22. napor, 25. misla, 28. Romajana, 29. Krka, 30. obrv, 32. Gin, 34. reva, 35. bora, 38. ais, 39. krt, 40. ključ, 41. sod, 42. Eda, 44. Goa, 46. gaj, 49. emu, 50. Nin.

FEMY?

moderna krema sedanje dame za odstranjevanje dlavic! Brez bridla! Dlačice izginejo v nekoliko dneh! Popolnoma neškodljiva, a lahko uporabljiva na vsakem delu telesa.

Ne razdražuje, ne žge in ne pordeči kože!

USPEH ZAJAMČEN!

FEMY-milo (se sveti v temi), nenadomestljivo pomožno sredstvo za odstranjevanje dlavic.

DOBITE POVSOD!

Glavni depo:

Cosmochemia, k. d. Zagreb, Račkova ul. 7.

Dr. OETKER
JEVIM
BACKINOM
Najbolj preiskane recepte razpošilja na željo brezplačno in prosto do poštinih pristojbin
Dr. Oetker, d. z o. z., Maribor.

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Večje zanimanje za vojno škodo. Valovanje lire.

Zagreb, 18. junija. Na tržišču zasebnih vrednot sicer ni bilo znatnejšega prometa, vendar se je v početku tedna pojavilo nekoliko večje zanimanje za nekatere bančne in industrijske papirje. Slavonija je v zvezi z znižanjem delniške glavnice popustila na 21 — 22. Gutmann pa je bil proti koncu tedna nekoliko čvrstejši. Tudi tržišče državnih papirjev je bilo v početku tedna živahnije. Vojna škoda se je v ponedeljek dvignila od 340 na 343,5 do 344. Proti koncu tedna pa je nazadovala na 342,5 — 343.

Na deviznem tržišču je bil promet minimalen. Proti koncu tedna se je pojavila večja privatna ponudba v devizah, tako da Narodni banki ni bilo potrebno intervenirati v večji meri. Deviza na Italijo, ki je bila v zadnjem času razmeroma stabilna, je v sredo nenadoma porasla. V Curihu je dosegla tečaj 2,10 denar. V Zagrebu se je dvignila do 317, vendar je v petek zopet popustila. Glede na izjave italijanskih vladnih činiteljev ni pričakovati, da bi se lira nadalje dvigala.

V današnjem svobodnem prometu je deviza na Italijo popustila; trgovača se je po 315,75. Vojna škoda notira nespremenjeno 342,50 — 343,50.

Okrajni ekonomski

O težkem stališču okrajnih ekonomov se je že marsikaj govorilo in silalo. To institucijo smo dobili iz Srbije, kjer je bila že dolgo časa uvedena. Ali je ta uvedba prava ali ne, o tem so mnenja različna. Nekateri krogi je ni prav prijetno ne gledajo in ji ne pripisujejo pravega pomena. Res nimamo z okrajnimi ekonomski tistega uspeha, ki bi ga želeli. Nekateri se premalo zavedajo svojega položaja, tudi mu ni eden ali drug popolnoma kos in ima zaradi tega težje stališče med ljudstvom. Ali to so pojavi, ki jih najdemo tudi po drugih krajih. Zlasti za pričetek ni bilo mogoče zbrati zadosti solanin in izkušenih moči. Vse te in take pomanjkljivosti bodo pa sčasoma odpadle. Da pa je ta zasnova v jedru zdrava in potrebna, je približno in zato jo moramo tudi še znanj prepovedati.

Danes imamo že tudi prav lepe zglede ekonomske službe. Vzemimo za primer samo zgradbo radoviškega ekonomata. Poglejmo, koliko dobrega se je že storilo v tem okraju za napredek živinoreje, planinarstva, sadjarstva in koliko za strokovno organizacijo ondotnih živinorejcev! Kdo more trditi, da je to delo nepotrebno ali pa premalo uspešno. Svoj delokrog je tako razširil, da bi potreboval pomočnika. Vsakdo, ki zna prepoznati to delovanje, mora priznati, da je bil zadnji čas, da je prišel v ta okraj več in vnet strokovnjak. In takih zgledov je že več po deželi.

Ako so drugod manj povoljni uspehi, je nekaj naravnega. Vsaj manjka tem močnim potrebni pogojev za boljše izpolnjevanje svojih službenih nalog. Služba se je uvedla, niso se pa dovolila potrebna sredstva za to službo. Tudi radoviškemu ekonomu bo vpadel pogum in ga bo minila potrebna vna, ako se bo na merodajnih mestih to delo tako omalovala kakor se sedaj dela. Kdo se pa poglubi v položaj teh nameštencev? Tem strokovnjakom manjka moralne zaslonbe in gnotne podpore!

Dejstvo je, da ta institucija danes hira in trpi. Podoba je, kakor da bi bila obsojena na nezadostno delo in s tem na smrt ter da se danes le še štrpi. Kar se je dosedaj za ekonomo storilo od strani merodajnih mest, je bilo edino to, da so enega ali drugega premestili in s tem podžali, ali pa naravnost reducirali. O kakem izboljšanju službenega položaja pa ni duha ne sluha. Naprotno.

Kako malo skrbi se posveča okrajnim ekonomom, se vidi tudi iz tega, da nimajo okrajni ekonomski nobenega pravega strokovnega vodstva in nadzorstva. Okrajni ekonomski so danes preveč samim sebi prepusteni, po drugi strani pa preveč zaposleni z neplovnimi pisarniškimi deli. V agrarni državi smo. Vaznost kmetijske in potreba napredka se kaj rada povdarjata. Dejansko pa se mnogo premalo stori za ta napredek. Kar bi moralo pomagati kmetu na noge, se omalovala ali pa tudi naravnost prezira. To pa zaradi tega, ker manjka na poklicnih mestih izkušenih in večjih moči.

Institucija okrajnih ekonomov je potrebna. Ako bi z njo nič drugega ne dosegli kakor to, da nam pomagajo organizirati naše živinoreje in da se posvetijo podrobnemu delu takih organizacij, da izvajajo na kmetijskih posestvih poskuse z umetnimi gnojili in semeni ter da pomagajo pri zatiranju rastlinskih boleznih in škodljivcev, se že bogato izplačajo stroški, ki jih daje država za njega. Kmet potrebuje strokovnega pouka in strokovnega vodstva! Naj se mesta okrajnih ekonomov zadostno dotirajo in naj se omogoči bolj uspešno delovanje! Če smo jih postavili, skrbimo tudi za najpotrebnejše pogoje uspešne službovanja!

Težka kriza italijanskega kmetijstva

c. d. V Italiji, 16. junija.

Italijanskemu kmetijstvu grozi huda kriza. Gospod Mussolini je predlaskim, da bi izboljšal trgovinsko bilanco države, sprožil tako imenovano čitna bitko, ki ji bistvo obstoja v tem, da bi se zmanjšal uvoz potom intenzivnejšega obdelovanja obstoječe kulturne zemlje, da se torej na isti površini doseže obilnejši pridelek. Za intenzivnejše izkoriščanje zemlje pa je seveda treba predvsem umnega obdelovanja, ki zahteva nabavo modernega kmetijskega orodja, strojev in zlasti umetnih gnojil. V intenzificirano obdelovanje čitnega polja je bilo torej treba vložiti znatno glavino, zato se je večina italijanskih poljedelcev precej visoko zadolžila.

Prvo leto je dosegla čitna bitka precej dobre uspehe, če se sme verjeti službenim poročilom. Lani se je čitna bitka nadaljevala s še obilnejšo uporabo kredita, toda vremenske razmere so bile take, da se kljub vsem prizadevanjem ni dosegel pričakovani uspeh. Razumljivo je, da je ta neuspeh zelo potrl poljedelca, ker so mu namesto pričakovanega dobička ostala le znatno povečana

bremena, ki si jih je nakopal s kreditom za čitno bitko. Pod pritiskom z režimski strani se je tudi za letošnje leto vse, kar je bilo mogoče. Zgodilo pa se je, da so bile tudi letošnje vremenske prilike zelo neugodne in pred kakim dobrim mesecem dni je dobil italijanski tisk strog ukaz od vlade, naj ne objavlja nikakršnih predvidevanj o bodoči žetvi.

V tem pa je prišla revalorizacija lire. Cene inozemskemu žitu so znatno padle in slediti so jim morale tudi cene domače pšenice. Tako je cena mehki domači pšenici, ki je znašala meseca januarja t. l. še 180 lir za kvintal, v februarju padla na 178, v marcu na 170, v aprilu na 148, v maju na 146, prve dni meseca junija pa na 138 lir. Sedaj začena prihajati na trg že novi zgodnji pridelek, večinoma poltrde vrste, ki so prav dobre za mletje. Ta novi pridelek pa dosega cene od 120 do 125 lir za kvintal. Torej nižje vrste za blago, katerega produkcija stroški so mnogo višji.

Pridelevalci mora čim prej spraviti svoj pridelek v denar, ker je v intenzivnejše obdelovanje vpletel vsa svoja sredstva in se povrh tega še zadolžil.

Ponudba bo torej vedno večja, čim bolj bo dozorevalo žito, in cene bodo seveda še dalje padle. A kar je še najhuje, je dejstvo, da bo ta kriza najboljše zadela baš najboljše poljedelce, tiste, ki so storili največ, da bi dvignili svoj pridelek, ker so pač prav oni največ denarnih sredstev vložili v intenziviranje obdelovanja svojega posestva. Tisti, ki se ni brigal za čitno bitko, bo imel sicer tudi izgubo, toda le toliko, kolikor bo prizadel po razliki cen, ali ker ni vložil niti svojih prihrankov v čitno bitko in ni najemal posejil, za katere bi sedaj moral plačevati obresti, mu ni treba siliti s pridekom na trg in samemu sebi kvariti cene.

Tako je torej revalorizacija lire, ki naj bi pomenila zboljšanje gospodarskega položaja, naravnost uničila vsak uspeh čitne bitke, od katere si je fašistični režim obetal toliko dobrot. Kateri poljedelec naj pa še sodeluje v bodoče v čitni bitki, ko vidi, da so mu vse njegove žrtve prinesle edinele hudo izgubo.

Poleg revalorizacije lire tudi neugodno vpliva na razvoj cen vladna naredba o 85% mletju pšenice in prepoved uporabe pšenične moke za izdelovanje slaščic. Veliki mlinci, ki so izdelovali finejše vrste moke, so prej ob pričetku nove letine nabavljali ogromne količine pšenice, da so si zagotovili blago po primernejših cenah. Sedaj pa, ko izdelujejo vsi mlinci samo enotno moko, pri kateri je izključena vsaka konkurenca, si blago nabavljajo po potrebi sproti. Zato tudi ni povpraševanja po blagu, kar zopet le poslabšuje cene, v škodo pridelovalca, poljedelca.

In ni samo pšenica, ki tako zelo pada v ceni. Cena kornopli, ki je med nadaljnimi glavnimi pridelki laškega kmetijstva, je padla pod polovico lanske. Cena svilodoma, ki je bila lani 24 do 30 lir, je letos komaj 12 do 16. Cena govejemu mesu se je znižala od 622 lir v lanskem oktobru na 480 lir in še leze navzdol. Kravo, ki je bila predlaskim še vredna 2000, 2500 lir, dobiš sedaj za 1000 lir.

«Ves trg kmetijskih pridelkov gre silno in neredno navzdol, kar ni v nikakršnem razmerju s padanjem stroškov za življenjske potrebe, torej gre daleč preko razmerja za revalorizacijo lire,» pravi «Il Giornale d'Italia».

Kriza je huda in ni izgleda, da bi se ji našel zares uspešen odpravek.

Ljubljanski trg

Blaga je bilo minuli teden na ljubljanskem trgu dovolj. Češnje, katerih je vedno več na trgu, so se dalje pocenile. Borovnice se prodajajo po 250 Din liter. Tudi na zelenjadnem trgu so cene nazadovala.

Meso in mast: goveje meso 15 — 18 (slabeje 9 — 13), telečje 17 — 20, svinjsko 20 do 25, slanina 21 — 24, mast 24 — 25, koštrunje meso 13 — 14 Din kg. — Perutnina: piščanci 10—25, kokoši 25 — 35 Din komad. — Mlečni proizvodi: mleko 2,50—3 Din, sirovo maslo 44, čajno 56 — 60, bohinski sir 32 Din kg. — Jajca: 0,75—1 Din komad. — Sadje: češnje 6—10 Din kg, borovnice 2,50 Din liter. — Špecerija: kava 38 — 70, sladkor kristalni 15, riž 9 — 10 Din kg. — Mleški izdelki: moka <0> 5,50 — 6, pšenični zirob 4,50. — Krma: seno sladko 95, polsladko 75, kislota 50. — Zelenjava in sadje: glavna solata 3—4, zgodnje zelje 10, ohrovt 6, karfiola 10, koleraba 3—4, kumare 10, grah v stročju 5—8, fižol v stročju 10 — 14, krompir 1,50 — 2, novi 4 — 5 Din kg.

Tržna poročila

Dunajska borza za kmetijske proizvode (17. t. m.) Navzlic čvrstemu poročilu iz Amerike in višjim tečajem na budimpeštanski terminski borzi je bila tendenca na dunajskem tržišču mlačna. Pri malenkostnem povpraševanju so cene popustile. Uradni tečaji za pšenico in riž so se znižali za 25 do 50 grošev. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 43,5 — 44, madžarska Tisa 48,50 do 49; riž: domača 41,25 — 41,75, madžarska 40,50 — 40,75; turščica: 25 — 26; oves: domači 35,50 — 36.

— Upnikom Slavenske banke. Ponovno opozarjamo upnike Slavenske banke, da se ne prijavljajo ali nepravilno prijavljene terjatve od konkurnega sodišča sploh ne bodo upoštevale, tako da se onemui, ki ne bi svoje terjatve pravočasno in pravilno prijavili, sploh ne bo izplačalo ničesar. Po zakonu

potrebne prijave terjatev proti Slavenski banki konkurznemu sodišču v Zagrebu po predpisih hrvatskega konkurznega reda in zastopanje interesov terjatev v konkurzu tega zavoda vrši brez nagrade Odbor upnikov Slavenske banke, v Ljubljani. Upniki, katerim smo že razposlali navodila, naj nam vpošljejo takoj pravilno izpolnjena pooblastila in podatke o svoji terjatvi. Upniki, ki še niso prejeli naših navodil, naj nam javijo z dopisnico svoj naslov. Odbor upnikov Slavenske banke, v Ljubljani je enotna in nadstrankarska upniška organizacija, obstoječa že od novembra 1926, ki je že pred otvoritvijo konkurza zastopala nad 50 milijonov Din terjatev. Člani odbora so: dr. Drago Marušić, predsednik; dr. Roman Ravnihar, tajnik; dr. Anton Božić in Celju; dr. Janko Brejč, Janko Bukovec, podpredsednik Pokojninskega zavoda v Ljubljani; Ivan Mikuš, bančni ravatelj; dr. Franc Pavlin, bančni ravatelj; Franc Pretner, predsednik Zveze jugoslovenskih hranilnic; Albin Prepeluh, Zvonko Zolgar, ravatelj zavarovalnice v Ljubljani; Avsenek, industrijski in Ljubljani. Naslov: Odbor upnikov Slavenske banke, Ljubljana, poštni predal št. 80.

— Nov davek za državne dobavitelje. Generalna direkcija davkov v Beogradu je pred kratkim naredbenim potom odredila, da mora vsak dobavitelj ali podjetnik, ki opravlja posle za državo ali za samoupravno oblast, prevzete posle v svrhu odmera davkov prijaviti onemu davčnemu oblastu, na čigar področju se posli opravljajo in plačati davek po predpisih določene pokrajine. S to odredbo so se glede dobav, katere izvršujejo naša podjetja izven Slovenije, izpremenili sedaj veljavni davčni zakoni na način, ki vedoma pospešuje dvojno obdavčevanje podjetij, ki se udeležujejo državnih nabav, tako glede občne pridobnine in dohodnine pri fizičnih osebah, kakor glede posebne pridobnine pri družbah. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je proti tej odredbi ugovarjala, ker vendar ne gre, da bi se veljavni davčni zakoni izpremenili z naredbo, ki ne upošteva v zadostni meri z zakoni ustvarjenega položaja. Na svojo spomenico je te dni dobila iz jako zasneljivega vira poročilo, da je Generalna direkcija davkov predmetno odredbo razveljavila, ker je bila v praksi neizvedljiva.

— Stanje hmeljskih nasadov v Sloveniji. Hmeljarsko društvo za Slovenijo poroča: Stanje hmeljskih nasadov ni zadovoljivo. Golding ima sicer 4—6 m dolge pogankje, pa je vsa rastlina vitka in gola, brez zadostnih stranskih pogankov. Navzlic dejstvu, da smo komaj dva meseca pred obiranjem, ne bo več mogla zamujeno dobiti. — Pozni hmelj se pridno škropi in je njegovo stanje — kljub peronospori — bujnejše. Zivalski sovražniki se prikazujejo te tuintam v neznamiti množini.

— Zagreška borza se je te dni preselila v novo palačo. V petek se je borzni sestanek zadnjikrat vršil v dosednji borzni dvorani.

— Za direktne trgovinske stike med Jugoslavijo in Brazilijo. V Beograd je priselil v svrhu navezanja direktnih stikov med našo državo in Brazilijo delegat braziljanske vlade gosp. Almeida, ki je stopil v stik z našimi uvozniki kave.

— Odhod naših delegatov na kongres Mednarodne trgovske zbornice. Naši delegati, ki se bodo udeležili kongresa Mednarodne trgovske zbornice v Stockholmu, bodo odpotovali 21. t. m. Delegati se bodo 24. t. m. sestali pri našem poslanstvu v Berlinu, odkoder odpotujejo skupno v Stockholm.

— Prodaja. Dne 11. julija t. l. se bo vršila pri artiljerijski delavnici Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija glede prodaje starih avtomobilov.

— Dva konkurza. Razglašen je konkurz o imovini Marije Kogovškove, trgovke z mešanim blagom v Dolenjem Logatcu (roki: 25. junija, 31. julija in 23. avgusta) in konkurz o imovini Petra Podobnika, trgovca in krojaškega obrtnika v Gorenji vasi nad Skofjo Loko (roki: 25. junija, 31. julija in 13. avgusta).

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave cevi za polnitev plina ter glede dobave kompenzovanih vrvi. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave 2000 kg ben-

cina. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 2. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede oddaje v zakup kolodvorske restavracije v Mostarju; 13. julija t. l. glede dobave portland - cementa, bukovega oglja in livarskega koksa; 4. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave kisika, 8. julija t. l. glede dobave šamotne moke, šamotne opeke in peska za livarne, 11. julija t. l. glede dobave 15.000 kg koksa, 200.000 kg lesnega oglja ter glede dobave 50 ton kovaškega premoja; 5. julija t. l. pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu glede dobave lesenega stavbnega materiala; 9. julija t. l. pri ekonomskem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave 575 električnih žarnic, 4000 ogljenih vrečic, 700 steklenih čaš za elemente, 500 suhih elementov in 340 kg specialne izolacijske žice. 11. julija glede dobave 149.000 komadov raznih zatikačev, 12.000 kg modre galice; 12. julija glede dobave 4000 kg karbolneja, 4000 kg katrana, 1000 kg asfalta, 8000 kg steklarskega kleja, 300 kg mizarskega kleja, 1000 kg salmijaka v prahu ter glede dobave 30.000 kg bukovega oglja, 2000 državej za lopate, 1000 državej za krampe in 200 državej za kladiva. — Predmetni oglasi so interesantni in vopogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Solunski sejem. II. mednarodni sejem v Solunu se bo vršil od 18. septembra do 3. oktobra 1927. Informacije dobijo zainteresirani v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani med uradnimi urami.

Borze

DUNAJ. Devize: Beograd 12,4625 do 12,5025, Berlin 168,19 — 168,69, Budimpešta 123,66 — 123,96, London 34,47 — 34,57, Milan 39,46 — 39,56, Newyork 709,55 — 712,05, Pariz 27,79 — 27,89, Praga 21,0175—21,0975, Curih 136,49 — 136,99.

CURIH. Beograd 9,135, Berlin 123,225, Newyork 520, London 25,25, Pariz 20,3625, Milan 28,90, Praga 15,40, Budimpešta 90,65, Bukarešta 3,10, Dunaj 73,15.

TRST. Devize: Beograd 31,35 — 31,85, Dunaj 248,50 — 258,50, Praga 53,0750 do 53,5750, Pariz 70,15 — 70,65, London 87,13 do 87,43, Newyork 17,89 — 17,99, Curih 343 do 347, Bukarešta 10,3750 — 10,8750.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Hišo v Trbovljah pripravno za vsakršno obrt, na prometnem kraju, prodam. — Antonija MERZEL, Loke 268, 7158 b Trbovlje.

Javna zahvala

Spoštovanemu gospodu primariju drju. Mirku Černič, ki je 11. aprila t. l. kljub nočni uri operiral mojo na vnetju slepiča oboležo mater in jo tudi nadalje skrbno zdravil ter ji rešil življenje. Z odličnim spoštovanjem. FRANC MOČNIK, železniški uradnik v Celovcu.

Poslano

V zadnjem času mi skušajo škodovati nasprotniki s tem, da dajejo na vpogled raznim strankam neko pismo mojega brata Pavleta v Ameriki. Izjavljam, da vložim proti prižadetim tožbo ter da bom proti vsakomur, ki bo razširal o meni zlobne vesti, sodniško postopal. Trbovlje, 16. junija 1927. MILOŠ ROZIN.

LOKOMOBILE
MOTORJI
JARMENIKI
DIESELOVI in na sesani plin
PINI & KAY
kompletne žage
Povoljni plačilni pogoji
Braća Fischer d. d.
Zagreb. Pantovčak 1b.

AŠKERČEVA KLET
podaljšan Cojzov graben, nasproti tehnične srednje šole
toči
izborna naravna ljutomerska, haloska, bizelska in dolenska vina.
V prijetnem, hladnem lokalu se Vam nudi hvalažež užitek. Prvo vrstna mrzja kuhinja. — Za obisk se najtopleje priporočam.

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji
za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri trdki
Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 I.
Izročalca: Jank. 15-letni garanci
Telefon št. 980.

PRODAM
radi preselitve v inozemstvo
parno žago
s polnojarmenikom v bogatem gozdnem kraju na licu mesta ali vse stroje franko vagon ter brez konkurenčno
lesno industrijo
na električni pogon na kolodvoru v Sloveniji z zalogo lesa in prvovrstnimi stalnimi odjemalci. Oddam tudi vsako industrijo zase. Posredovalci brezpogojno izključeni. Ozira se samo na kupce, ki razpolagajo s primernimi sredstvi. Interesenti naj javijo svoj polni naslov na upravnstvo tega lista pod »REELNA KUPCIJA«.

Dogovore
„KLJUČ“
najboljše, najtrpežnejše
zato najcenejše

Manometre
Vakuummestre
Thermometre
Pyrometre
Reducir-ventile
in druge aparate za kontrolno merenje izdeluje:
„Mehanika“ K. D.
Zagreb, Vlaška ulica št. 92
Edina tvornica te stroke v SHS.
Prevzema reparature vseh s'stemov.

Podružnica velebanke
Sprejme takoj mladega uradnika
z bančno prakso. Znanje slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika pogoj. Prednost imajo reflektanti, ki obvladajo tuje jezike. Reflektira se samo na mlade agilne moči z znanjem strojepisja. Detailirane prošnje takoj predložiti v upravi lista pod št. 478.
7085-a

„BI-OXYNE“
beli zobe v treh dneh
Dobi se v drogeriji
I. C. KOTAR, Sv. Petra c. 19.

Pavel Nedož
čisti kemično in barva vse obleke in sukna. Zalne obleke izgotovi v 24. urah najceneje in najsolidneje.
Gospoška ulica 33 MARIBOR Razlagova ulica 27

Čisto lice!
Goldcream I jedina in perfektna masna acna krema za nego lica. Neboji odlikovan in priznan, potrebna vsaki dami, ker odstranjuje vse nečistoče, preprečuje staranje, odstranjuje bore, lice postane zopet nežno in sveže. Din 50.—
Creme rosa centifolia suha dnevna krema od Doc. Doine & Cie. Pari najfinjša francoska krema, čuva lice pred vasko neugodo Din 50.—
Krema leila v vseh barvah edina neškodljiva krema mesto šminke. Daje lep in porucanasti ten. Za neškodljivost prevzamemo garancijo. Din 35.
„Centifolia“ kozmetički zavod **M. J. Hojka**, Zagreb, Illica 50. — Zahtevajte brezplačne cenike in navodila!

„SPECTRUM“ d. d.
inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica ogledal in brušenega stekla, Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343
Zagreb, Beograd, Osijek, Središnjica: Zagreb
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm. ogledala, brušena vseh velikosti in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklevanje v med. Pina, navadna ogledala

Poslužujte se lepo pregledno črtanih trgovskih knjig v solidni in trpežni vezavi, katere izdeluje:

A. Janežič
Ljubljana, Florijanska ul. 14.
Knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Za potovalno sezono
priporoča kovčke, kasete, torbe, nahrbtnike itd. v veliki izbiri vseh vrst in tudi v vseh cenah
IVAN KRAVOS, Maribor.
Specijalni kovčki in torbice za potnike in vorce se izgotove v lastni torbarski delavnici na Slomškovem trgu št. 6
Specijalna založba lastnih izdelkov
otroški vozički, dvokoles. — Razni deli za vozičke in dvokolesa. — Prevzemam vsa popravila vozičkov, dvokoles, šivalnih strojev.
Ponikljanje, emajliranje, Avtoenično varenje
Prodajna Marjini trg št. 8 **ZEMELROK OTON** Tovarna Glince, Tržaška cesta

Konkurzna razprodaja
V konkurzno maso Odon in Amalija Koutny, Ljubljana, spadajoča trgovska zaloga blaga, kot ramo orodje, žage, tehnični in drugi predmeti, se imajo razprodati globoko pod cenilno vrednostjo.
Razprodaja bo trajala le kratek čas.
Pospešena konkurzna razprodaja se vrši med poslovnimi urami v trgovini Odon Koutny, Ljubljana, Aleksandrova cesta.
6949-a
Uprava konkurzne mase.

Likovni Joža:

Prodane duše

Slika z onkraj meje.

»Gospod učitelj! Vabimo vas na nočno sejo tukajšnjega fašija, da predložite številčne podatke o stanju učenec svojega oddelka. Zahvaljujemo se vam za poštvalnost, ki jo boste izkazali naši veliki, skupni domovini. Pričakujemo vas v naših prostorih.

V uradne svrhe.

»Proderutti, tenente.«

To pismo vabilo je našel zjutraj knežki učitelj Janez Grča zatakleno v šolsko miznico. Postal je ob zelenkasti, razpokani mizici, prestopil nekajkrat po škripavem odru, premaknil naškrbljeni tintnik in vrgel zdrobljene koščke krede v koš. Se enkrat je prečital čudno vabilo; preletel je nerodno pisavo, popravil, kakor iz navade, nekaj vejic ter zategnil črte skrivenčenih pismenk. Ob stal je pri dodatku, ki ga je nekam grozljivo opozarjal: V uradne svrhe! Zgenil je zmečkani listič, stopil k zaprašenemu oknu in se zagledal v jesensko jutro.

Pred šolo so se že podili zgodnji šolarji in dražili sinice, ki so splašeno poltavale z golih dreves v podstrešja. Nekatje je cvilil pes, ki ga je gospodinja pogrnala iz zalega ognjišča; na sosednji barjači je nekdo srdito nabijal prazne sode. V podstrešni uličnici pa je prepevala laška učiteljica Lola: Ho tante cose, che ti voglio dire... o una sola, ma grande come il mare, come il mare profonda ed infinita... sei il mio amore! Z neprespanim, zdehačim glasom je skušala izvesti iz napeva sanjavo milno ljubeče deklacije; mahoma pa je prenehala in zažvižgala ulično popevko... Šolski zvonec je z železnim glasom neusmiljeno udaril v to jutranje razpoloženje; na puščobnih hodnikih je zadonel vesel, razposajen razgovor šolarjev. Učitelj Grča je stopil k mizi in z uradno strojim pogledom ošinil klopi,

ki so se jele polniti s prihajajočimi učenci...

Ko je že skoraj pol ure vneto razlagal v materinskem jeziku ter so se ugrta lica dvajsetih šolarjev že pol ure bleščala kakor dvajsetica odprtih cvetov, je skrivnostno potrkalo na šolska vrata. Izza njih je pogledala črnolasa Lola in se vabljivo nasmehnila: »Buon giorno, signor Giovanni!« Zvila se je v pasu, se sunkoma pripognila in zaprla. Učitelj Grča je za trenutek sledil stopicanju na hodniku in resno pomislil: »Vohuni. Govoril sem slovenski — — — Z naraščajočo vneto je zopet tolmачil mami, vodeč jih k živim vrelcem materinščine... Ko je končal pouk, se je spomnil onega zagonetnega lističa. Skoraj brez pomišljanja je zbral razne dnevniške in preglednice; doma je povedal materi čudni doživljaj z vabilom, ki ga je neznane pustil zanj v šoli. Mater je zaskrbelo, ko je zvedela, da misli iti zvečer na ono sejo in toliko, da mu ni odgovarjala. Po kosilu mu je povedala vaško novico, da so nocoj našli fantje učiteljico Lolo in mešetarja Karnelija vsa onemogla od pijanosti. Janez je mrmraje zavrnil mater: »Ženske marnje«.

Lola je bila prišla tisto jesen iz siromašnih abruških gor na knežko šolo. Prinesla je s seboj razposajen smeh, nešteto sanjavih, otožnih pesmi o oljčnih gajih ter ognjevitopevke o plamtelih očeh in morju; doma je razložila kup kričavo pisanih oblek in halic, opojna ličila in svetle čreveljčke. Vse to za ubogo, kraško vas sredi skalovja in vetrov! Izprva je nezaupljivo pohajala po vasi. Kakor preplašena jarka na novi gredi je oprezala okoli hiš, popravljalje si veliko, temno rdečo svileno rožo na bohotnih prsih. Včasih se je spotoma sklonila med cvetje v ogradi, se nasmehnila dekletu na barjači ali pa se žarko ozrla za stasitim fantom, ki si je v zadregi potegnil vegasti kraček na oči in se umaknil v hlev. Laška kri! Z učiteljem Janezom, ki je bil prišel s

solnčnih nabrežinskih bregov z materjo sem na gornji Kras, sta sčasoma prešla iz mrzlega občevanja v zaupljive razgovore. Pa kmalu se ji je za vedno ognil in jo prepustil vso strastno in razvneto njeni domišljiji, mrzečo vse, kar ni bilo deležno bajne laške slave in veličine. Zasovražila ga je tem bolj, ker je je podžigala nepotešena vroča kri. Jela je zahajati na vas, kjer se je kmalu našla v malovredni družbi pohajčev, laških mejnih stražarjev in dozdevnih domačinov, ki ji niso mogli zlepa prehlaliti vsega, kar je nosilo laško ime. Bog ve, kdaj so bili prišli ti čudni domačini v naše kraje. Na noč so se prikazali v vasi, s temnimi obrazi in strašnimi očmi, s težkimi palicami in zakrivljenimi nožmi za pasom. Pri županu so se zglasili kot mešetarji iz ogrskih dežel, vpokojeni žandarji iz Bosne, prekipci iz obmorskih mest. Prišli so in so ostali voščo nadlego, strup in bolno kal za vaški mir.

V tako družbo je zašla Lola; spočetka ji ni prijala, a privadila se je vsemu: brleči luči in duševnem dimu, kislemu vinu in nizkotni psovki, zariplim obrazom in umazanim rokam, ki so se vsak večer iztezovale po njej... Zbranim je vedno drugoval Tonaj Karneli, mešetar in pohajč, ki je med vojno dobavljal vojaštvu govejo živino. Sedaj se je vgnezdil tu in se bratil z laškimi milničniki za kozarček žgane pijače. Vaščani se ga ogibajo. Natanko ima popisano vso vas, kakor dneve v koledarju, črne in rdeče, beraške žganjarje in zadolžene bajtarje, trdne kmete in mlade vdove, vdane in nezveste; k tem je prišel tudi učitelj Grča, ker se je zaradi njega že nekajkrat ukanil v svojih sleparskih računih. Zato ga je takoj očrnil fašistom, da je izdajalec domovine, ker govori z otroci v šoli po slovensko, prepeva na vasi s fanti slovenske pesmi in ima tajne sestanke v podzemni jami, kjer se dogovarja z neznanimi prekucni za upor. Sedaj je mešetar zalezoval Lolo

kakor medved sladki med. Postal je ljubosumen na učitelja...

Pod noč se je Grča odpravil na sejo. Lolino okno je bilo temno... Zagorski zvonovi so se oglašili obupno, tožeče; ječeče so odplili prošnje molitev za verne duše. Žalobni odmev se je ujel v mrzlem lazu in je odplaval čez hrib k Sv. Pavlu, kjer se je utolažil med meniškimi cipresami in dolgasimi vrhami žalujkami. Nekje za pivsko ravnilo je še mlo klenkal navec, kot da zaklinja nizko leteče oblake, naj porose na zapuščene grobove tolažbo in mir. O blagodejni čas zlatih zornih maš! O, vlačno nasičeni jesenski večeri, ko trohne bele venčne krone krikantem! Pozno v noč se blešči zlati križ na Silentaboru, ognjeni prameni se krešejo in mečejo čudodelno luč, ki jo je videti še tam na visokem morju. Na zapuščeni barjači pa vre kri; dekleta so omamila fante...

Učitelj Grča se je spustil na vas; zavil je za vrtovi mimo dremajoče cerkve in izginil med rastočimi mrakovi. Goštilna, kamor so se zatekali fašisti in njihovi priganjaci, je stala v rebri; pod neprijaznim klancem je samevalo nekaj bajtarjev, ki so si v ameriških jamah prisluzili pest krvavih zlatov in postavili na nerodovito skalino tesen domek. Učitelj je krenil z vsakega kolovozna na spolzko stezo. Korak se mu je zataknil, noga je nekajkrat zdrsnila in se zapela v izpodjedeno korenino. Postal je v rebri in se ozrl preko Knežaka. Nad sv. Barbaro na gričku je spolzel svetlo zelen svetlobni trak; pregorel je v jezikek plamenček, ki se je dvakrat, trikrat pozibal in utonil v mrakovih. Morda je bila nepotešena ajdovska duša, morda je bil odsev z daljnega morja, ko se je mrtva gladina poslednjikrat vnela v dogorevajoči zarji. Skešal se je, zakaj ni raje poslušal matere in ostal doma. Stopil je v klanec. V strahotno črni lozi je kriknil skovir; nekje je pretresljivo zajčalo. Preko Gradišča je zavihal gorak veter in se

je vrgel skozi gluhi gozd na spečo ravan. Srdito je žvižgal in se zapodil kakor razjarjena zver proti Kalcu, kjer je prepodil vresečave sove, v grajski razvalini. Grča je moral venomer misliti na vabilo, ki se mu je zdelo nekam smešno, obenem pa tudi nerazumljivo. In zdajci ga je stresla bojazan pred nečim tajnim in strašnim...

Ves zasopel se je pel v strmi klanec. V neprodni senci šelestečega grmlja je nekaj zagomazelo, prasinilo je v preperem vejevju; dvojica črnih postav je planila preko poti in se potuhnila v črni goščavi. Grča je zapičil pogled v temo, izkušaje razbrati, kaj je. Mravljinčav mrz mu je izpreletel noge, ki sta spodsavali na skalni stezi. Tedajci je nekdo planil proti njemu. Skoraj z obrazom se je naslonil na njegova lica; dušljiv smrad po žganju mu je puhtel iz ust. Zgrabil je učitelja za ramena in z razburjenim glasom zajekal: »Izdajalec! Zakaj ne delaš za našo veliko domovino? Zakaj sovražiš Italijo, pes?« Besede so se zadušile v nerazumljivem renčanju togote. Grča je obstal; čutil je, kako se je nasmehnil, obenem pa mu je v srcu vzvalovala kri in burno udarila do sencev. »Kaj hočeš?« je kriknil razdraženo in odrinil neznanca v stran. Oni pa je s sikajočim glasom zatulil: »A no!« Tedaj se je vrgla nanj z dveh strani sedmorica črnosrajčnikov, obkolila ga ter ga začela med nizkotnimi laškimi kletvinami suvati in pretepati. Tik poleg njega je robantil slovenski »hudič« Karneli, ki se je režal kakor okruten rabelj nedolžni žrtvi. Silili so vanj kakor združene ose; čim bolj se jih je otepal, tem bolj so ga bili. V občem pretepu ga je nekdo udaril z gumijevo palico preko obraza; spekle ga je kakor razbeljeno železo. Pod težkimi udarci mu je ginila zavest; še je pomislil, da so ga zvalili v zasodo, potem pa je pritisnila nanj strašna, železna tema. Omahnil je... in kakor bi padal, padal... (Dalje prihodnjič.)

„LA NATIONALE MÉCANIQUE“
BRUSSEL - BELGIJA

Stroji za obdelavo lesa.

Moderna konstrukcija. Udobna in lahka postrežba. Velika storitev. Popolna garancija.

NIZKE CENE!

Obiščite naš razstaveni prostor na Ljubljanskem velesejmu (paviljon F). Zahtevajte prospekte in ponudbe.

Poslovnica in glavno skladišče za kraljevino S. H. S.

ING. G. RÖMER
LJUBLJANA, Kongresni trg 8/1.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

15letna garancija.

Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji »Adler«.

Kolesa iz prvih tovarn »Dürkopp«, »Kaysers«, »Styria«, »Waffenrad« (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi.

Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke. — Ceniki zastojni in franko.

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

NOVOZGRAJENI

„Hotel Jugoslavija“
v Krku (otok Krk)

morsko in klimatično kopališče, tik ob morju, nudi cenjenim gostom krasno urejene sobe z veliko dvorano in teraso za solnčenje.

Prvovrstna kuhinja, cena popolni oskrbi 50—55 Din dnevno. — Toplo kopališče v hotelu.

Priporoča se uprava hotela „Jugoslavija“.

7054

Kupim

skozi vse leto vsako množino kostanjevega taninskega lesa, smrekovega lubja celega in drobljenega ter smrekove hmeljeve droge, proti akreditivnemu plačilu. Ponudbe na naslov

Franc Oset, Sv. Peter v Savinski dolini.

RAZPIS.

Pokojninski zavod za Slovenijo razpisuje oddajo

zidarskih in težakih del

za stanovanjski hiši ob Miklošičevi cesti in Pražakovi ulici v Ljubljani.

7143 a

Vsi razpisani podatki se dobe med uradnimi urami v Pokojninskem zavodu, Gledališka ulica št. 8 v Ljubljani, za Din 100—, od dneva objave v časopisih. Splošni pogoji v vpogled tam. Pravilno kolokovane ponudbe je vložiti najkasneje do 4. julija 1927 do 12. ure opoldne pri podpisnem uradu.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Zahtevajte prospekte ur katere se »rodajo po ugodnih pogojih na mala mesečna odplačila. Vse vrste moške in ženske ure, zlate, srebrne.

Prvovrstna železniška ura, priznana znamka S. D. Ž.

Srebrne in niklaste ročne ure kakor tudi žepne.

J. C. Zumbulović, Ljubljana, Aleksandrova 12.

Najsigurnejše v porabi, torej najboljše.

REFORM
steklenice

za konzerviranje sadja in povrtnin v vseh velikostih ter vse druge pritlikline in Zupančevke knjige: Konzerviranje sadja in povrtnin ima v zalogi trdka

LOVRO PETOVAR, Ivanjkovci.

Ceniki se pošljejo na zahtevo.

Nizke cene! Nizke cene!

V najem se odda restavracija

lepa, s senčnatim vrtom in stanovanjem v neposredni sosesčini Ljubljane za prvi avgust 1927.

Kavcije zmožni ponudniki naj pišejo na Konsumno društvo za Slovenijo — Ljubljana VII. — Šiška.

nositi

Palma
znači
nikdar iskrivljene
pete imeti.

A. AMANN, zaloga pohištva

Prav vse pohištvo v naši zalogi po brezkonkurenčnih cenah

Ljubljana, Dvorni trg št. 1, vhod v veži desno

Kupujemo deske, štafle in tesan les.

Oferte poslati za franko vagon Zagreb ali Slovenija. Plačamo takoj po prejemu

Braća Miletić, Zagreb,
Ibra 199.

Samostojen trgovec

sprejme večja zastopstva za Zagreb in okolico. Razpolaga z lastnimi velikimi skladišči in telefonom; na zahtevo nudi tudi kavčijo. — Potrebne ponudbe na »Jugomosses«, Zagreb, Zrinjevac 20, pod »Samostalan«.

7113-a

Tiskarna Kolektor

Stratišče pri Kranju (Gaštel)

Tiskovine v solidni izdelavi in po konkurenčnih cenah.

Vsem Fotoamaterjem!

RAJAR
GUARANTEED

Gaslicht-Bromide-Papir

„AUTONA“ ORIGINAL

samotonujoči papir slavne angleške kakovosti in marke.

Poskusite, pa boste sigurno tudi Vi med oduševljenimi prišlašci te znamke. Zahtevajte od Vaših fototrgovcev obširne brošure!

Oddam

2 pisarniška lokala, elektrika in vodovod na ugodnem kraju. Vprašanja na poštni predal 169 Ljubljana.

Primarij DR. KUNST

špecialist za röntgenologijo

se je preselil

na Dunaisko cesto št. 1a
(palaca Ljubljanske kreditne banke.

„TATRA“ automobili!

Predno si kupite auto, posetite ljubljanski velesejem, paviljon G, ter si oglejte različne vrste tega sijajnega avtomobila male vrste, potkusite ga z najtežjimi poskusnimi vozniki. — Prvovrstne reference. Kupite si auto imenovane marke, ki vam bo prav gotovo v veselje. Generano zastopstvo za SHS.

AUGUST STOINSCHEGG, Rogaška Slatina. — Zastopstvo za ljubljansko oblast: JUGO-AUTO, družba z o. z., Ljubljana.

Vaša obleka bode izgledala zpet kakor nova, ako jo pustite kemično čistiti v

tovarni Jos. Reich

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana, Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekom 24 ur.

Barvanje oblek v različnih barvah.

Po nižjani ceni.

kolesa, motorji, vsakovrstni otroški vozički, namestni deli in pneumatika. Posebni oddelki za popolno popravilo, emailiranje, uskanjih vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja obroke. — Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4

Specijalna tovarna strojev za obdelovanje lesa

Klein & Stiefel, Fulda

NA VELESEJMU V LJUBLJANI

bomo razstavili najnovejše in najboljše stroje za obdelavo lesa v polnem obratu.

Novosti Pogon brez jermena.

Obiščite naš prostor **208 paviljon F.**

Zastopnik za SHS.
Peter Angelo,
Ljubljana, Hotel SLON

Revmatizem

Izjava zahvalnosti.

Veleučnemu g. dr. I. Rahleju, Beograd, Kosovska 43

Obveščam Vas, da je moja hčerka takoj, čim smo jo pričeli zdraviti z Vašim lekom, imela mnogo manje trganje v sklepih. Zato sem priporočila Vaš cenj. lek **RADIO BALSAMIKA** tudi drugim, ki bolujejo na revmatizmu v kosteh. Moja hčerka je dva dolga meseca ležala nepremično v postelji, a danes je, po uporabi prve flasiče Vašega leka, vstala, na čemur imam da zahvalim edino Bogu in Vam. Zahvaljujoči Vam še enkrat beležim s spoštovanjem

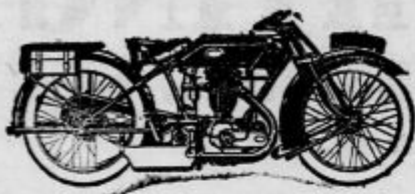
Jelenje, kbr. 2. 28. I. 1924.

Anton Zoretlić.

V teh petih letih kar je v prodaji naš lek proti revmatizmu **RADIO BALSAMIKA** na mnogobrojna priznanja lekarskih avtoritet, ki se o njemu izražajo najpogubnejše in na nebrojne zahvalne izjave izkušenih pacientov, ki jih dnevno dobivamo. Poslušajoči se slovesa in nvaževanja, ker jih je naš lek **RADIO BALSAMIKA** rešil. Pojavljajo se v zadnjem času razni leki pod imeni sličnim našemu. Zato skretno pazno spošt. publiki, da ne zamenuje te leke z našo **RADIO BALSAMIKA**.

Lek **RADIO BALSAMIKA** izdeluje, prodaje in razširja poseben Laboratorij **RADIO BALSAMIKA** dra. Rahleju, Beograd, Kosovska 43.

AJS

angleški zmagovalni motocikl hiti tudi v letu 1927. od zmage do zmage v najtežjih svetovnih dirkah, in sicer na najmanj 400 kilometrov dolgih progah.
Južnoafriška Tourist Trophy 1927: Zmagovalnik Cohen rekord.

Ogrska Tourist Trophy 1927: Zmagovalec Urbach rekord.
Avstrijska Tourist Trophy 1927: Drugi Cimp, tretji Mühlegger.
Angleška Tourist Trophy 1927: Tretji Simpson v rekordnem času.
Prva udeležba AJS motocikla na internacionalni dirki Plješivica-Samobor, zmaga W. Stuzzi na 500 ccm AJS motociklu s prikolico ter vpisavi nov rekord.

AJS motocikli so bili tudi v letu 1926 na vseh važnih svetovnih motociklističnih dirkah za svetovno prvenstvo zmagovalni. Tako v hitrosti, kakor tudi zanesljivosti, posebno pri slabih cestnih in vremenskih prilikah so pripeljali normalni AJS serijski modeli svoje vozače zmagovalno na cilj. — Imate li boljši dokaz za najpopolnejšo kvaliteto AJS motociklov? — Na podlagi njegovega ne bo vam težko izbrati si Vašega

motocikla ter ako ga posedujete, vam bo takoj najboljši prijatelj, kakor je vsem našim drugim kupcem.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 12.

Čovarniško poslopje

na periferiji Ljubljane, pripravno za tekstilno, železno, elektrotehnično in drugo industrijo

prodamo takoj

eventuelno oddamo v najem.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra«
pod »TOVARNA 250«.

A. & E. SKABERNE, Ljubljana.

CEFIR

za srajce in bluze
v veliki izbiri!

Hektografični aparati,

zvitki, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje v zalogi pri

LUD. BARAGA, Ljubljana,

Selenburgova ulica št. 6/I. 49 4 telefon št. 2380.

Stev. 15.464/1501 — 1927.

Razpis.

Mestna občina mariborska razpisuje na podlagi sklepa mestnega občinskega sveta mariborskega dne 10. februarja 1927 oddajo zemeljskih in betonskih del za izvedbo cestnega kanala v Smoletovi ulici.

S 100.— Din kolekovano, zapečaten in s »Ponudbo za izvedbo cestnega kanala v Smoletovi ulici« na ovitku označene ponudbe je vložiti do 12. ure dne 23. junija 1927 v vložišču mestnega magistrata.

Takso in druge dajatve je vpoštovati pri enotnih cenah Javna otvoritev ponudb ob navzočnosti ponudnikov se vrši dne 23. junija 1927 ob 12. uri na mestnem magistratu.

Za razpis potrebni načrti in spisi so proti povračilu dobavnih stroškov na razpolago pri mestnem gradbenem uradu. Mestna občina si pridržuje pravico oddati dela skupno ali posamezno brez ozira na višino ponujenih cen.

Mestni magistrat mariborski,
dne 13. junija 1927.

Konkurs.

Na osnovu rešenja gospodina ministra Vojske in Mornarice Pov. Dj. broj 2303 od 21. aprila 1927. god. Konjička Podoficirska Škola u Nišu primače 28. septembra 1927. god. pitomce iz gradjanstva in iz vojske.

Školski kurs počinje 1. oktobra 1927 godine i traje (2) dve godine. Prijavo svijju kandidata primače se do 20. septembra 1927. godine.

Kandidati, koji žele stupiti u Konjičku Podoficirsku Školu, prijavljuju se komandantu škole, svojeručno napisanom molbom a uz molbu prilažu i svoja dokumenta. Za uslove obratiti se svojoj opštini ili žandarmerijskoj stanici. Škola se nalazi u Nišu (Niška tvrđava).

Oni mladići čija dokumenta budu ispravna odmah se uvršćuju u red kandidata, a od svog vojnog okruga dobiće besplatnu vožnu kartu za dolazak u Niš, tako da se 28. septembra 1927. god. u 8 časova lično jave komandantu škole. U slučaju, da kandidat ne bude primljen pa pitomca, onda će takodjer dobiti besplatnu vožnu kartu za povratak svojoj kući.

Oni pitomci, koji školu uspešno svrše, imaju prava na čin oficirski.

Iz kancelarije Konjičke Podoficirske Škole
u Nišu, broj 1032.

Zahvala.

Povodcm težke izgube našega edinega nepozabnega sina

Franca Vranetiča

smo prejeli toliko izrazov iskrenega sočutja in tolažbe, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakomur posebej.

Izrekamo tem potom vsem, ki so nam bili v tej težki preizkušnji z nasveti in tolažbo ob strani, svojo najsrčnejšo zahvalo.

Posebno se zavahljujemo č. dubovščini, gasilnemu društvu, pevskemu društvu »Sloga«, učiteljem iz Rajhenburga in Senova, in železničarjem ter vsem znancem in prijateljem, kateri so v tako velikem številu spremlili pokojnega k večjemu počitku.

Rajhenburg, dne 17. junija 1927.

7152 a

Žalujoča rodbina.

Zahvala.

Povodom nenadomestljive izgube našega ljubljeneega soproga in očeta, gospoda

Josipa Jansky

strojevodja državnih železnic

se najlepše zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, za darovano cvetje in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala bodi izrečena žel. godbenemu društvu »Sloga«, žel. pevskemu zboru za žalostinke in zastopniku društvu žel. strojevodij za ganljiv poslovni govor.

Se enkrat vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

V Ljubljani, dne 18. junija 1927.

7149

Globoko žalujoči ostali.

BOLNIK: Kako odpravim kašelj in onemoglost?
ZDRAVNIK: To so posledice Vaše gripe; vzemite vsako jutro in vsak večer po jedno žlico

SIRUPA HEMOGLOBINE DESCHIENS

3 steklenice Vam vrnejo zdravje in moč. — Dobiva se v vseh boljših lekarnah.

Zahvala.

Beseda ne more popisati duševne boli, ki nama jo je prizadela neizprosna usoda z nenadno smrtjo najinega iskreno ljubljeneega edinega sina. Ne moreva se sprijazniti z mislijo, da se več nikoli ne povrne k nama. Komaj je vstopil v življenje, se je že tudi od njega poslovil in nama zapustil v srcih tugo in trpljenje. Da si tudi naju vzela s seboj v sferi, kjer ni žalosti, ni groze!

Edina svetla iskra v brezmejni potrtosti o nama dokazi iskrenega sočutja, ki je bilo v najpopolnejši meri izraženo v častni udeležbi prijateljev in znancev, ki so najinega nepozabnega

Radovana

spremlili k večnemu počitku. Priznava hvala Vam vsem, ki ste prišli in darovali toliko ljubkega cvetja njemu, kateremu je cvetela najlepša pomlad njegovega življenja.

Posebej še bodi izrečena topla zahvala za priznano skrb, s katero se je g. primarij tukajšnje bolnice, g. dr. Pogačnik, iskreno prizadeval, da nam prihrani težki udarec; v enaki meri č. sestram usmiljenkam za požrtvovalno negol Priznava zahvala njegovim gg. šolskim profesorjem, ki so mu bili naklonjeni v življenju in se udeležili pogreba! Končno najsrčnejša zahvala Vam vsem od »Sloga« in »Pevskega društva Kravovo-Trnovo«, ki ste s prepevanjem pretresljivih žalostink povzdignili slovesnost tragičnega momenta ter zapustili v naših srcih neminljiv spomin na najinega ljubljeneega Radovana!

Se enkrat hvala iskrena in priznava vsem!

Ljubljana, 18. junija 1927.

Ivan in Ivana Negro.

Zahvala.

Ob prerani izgubi mojega iskreno ljubljeneega soproga oz. očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

dr. Ruperta Celestine

si štejem v dolžnost, zahvaliti se tem potom vsem, ki so nam v težkih trenutkih na katerikoli način lajšali našo neizrečeno bol. Posebna zahvala bodi izrečena vsem darovalcem vencev in krasnega cvetja, č. sestram usmiljenkam Leonišča in osobito č. sestri prednici iz Begunj, kakor tudi hišnemu zdravniku g. dr. Kraju in prof. dr. Kotniku za neumoren trud in skrb v boleznih pokojnika. Iskrena zahvala bodi izrečena tudi oficirskemu zboru in vojaštvu, zastopnikom viš. dež. sodišča, viš. drž. pravništvu, dežel. sodišča, drž. pravništvu radovljiškega in črnomaljskega okr. sodišča in deputaciji »Sokol« iz Kranja kakor tudi vsem znancem in prijateljem za številno častne spremljevanje na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, 19. junija 1927.

Žalujoča soproga Alojzija Celestina.

2. — 11. julija 1927 pod pokroviteljstvom Nj. Velikanstva kralja VII. Mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani.

Najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava v naši državi nudi:

1. največjo izbiro vsakovrstnih industrijskih in obrtnih izdelkov,
2. ker velika konkurenca, zelo umerjene cene,
3. najboljši pregled za nakup pri prvovrstnih in solidnih trvdkah,
4. na podlagi sejske legitimacije 50% voznino na vseh osebnih in brzdovlakih in parobrodih.

Oglejte si prirodne krasote divne Slovenije! Legitimacije se dobe po Din 30.— v vseh večjih denarnih zavodih, potniških uradih, kulturnih in prosvetnih društvih, trgovskih organizacijah itd. Stanovanja preskrbljena! Informacije dajte: Sejski urad

PRODAJA

zelo aktualnega predmeta za gospodinjstvo, obenem zastopstvo za velesejem, se odda gospej ali gospodu. Specijalnega znanja, poslovnih prostorov ali pisarn ni potrebno. Začetniki se poduče. Izborni zasluzek, toda je potrebna kavecija 15.000 dinarjev v katerikoli obliki. Ponudbe pod »Sijajni zasluzek št. 16. na anononni oddelek »Jutra«.

7155 a

Proda se za ugodno ceno lepa hiša

v Ljubljani

Bleiwelsova cesta št. 9, nasproti palače velikega županstva,

dvonadstropna, v podstrešju manjardna stanovanja velik košat vrt oziroma stavbišče, solidno zidana, v najboljšem stanju, neobremenjena, iz proste roke.

Event se hiša zamenja s kako primerno hišo v Mariboru.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje odvetnik dr. M. Pirc v Ljubljani. Cigaletova ulica od 3—6 ure popoldne.

7074 a

Uspehe nudijo pogosti obiski — zato sprejem

zastopstvo za Gorenjsko

prodaje, intervencije, inkaso, nakupi i. t. d.

Cene poudbe prosim pod »GORENJSKO ZASTOPSTVO« na oglasni oddelek »Jutra«.

7150

Zaspal je danas v gospodu

Franc Madile

poslovođa tvrđke Rupert Engelsberger v Kr kem

v 67. letu svoje starosti in 42. letu svojega neumornega in nesebičnega delovanja pri naši tvrđki.

Pogreb nenadomestnega se vrši v pondeljek dne 20. junija 1927 ob pol 10. uri dopoldne na tukajšnje pokopališče.

Krško, dne 18. junija 1927.

Rupert Engelsberger.